

GALSWORTHY

A VÁRAKOZÓ

FRANKLIN TÁRSULAT KIADÁSA

FRANKLIN TÁRSULAT
Kiadás példány
szillog

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

KÜLFÖLDI REGÉNYÍRÓK

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

NYELVTUDOMÁNYI KÖNYVTÁR

KÜLFÖLDI REGÉNYÍRÓK

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA, BUDAPEST

JOHN GALSWORTHY
A VÁRAKOZÓ
(MAID IN WAITING)

FORDÍTOTTA BÁLINT GYÖRGY

MÁSODIK KÖTET

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

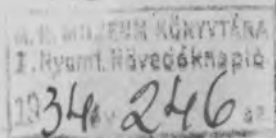
FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA, BUDAPEST

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

12.222 / 53/2

22. FEJEZET.

Bobbie Ferrar azok közé az emberek közé tartozott, akiknek a legnagyobb viharban sem rándul meg egyetlen arcizmuk. Másszóval, eszményképe volt a megbízható állami hivatalnoknak. Olyan megbízható, hogy már el sem lehetett volna képzelni nélküle a külügyminisztériumot. Külügyminiszterek mentek, külügyminiszterek jöttek, de Bobbie Ferrar a helyén maradt, síma kifürkészhetetlen arcával, ragyogó fogsorával. Agyában megszámlálhatatlanul sok hivatalos titkot raktározott el. Hogy egyéb is akadt-e benne, azt nem tudta senki. Kora meghatározhatatlan, hangja lágy és mély volt. Mindig tökéletesen elfogulatlannak látszott. Fehér csíkozású fekete ruhájában, gomblyukában egy virággal, egy nagy előszobában horgolt. Ebben a fogadószobában úgyszólván semmi sem volt, kivéve azt a sok embert, akik mind azért jöttek, hogy a külügyminiszterrel beszélhessenek és helyette csak Bobbie Ferrarral beszélhettek. Bobbie Ferrar tökéletesen töltötte be az ütköző szerepét. Egyetlen gyöngéje volt csak: a kriminológia. Ott volt minden nagyobb gyilkossági per főtárgyalásán. Ha hosszabb időre nem szabadulhatott el, egy félórára mindenesetre beült a tárgyalóterembe, ahol mindig fenntartottak egy helyet a számára. A törvényszéki tudósításokat kívágta és beköttette. Nem lehet pontosan tudni, hogy milyen volt a jelleme, annyi azonban bizonyos, hogy még soha senki sem haragudott meg rá, pedig majdnem mindenkit ismert. Az emberek jöttek Bobbie

Ferrarhoz és nem megfordítva. De miért? Mivel szolgálta meg ezt, hogy mindenki számára «Bobbie Ferrar» legyen? Még csak «méltóságos» címe sem volt, kismemesi családból származott. Ez a szertetreméltó és kifürkészhetetlen ember kétségkívül alappillére volt a minisztériumnak. Nélküle, gomblyukában viselt virága és finom mosolya nélkül a Whitehallból hiányzott volna egy olyan elem, mely csaknem emberi helyé tette. Már a háború előtt is a minisztériumban volt. A háborúból idejében visszahívták, még mielőtt a minisztérium az ő hiánya következtében végképp elveszthette volna állandó hangulatát — és még mielőtt Anglia elveszthette volna egyéniségét. Amíg Bobbie Ferrar egyenes, hozzáférhetetlen testtartással, gomblyukában egy virággal, mindennap végigsétált a Whitehall méltóságteljes sárga épületei között, Anglia nem tudott azzá az élesszavú, érdes, agresszív vénaszonnyá válni, amivé a háború akarta átalakítani.

Hubert esküvőjének reggelén Bobbie éppen egy tulipánhagymaárjegyzéket tanulmányozott, amikor sir Lawrence Mont névjegyét tették az asztalára. A következő pillanatban belépett a névjegy tulajdonosa is.

— Úgy-e Bobbie, tudod, hogy miért jöttem?

— A legnagyobb mértékben — mondta Bobbie Ferrar mély hangon, kerekre nyílt szemmel, hátra vetett fejjel.

— Beszéltél a márkival?

— Együtt reggeliztünk tegnap. Csodálatraméltó ember.

— A legremekebb öreg fiú — mondta sir Lawrence. — Mit szándékozol tenni ebben az ügyben? A néhai sir Conway Cherrell volt a legjobb madridi nagykövetünk, aki ebből a műhelyből valaha ki került. Most az unokájáról van szó.

— Látható még a sebhelye? — kérdezte Bobbie Ferrar halvány mosollyal.

— Természetesen.

— Valóban olyan körülmények között szerezte?

— Ejnye, de hitetlen vagy! Természetesen.

— Csodálatos.

— Miért?

Bobbie Ferrar fogsora megvillant.

— Ki tudja ezt bebizonyítani?

— Hallorsen gondoskodik tanuvallomásról.

— Azt hiszem, tudod, hogy ez az ügy nem tartozik a külügyminisztérium hatáskörébe.

— Nem? Akkor mindenesetre beszélhetsz a belügyminiszterrel.

— Hm — mondta mély hangon Bobbie Ferrar.

— Ezenkívül a bolíviaiakkal is érintkezésbe léphetsz.

— Hm — mondta Bobbie Ferrar még mélyebb hangon és átnyujtotta az árjegyzéket. — Ismered ezt a tulipánfajtát? Úgy-e tökéletes?

— Ide figyelj, Bobbie — mondta sir Lawrence, — az unokaöcsémről van szó, az ügy egészen tiszta. Ilyesmit mégsem szabad engedni! Érted?

— Demokratikus korban élünk — mondta rejtelmesen Bobbie Ferrar — az alsóházban is szóba került az ügy. Ha jól tudom, megkorbácsolt néhány embert.

— Ha nem megy a dolog símán, fel lehet hozni a nemzeti szempontokat. Ezenkívül Hallorsen visszavonta támadását. Rád bízom a dolgot, tudom, hogy szabálytalanságra akkor sem vehetnél rá, ha egész délelőtt itt ülnék. Tudom, hogy el fogsz követni minden tőled telhetőt, mert botrányos igazságtalanságra készülnek a fiúval szemben.

— Tökéletesen igazad van — mondta Bobbie Ferrar. — Nem akarsz eljönni a croydoni gyilkossági ügy főtárgyalására? Szenzációs! Két jegyem van, az egyiket felajánlottam nagybátyámnak, de ő nem hajlandó tárgyalásra jönni mindaddig, amíg nem vezetik be nálunk a villamos széket.

— Valóban a gyanúsított követte el a bűntényt?
Bobbie Ferrar bólintott.

— Bár a bizonyíték kissé hiányos — jegyezte meg.

— No, Isten veled Bobbie, számítok rád.

Bobbie Ferrar gyengén elmosolyodott, kezét nyújtott.

— Isten veled — mormogta a foga között.

Sir Lawrence nyugat felé indult. A Coffee Houseba ment, ahol a portás táviratot adott át neki. «Kettőkor feleségül veszem Jean Tasburghot St. Augustine's in-the-Meadsben, örülnék, ha eljőnnétek Em nénivel. Hubert.»

Belépett a kávézóhelyiségbe és így szólt a főpincérnek :

— Egy unokaöcsém kivégzésére kell sietnem, Butts, adjon valami szíverősítőt.

Húsz perc múlva autóban ült és St. Augustine's felé robogott. Néhány perccel két óra előtt érkezett. Dinnyvel találkozott a lépcsőn.

— Sápadtnak és érdekesnek látszol, Dinny.

— Az is vagyok, Lawrence bácsi.

— Kissé hirtelen jött ez a dolog.

— Jean műve. Szörnyű felelősséget érzek, mert én szemeltem ki Jeant Hubert számára.

Bementek a templomba és az első széksorok felé igyekeztek. Nem volt itt más, csak a tábornok, lady Cherrell, Hilaryné, Hubert, két idegen néző és a templomszolga. Láthatatlan ujjak futottak végig az orgona billentyűin. Sir Lawrence és Dinny egymás mellé ültek.

— Nem is bánom, hogy Em nincs itt — súgta sir Lawrence, — nála nagyon könnyen eltörik a mécses. Ha férjhezmész, Dinny, ezt nyomasd a meghívóra : «Könnyek mellőzése kéretik». Nem tudom mi az, ami annyi vizet termel ki az emberek szeméből az esküvőkön. Ilyenkor még a végrehajtók is sírnak.

— Azt hiszem, ez a menyasszonyi fátyol hatása. Ma senki sem fog sírni, mert a menyasszony nem visel fátylat. Nézd, ott jön Fleur és Michael.

Sir Lawrence feltette monokliját és az újonnan érkezők felé nézett.

— Nyolc éve, hogy összeadtuk őket. Egészen véve, nem is sikerült nagyon rosszul a házasságuk.

— Nem — súgta Dinny, — Fleur éppen tegnap mondta, hogy Michael páratlanul értékes ember.

— Igazán? Ennek örülök. Egy időben némi kételyeim voltak a házasságukkal kapcsolatban.

— Csak nem Michael miatt?

— Nem, nem, ő igazán kitűnő fiú. De Fleur néhányszor már-már ott tartott, hogy kirepül a galambfészekből. Apja halála óta azonban példásan viselkedik. Á, már jönnek.

Az orgona belekezdett az indulóba. Alan Tasburgh Jeannel a karján végighaladt a templom hajóján. Dinny megcsodálta a fiatal ember nyugodt, erőteljes megjelenését. Jean csupa szín és élénkség volt. Hubert hanyagul állt, hátratett kézzel. Amikor Jean megjelent, Hubert hátrafordult és Dinny látta, hogy barázdás, komor arca hirtelen felragyog, mintha a nap sugara érte volna. Dinny torka összeszorult. Aztán feltűnt Hilary. Csendesén jött palástjában és megállt az oltár lépcsőjén.

«Hilary bácsi igazán nagyon tetszik nekem» gondolta.

Hilary beszélni kezdett.

Dinny, szokása ellenére, most kivételesen figyelt a templomban. Várta, hogy elhangozzék a szokásos «engedelmeskedni» szó, de nem hangzott el. Várta a célzásokat a szexuális dolgokra, ezek is elmaradtak. Hilary most a gyűrűket kérte. A fiatalok ujjára húzta. Most imádkozott. Következett a Miatyánk, aztán elindultak a sekrestye felé. Milyen gyorsan ment az egész!

Dinny felállt térdepléséből.

— Szenzációsan tökéletes, — súgta sir Lawrence — mint Bobbie Ferrar mondaná. Hova mennek az esküvő után?

— Színházba. Jean a városban akart maradni. Már talált egy kis lakást egy bérházban.

— Vihar előtti nyugalom. Bár csak vége volna már Hubert ügyének.

A fiatalok visszatértek a sekrestyéből. Az orgona most a Mendelssohn-indulóba kezdett. Az ifjú pár végigvonult a templom hajóján. Dinny utánuk nézett. Boldogságot és fájdalmat, féltékenységet és meglepődést érzett. Aztán hirtelen észrevette, hogy Alan úgy néz rá, mint akiben szintén mély érzéseket keltett a szertartás és ezért gyorsan Fleurék felé sietett. A bejáratnál azonban észrevette Adriant és hozzálépett.

— Mi ujság Dinny?

— Eddig minden jól megy, Adrian bácsi. Most egyenesen visszamegyek Dianához.

A templom ajtajában Hilary híveinek egy kis csoportja álldogált azzal az ösztönös érdeklődéssel, amit idegenek családi ügyei váltanak ki az emberekből. Gyér éljenkiáltások hangzottak fel, amikor Jean és Hubert beszálltak a barna túrakocsiba és elrobogtak.

— Szálljunk be ebbe a kocsiba, Adrian bácsi — mondta Dinny.

— Mit szólt Ferse ahhoz, hogy odaköltöztél? — kérdezte Adrian, amikor a kocsi elindult.

— Rendkívül udvarias, de nagyon csendes. Píllantása állandóan Dianára szegződik. Nagyon sajnálom szegény embert.

Adrian bólintott.

— És Diana?

— Bámulatosan tartja magát. Úgy viselkedik, mintha semmi sem történt volna. Ferse nem hajlandó elmenni hazulról. Állandóan az ebédlőablak előtt áll és onnan figyel ki az utcára.

— Bizonyára azt hiszi, hogy az egész világ összeesküszik ellene. Ha elég sokáig marad józan, akkor idővel el fog múlni ez az érzése.

— Gondolod, hogy okvetlenül vissza fog esni? Nem fordult még elő, hogy valaki teljesen kigyógyult ebből a betegségből?

— Vannak ilyen esetek, de, amennyire én a dolgokat meg tudom ítélni, ő nem tartozik ezek közé. Terheltsége és lelki alkata nem kecsegtet sok jóval.

— Majdnem tetszik nekem ez az ember, olyan bátor arca van. Csak a szeme félelmes.

— Láttad a gyerekek társaságában is?

— Még nem. A gyerekek nagyon kedvesen és elfogulatlanul beszélnek róla, amiből arra következtetek, hogy nem tett rájuk ijesztő hatást.

— Az intézetben a maguk műnyelvén mindenfélét összebeszélték komplexumokról, kényszerképzetekről, elfojtásokról, öntudathasadásról és más hasonlókról. Szavaikból úgy vettem, ki hogy Ferse-nél a súlyos depressziós állapotok óriási izgalmi rohamokkal váltakoznak. Az utóbbi időben mindkét állapot annyira enyhült, hogy voltaképpen teljesen normálisnak látszott. Most csak arra kell vigyázni, hogy nem tér-e vissza egyik vagy másik állapota. Mindig volt benne valami lázadó hajlam. A háború alatt a vezetők ellen lázadozott, a háború után a demokrácia ellen. Bizonyára most is hamarosan fel fog lázadni valami ellen. Ebben az esetben a legrövidebb időn belül ismét összeomlik lelki egyensúlya. Amennyiben valamiféle fegyver volna a házban, sürgősen el kell távolítani.

— Megmondom Dianának.

A taxi a King's Roadra fordult be.

— Azt hiszem, jobb lesz, ha nem megyek egészen a házig — mondta szomorúan Adrian. Kiszállt a kocsiból és elment. Dinny is kiszállt. Egy pillanatra nagybátyja után nézett, kinek magas, gör-

nyedt alakja lassan eltávolodott. Aztán befordult az Oakley Streetre és bement a házba. Ferse az ebédlőajtóban állott.

— Jöjjön be — mondta Dinnynek, — beszélni akarok magával.

A faburkolatos, zöldes-arany színre festett szobából már eltávolították az ebéd maradványait. A hosszú, keskeny asztalon ujság, dohányszelence és néhány könyv hevert. Ferse széket hozott Dinnynek azután megállt, hátat fordított a kandallónak, melyet állandó mülángok díszítettek. Nem nézett Dinnyre, úgyhogy a lány az eddiginél alaposabban szemügyre vehette arcát. Nyugtalanító látvány volt ez a csinos férfiarc. Magas arccsontja, kemény állkapcsa, göndör, szürkülő haja erősen elütött mohón lángoló acélkék szemétől. Egyenes tartása, csípőre tett keze, kissé előre hajtott feje is mintha ellentmondott volna szeme kifejezésének. Dinny hátradőlt székében és félve, halványan mosolygott. Ferse hirtelen feléje fordult és így szólt:

— Mit mondanak rólam az emberek?

— Nem hallottam semmit, a bátyám esküvőjéről jövök.

— Hubert bátyja megnősült? Kit vett el?

— Egy Jean Tasburgh nevű lányt. Úgy tudom, hogy tegnapelőtt ön megismerkedett vele.

— Úgy, ő az, akit bezártam?

— Igen. Mért zárta be?

— Veszedelmesnek látszott. Én annakidején önként mentem abba az intézetbe, nem erőszakkal vittek be.

— Tudom. Saját elhatározásából ment oda.

— Maga a hely nem is volt olyan rossz, de . . . különben hagyjuk ezt. Milyennek látszom?

Dinny szelíden mondta:

— Nézze, én azelőtt sohasem láttam magát közletről. Most az a benyomásom, hogy teljesen egészségesnek látszik.

— Az is vagyok. Egész idő alatt fejlesztettem az izmaimat. Az ápolóm gondoskodott erről.

— Sokat olvasott?

— Az utóbbi időben sokat. Mit gondolnak rólam az emberek?

Dinny most felnézett Ferse arcába.

— Nem gondolhatnak önről semmit, hiszen még nem is látták.

— Azt ajánlja, hogy menjek emberek közé?

— Nincs határozott véleményem erről, kapitány, de nem tudom, hogy miért ne érintkezhetne emberekkel. Velem is érintkezik.

— Maga rokonszenves nekem.

Dinny feléje nyujtotta a kezét.

— Ne mondja, hogy sajnál — mondta hirtelen Ferse.

— Mért sajnálnám? Biztos vagyok benne, hogy teljesen egészséges.

Ferse kezével eltakarta szemét.

— Igen, de meddig?

— Mért ne maradhatna állandóan egészséges?

Ferse a tűz felé fordult.

Dinny félénken megszólalt.

— Ha nem fog sokat tépelődni, akkor nem lesz semmi baj.

Ferse hirtelen megfordult.

— Gyakran volt együtt a gyermekeimmel?

— Nem túlgyakran.

— Hasonlítanak rám?

— Nem. Inkább Dianára emlékeztetnek.

— Hála Istennek. Mit gondol rólam Diana?

Ferse szemei mohón lesték Dinny pillantását. A lány érezte, hogy felelete mindent eldönthet, mindent...

— Diana nagyon örül, hogy ön hazajött.

Ferse hevesen megrázta fejét.

— Ez lehetetlen.

— Az igazság gyakran lehetetlenül hangzik.

— Szóval nem gyűlöl engem?

— Mért gyűlölné?

— Mi van közte és Adrian között? Ne mondja, hogy semmi.

— Nagybátyám imádja Dianát — mondta nyugodtan Dinny. — Csak jó barátság van köztük.

— Csak jó barátság?

— Csak jó barátság.

— Maga nyilván így tudja.

— Egész biztosan tudom.

Ferse felsóhajtott.

— Maga derék ember. Mit tenne az én helyemben?

Dinny ismét érezte, hogy milyen súlyos felelősség nehezedik rá.

— Azt hiszem, teljesíteném Diana kívánságait.

— Mik a kívánságai?

— Nem tudom. Azt hiszem, pillanatnyilag ő maga sem tudja.

Ferse az ablakhoz lépett, aztán megint visszajött.

— Tennem kellene valamit a többi szegény ördög érdekében, akik hasonló sorsra jutottak, mint én.

— Ó! — mondta megdöbbenve Dinny.

— Nekem még szerencsém volt. A legtöbb embert, ha olyan helyzetbe kerül, mint én, hatáságilag elmebetegnek nyilvánítják és erőszakkal bezárják valahova. Ha szegény volnék, nem engedhettem volna meg magamnak, hogy abban az intézetben lakjam. Rossz volt ott is, de még mindig sokkal kevésbé rossz, mint a közönséges tébolydáknál. Beszélgettem erről az ápolómmal. Ő ismert két-három olyan helyet.

Elhallgatott. Dinnynek eszébe jutottak nagybátyja szavai. «Bizonyára most is hamarosan fel fog lázadni valami ellen. Ebben az esetben a legrövidebb időn belül ismét összeomlik lelki egyensúlya.»

Ferse gyorsan tovább beszélt.

— Mondja meg őszintén: ha akármilyen más kereseti lehetősége akadna, vállalkozna-e elmebetegek ápolására? Nem. Senki sem vállalkozna erre, akinek idegei és érzései vannak. Itt-ott talán akad egy szent, aki ilyesmit magára vállal, de a szent olyan ritka mint a fehér holló. Nem, nem! Aki velünk foglalkozni akar, annak ki kell ölnie magából a részvétet. Vasszívű, vastagbőrű, drótkötélidegű emberek kellenek ehhez. Az érzékeny idegű ember rosszabb e tekintetben mint a vastagbőrű, mert idegessége megfertőz bennünket is. Szörnyű zsákutca ez. Istenem, mennyit töprengtem ezen! Aztán a pénzkérdés! Nem szabadna olyan embert ezekre a helyekre küldeni, akinek pénze van. Soha, soha! Internálják odahaza, vagy valahol másutt. Ha nem tudtam volna, hogy bármikor elhagyhatom az intézetet, ha nem kapaszkodtam volna görcsösen ebbe a tudatba még a legsúlyosabb óráimban is, akkor most nem volnék itt, hanem valamelyik cellában dühöngnék. Igen, dühöngnék. Pénz! Kinek van pénze!? Száz ember közül ötnek. És a többi kilencvenöt szegény ördögöt, akarata ellenére bezárják. Bezárják! Mindegy, hogy aránylag milyen jó, milyen tudományos színvonalú egy tébolyda — elevenen eltemetik azt, aki odakerül. Ez így van. Az emberek odakint úgy tekintenek bennünket, mintha meghaltunk volna — ki törődik velünk? Ez rejlik a tudományos kezelés álcája mögött. Azt tartják rólunk, hogy fékeveszetten szemérmetlenek vagyunk, hogy nem is vagyunk már emberek. Még mindig kísértének az elmebajról alkotott ősi fogalmak, Cherrell kisasszony. Gyalázatba esett, bukott emberek vagyunk, el kell minket rejteni a föld alá! Humánusan csinálják, mert a huszadik században élünk. Humánusan! Próbálja csak meg humánusan csinálni! Nem lehet. Csak máz az egész humanizmus, csak máz. Mi is

lehetne egyéb? Ez így van, higgye el nekem. És higgye el az ápolónak, ő tudja mit beszél!

Dinny mozdulatlanul hallgatta. Ferse hirtelen felnevetett.

— De mi nem vagyunk halottak! Ez a mi szerencsétlenségünk. Nem vagyunk halottak. Bárcsak azok volnánk! Nem halottak ezek a szerencsétlen párák, nem halottak, éppen úgy tudnak szenvedni, mint más, sőt még jobban. Én tudom! És nincs segítség! — Kezével fejéhez kapott.

— Milyen nagyszerű volna, ha megtalálnák a segítséget — mondta Dinny szelíden.

Ferse rábámult.

— Vastagabb máz — ez minden, egyéb nem lehetséges.

— Akkor hát mért töpreng ezen — tólult önkénytelenül a kérdés Dinny ajkára, de az utolsó pillanatban elharapta a szót és e helyett ezt mondta:

— Talán maga fogja megtalálni a megoldást, de ehhez türelemre és nyugalomra van szükség.

Ferse nevetett.

— Azt hiszem, halálra untattam magát. — Az ablak felé fordult.

Dinny hangtalanul kľosont a szobából.

23. FEJEZET.

A beavatottak gyűlőhelyén, a «Piedmont=Hotel» grill=roomjában a táplálkozás legkülönbözőbb fázisait végezték a beavatottak. Egymás felé hajoltak, mintha az étel lelki kapcsokat teremtett volna köztük. Kettesével, helyenként négyesével, ötösével ültek, sőt akadt itt=ott egy=egy remete is, aki szivar mellett borongott, vagy pedig a többieket figyelte. Az asztalok között sovány és fűrgé pincérek tipegtek megmerevedett, elváltozott arccal, mert annyi mindent kellett az eszükbe tartaniuk.

Az egyik sarokban lord Saxenden ült Jeannel. Már elfogyasztottak egy rákot, már kiittak egy félpohár rajnai bort és még mindig nem beszéltek semmi lényegesről. Jean, aki a rák egyik ollója fölött merengett, hirtelen felvetette pillantását és így szólt :

— Nos, lord Saxenden?

A lord kék szemei kissé kidagadtak Jean sűrű pillája tekintetének hatása alatt.

— Jó volt a rák? — kérdezte.

— Kitűnő.

— Mindig idejövök, ha jót akarok enni. Készen már az a fogoly, pincér?

— Igenis, mylord.

— Hozzák gyorsan. Kóstolja meg ezt a rajnai bort, Tasburgh kisasszony, alig ivott valamit.

Jean felemelte zöldes poharát.

— Tegnap óta Hubert Cherrellnének hívnak. Benn volt a lapokban.

Lord Saxenden arca ezt a gondolatot árulta el : «Mit jelent ez a számomra? Hogy mulatságosabb ez a fiatal hölgy, mint lány vagy mint asszony?»

— Nem vesztegetett sok időt — mondta a lord és kutató pillantást vetett rá, mintha valami változást keresne rajta. — Ha tudtam volna, nem lettem volna olyan szemtelen, hogy nélküle hívtam volna meg ebédre.

— Nagyon kedves, — mondta Jean — férjem mindjárt itt lesz.

Selymes szempillája alól megint ránézett. A lord elgondolkozva üritette ki poharát.

— Van valami híre a számomra? — kérdezte Jean.

— Beszéltem Walterral.

— Ki az a Walter?

— A belügyminiszter.

— Ez igazán rendkívül kedves öntől.

— Úgy van. Útálom ezt a fickót. Olyan a feje, mint egy hajjal benőtt tojás.

— Mit mondott?

— Ifjú hölgy, hivatalos emberek semmit sem szoktak mondani. Ők mindent «meggondolás tárgyává tesznek». Ilyen a bürokrácia.

— De azért bizonyára figyelembe fogja venni, amit ön mondott. Mit mondott neki?

Lord Saxenden jeges pillantása ezt válaszolta : «Ejha, ez már mégis csak sok».

De Jean rámosolygott és a lord tekintete felengedett a mosoly hatása alatt.

— Maga a legelszántabb fiatal nő, akivel valaha dolgom volt. Ha tudni akarja, ennyit mondtam neki : «Hagyjátok abba, Walter».

— Nagyszerű.

— Ő nem volt elragadtatva. Rendkívül «egyes-leslelkű» állat.

— Nem beszélhetnék vele?

Lord Saxenden nevetni kezdett. Úgy nevetett, mintha valami példátlanul furcsa dolgot hallott volna.

Jean megvárta, míg abbahagyja a nevetést, aztán megszólalt :

— Tehát beszélni fogok vele.

Megérkezett a fogoly, és rövid időre félbeszakította a társalgást.

— Figyeljen ide, — mondta hirtelen lord Saxenden — ha valóban beszélni akar vele, akkor csak egy ember eszközölheti ki a kihallgatást : Bobbie Ferrar. Együtt dolgozott Walterrel, amikor az még külügyminiszter volt. Adok majd egy ajánló levelet Bobbiehoz. Parancsol valami édeséget.

— Nem, köszönöm. Feketét kérnék. Itt van Hubert.

Hubert éppen most szabadult ki a forgóajtó ketrecéből és feleségét kereste pillantásával.

— Hívja ide — mondta a lord.

Jean erősen nézett a férje felé, Hubert arca hirtelen felderült. Feléjük indult.

— Szuggeráló a pillantása — mormolta lord Saxenden, miközben felemelkedett. — Örvendek. Kitűnő asszonyt vett feleségül. Parancsol feketét? A konyak is nagyon jó.

Elővett egy névjegyet és tiszta, szabályos írással ezt írta rá :

— *Robert Ferrar úrnak, K. M. Whitehall. Kedves Bobbie, kérlek, fogadd fiatal barátnőmet, Hubert Charwellné önnagyságát, és ha lehet, eszközöld ki, hogy Walter is fogadja.* Saxenden.

Átadta a névjegyet Jeannek, aztán számláját kérte a pincértől.

— Hubert, — mondta Jean — mutasd meg lord Saxendennek a sebhelyedet.

Jean felgyűrte Hubert kabátujját, kigombolta és feltúrte ingujját. A fehér heg furcsán, szomorúan hatott az abrosz fölött.

— Hm — jegyezte meg lord Saxenden — hasznos kis sebhely.

Hubert ismét lehúzta ing- és kabátujját.

— Feleségem kissé merész — jegyezte meg.

Lord Saxenden kifizette számláját és szivarral kínálta meg Hubertet.

— Bocsássanak meg, el kell rohannom. Maradjanak, igyák meg nyugodtan a feketéjüket. A vizsontlátásra, sok szerencsét mindkettőjüknek.

Kezet szorított velük és keresztültörte magát az asztalsorok között. A fiatal pár utána nézett.

— Azt hiszem, hogy ez a kivételes kedvesség nem állandó tulajdonsága — jegyezte meg Hubert.

— Nos, Jean?

Jean felnézett.

— Mit jelent «K. M.»?

— Külügyminisztérium, te kis vidéki.

— Idd ki a konyakodat, aztán nyomban felkeressük ezt az embert.

Az épület udvarában valaki utánuk kiáltott :

— Á! Kapitány, Tasburgh kisasszony!

— Már a feleségem, professzor.

Hallorsen kezet szorított velük.

— Remek hírem van. A zsebemben van egy kábeltávirat, kapitány, ami többet ér, mint a legszebb nászajándék.

Jean Hubert válla fölé hajolt és úgy olvasta : «Manuel eskü alatt tett mentő vallomását postára adtuk stop amerikai konzulátus la paz.»

— Hát ez igazán remek, — mondta Jean — jöjjön velünk, a külügyminisztériumba megyünk, hogy egy emberrel beszéljünk ebben az ügyben.

— Természetesen jövök. Minden követ meg akarok mozgatni. Vegyünk egy taxit.

Az autóban velük szemben foglalt helyet. Arcáról sugárzott a meglepetés és a jóindulat.

— Gyorsan nyélbeütötte ezt a dolgot, kapitány.

— Jean műve volt.

— Igen, — mondta Hallorsen, mintha Jean nem is volna jelen — már Lippinghallban, amikor először láttam, azt mondtam magamban : «Ez aztán a tettekre kész fiatal nő!» Huga örül a dolognak?

— Nos, Jean?

— De még mennyire.

— Csodálatra méltó fiatal hölgy... Az alacsony épületeknek is megvannak a maguk jó oldalai. Tetszik nekem a Whitehall. Mennél több napfény és csillagfény árad az utcára, annál erősebb a lakosság erkölcsi érzéke. Mondja, kapitány, kályhacső-kalapban ment az esküvőre?

— Nem. Az volt rajtam, ami most.

— Kár. Nagyon mulatságosnak találom a cilindereket. A cilinderes ember olyan, mintha valami vesztett ügyet cipelne a fején. Ha jól tudom, nagyságos asszony, ön is régi családból származik. Na=

gyon tiszteletreméltó az itteni régi családok hagyománya, hogy generációkon átszolgálják az államot.

— Erről még nem is gondolkoztam — jegyezte meg Hubert.

— Lippinghallban beszélgettem a bátyjával, asz szonyom, aki elmondta, hogy évszázadok óta mindig volt egy tengerész a családjukban. Az önében, kapitány, mint hallom, mindig volt egy katona. Én hiszek a tulajdonságok átöröklésében. Ez itt a külügyminisztérium? — órára nézett. — Kíváncsi vagyok, hogy hivatalában találjuk-e azt a fickót. Nekem az a benyomásom, hogy az itteni hivatalnokok rendszerint evés közben intézik el a hivatalos ügyeiket. Azt hiszem, legjobb lesz, ha három óráig várunk. Addig nézegethetjük a kacsákat a parkban.

— Itt hagyom számára ezt a névjegyet — mondta Jean. Néhány pillanat múlva visszatért hozzájuk.

— Minden percben megérkezhet.

— Ez legalább egy félórát jelent — mondta Hallorsen. — Van itt egy kacsá, melyről szeretném az ön véleményét hallani, kapitány.

Keresztülmentek a széles úttesten, melynek túlsó oldalán volt a tó. Útközben majdnem elgázolta őket két szokatlan tempóban egymás felé rohanó autó. Hubert görcsösen megragadta Jeant. Napbarnított arca elsápadt. Az autók az utolsó pillanatban fékeztek, az egyik jobbra ment, a másik balra. Hallorsen, aki Jean másik karját fogta meg, a szokottnál is amerikaiasabb hanghordozással mondta : — «Kis híjja mult, hogy le nem horzsolták a bőrünket!»

Jean nem felelt.

— Gyakran gondolkozom azon, — mondta Hallorsen, mikor a kacsákhoz értek — hogy mi hasznunk van a nagy sebességből. Mi a véleménye erről, kapitány?

Hubert vállat von.

— Ha autón utazunk vonat helyett, ezzel ugyanannyi időt veszünk, mint amennyit nyerünk.

— Úgy van — mondta Hallorsen. — Csak repülőgépen lehet időt nyerni.

— Ne dicsekedjünk olyan nagyon a repüléssel, még nem tudjuk, hogy hova fog vezetni.

— Igaza van, kapitány. Azt hiszem, egyenes úton haladunk a pokol felé. A legközelebbi háború alaposan elbánik majd mindazokkal, akik részt vesznek benne. Képzelsen el egy olasz—francia háborút. Két héten belül nyoma sem maradna Rómának, Párisnak, Firenzének, Velencének, Lyonnak, Milanonak, Marseillenek. Mérgezett sivatagok maradnának a helyükön. Mindezt elintéznék a repülőgépek. A hadseregeknek és a hadihajóknak egyetlen lövést sem kellene leadniok.

— Igen. És ezt minden kormány tudja. Én katoná vagyok, de azért nem értem, hogy miért költenek százmilliókat katonákra és tengerészekre, akiknek valószínűleg sohasem fogják hasznát venni. Nem lehet hadseregeket és flottákat irányítani, ha az ország idegközpontjai elpusztultak. Meddig bírná Franciaország és Olaszország, miután gázzal elpusztították egymás városait? Anglia vagy Németország egy hétig sem bírná.

— Nagybátyja, a kurátor, azt mondta egyszer, hogy ha az ember sokáig így halad, nemsokára megint visszatérünk a halállapotba.

— Hogyan?

— Nagyon egyszerű. Visszafelé tesszük meg a fejlődés útját. A fejlődés eredetileg ez volt : halak, hüllők, madarak, emlősök. Most éppen azon vagyunk, hogy megint madarakká váljunk. Előbb-utóbb csúszni—mászni fogunk, és végül, ha már a Föld lakhatatlan lesz, visszamegyünk a vízbe.

— Nem lehetne egyezmény útján lehetetlenné tenni a légi háborút?

— Hogyan? — kérdezte Alan. — Az egyes államok sohasem bíznak egymásban. Különben is Amerika és Oroszország nem tagjai a Népszövetségnek.

— Mi amerikaiak hajlandóak volnánk belemenni a dologba, szenátusunk azonban kevésbbé.

— A maguk szenátusa — mormogta Hubert — meglehetősen nehéz eset.

— Olyan, mint amilyen az angol lordok háza volt, mielőtt 1910-ben egy kissé felfrissítették. Itt van az a kacs. — Hallorsen egy különös alakú madárra mutatott. Hubert elgondolkozva nézte.

— Indiában lőttem egy ilyen madarat — mondta. — Hogy is hívják ... elfelejtettem a nevét. Valamelyik táblán ott van a neve, nézzük csak meg.

— Nem, — mondta Jean — már negyednégy. Azt hiszem, Ferrar már hivatalában lesz.

Elindultak a külügyminisztérium felé, anélkül, hogy a kacs személyazonosságát tisztázták volna.

Bobbie Ferrar híres volt kézzsorításáról. Magasba rántotta ellenfelének kezét, aztán fent a magasban elengedte. Jean, mikor keze épségben visszaérkezett a magasból, nyomban a tárgyra tért.

— Ön bizonyára tud erről a kiadatási ügyről, Ferrar úr.

Bobbie Ferrar bólintott.

— Ez itt Hallorsen tanár úr, aki az expedíciót vezette. Akarja férjem sebhelyét látni?

— Hogyne — morogta Bobbie Ferrar a foga között.

— Mutasd meg, Hubert.

Hubert keserves arccal ismét felgyúrte ingujját.

— Szenzációs — mondta Bobbie Ferrar. — Már szóltam Walternek.

— Beszélt vele?

— Sir Lawrence kérésére.

— Mit szólt Wal ... a belügyminiszter?

— Semmit. Előzőleg lord Saxenden járt nála

ebben az ügyben. Nem szereti Saxendent, és ezért az aktát továbbította a rendőrbíróságra.

— Ó! Ez azt jelenti, hogy tárgyalásra kerül az ügy?

Bobbie Ferrar bólintott és közben figyelmesen nézte a körmeit.

Hubert és Jean egymásra nézett.

Hallorsen nagyon komoran megszólalt:

— Hát nem lehet itt rendet teremteni?

Bobbie Ferrar a fejét rázta, szemét egészen kerekre nyitotta.

Hubert felállt.

— Sajnálom, hogy másokat fárasztottam ebben az ügyben. Gyerünk, Jean.

Könnyedén bólintott, megfordult, kiment. Jean követte.

Hallorsen egyedül maradt Bobbie Ferrarral.

— Nem értem ezt az országot — mondta Hallorsen. — Mit kellett volna tennünk?

— Semmit — felelte Bobbie Ferrar. — Ha az ügy a rendőrbíróság elé kerül, terjesszék elő az összes bizonyítékokat.

— Gondunk lesz rá, Ferrar úr, nagyon örülök, hogy megismerhettem.

Bobbie Ferrar mosolygott. Szeme a szokottnál is kerekrebbre nyílt.

24. FEJEZET.

Az ügy tovább haladt a maga szabályos, hivatalos útján. Hubert a bow=streeti rendőrbíróság elé került. Dinny a család többi tagjával együtt passzív, tiltakozó hangulatban hallgatta végig a tárgyalást. A rendőrbíró előtt a következő adatok voltak: hat bolíviai öszvérhajcsár eskü alatt tett vallomása, mely szerint Hubert indokolatlanul lőtte le társukat, Hubert ellentétes értelmű vallo=

mása, sebhelye, naplója és Hallorsen vallomása. Ennek alapján kellett a rendőrbírónak döntését meghoznia. Meg is hozta. A döntés ez volt: «A tárgyalást elnapolom, amíg a vádlottat mentő vallomás megérkezik». Ezután akörül folyt a vita, hogy szabadlábbon hagyható-e Hubert óvadék ellenében. Dinny lélekzetviassafojtva hallgatta a jogi vitát arról az angol jogelvről, melyet a gyakorlat állandóan megcáfol: «A fogoly ártatlannak tekintendő mindaddig, amíg nem merült fel bizonyíték a bűnössége mellett». Elviselhetetlen volt az a gondolat, hogy Hubertnek, aki most nősült és ártatlan, fogházcellában kell megvárnia, amíg a mentő vallomás megérkezik Dél-Amerikából. Végül azonban a rendőrbíró elfogadta a tekintélyes óvadékot, amit sir Conway és sir Lawrence felajánlott. Dinny megkönnyebbült sóhajtással és emelt fővel hagyta el a tárgyalótermet. Odakint sir Lawrence csatlakozott hozzá.

— Szerencsére — mondta — Huberten látzik, hogy nem szokott hazudni.

— Az ügy valószínűleg belekerül az újságokba — mormogta Dinny.

— Erre leteheted a fejedet, drágám.

— Milyen hatással lesz ez Hubert karrierjére?

— Azt hiszem, használni fog. Az alsóházban elhangzott interpelláció ártott, de most már más a helyzet. Egy angol tiszt áll szemben bolíviai félvérekkkel. Ez fel fogja rázni azt az előítéletet, mellyel véreink iránt viseltetünk és mellyel mindig kiállunk mellettük.

— Apát sajnálom a legjobban. Haja határozottan fehérebb lett, amióta ez az ügy elkezdődött.

— Az ügyben nincs semmi becsületbevágó.

Dinny hátravetette fejét.

— Valóban nincs.

— Olyan vagy, Dinny, mint valami kétéves csikó, mint azok az izmos gesztenyebarna lovak,

melyek tüzesen toporzékolnak az istállóban, a startnál kissé lemaradnak, de aztán mégis elsőnek futnak be. Amerikai barátod közeleg felénk. Várjuk be? Igen hasznos volt a vallomása.

Dinny vállat vont. A következő pillanatban megszólalt Hallorsen :

— Cherrell kisasszony.

Dinny feléje fordult.

— Nagyon köszönöm a vallomását, professzor.

— Szívesen hazudtam volna az ön kedvéért, de erre nem volt szükség. Hogy van az a beteg úriember, akinek házában ön most lakik?

— Egyelőre jól.

— Örömmel hallom. Sokat aggódtam maga miatt.

— Döntő hatással volt a bíróra — mondta sir Lawrence — az ön kijelentése, hogy még holtan sem szeretne együtt lenni azokkal az öszvérhajcsárokkal.

— Elég rossz volt elevenen együtt lenni velük. Autóval vagyok, hova vihetem önöket?

— Ha nyugat felé van dolga, elvihet minket is a civilizáció határára.

— Nos, professzor, — folytatta sir Lawrence az autóban — mi a véleménye Londonról? A világ legbarbárabb, vagy legcivilizáltabb városának tartja?

— Imádom — mondta Hallorsen és mereven nézett Dinnyre.

— Én nem, — mormolta Dinny — gyűlölöm az éles kontrasztokat és a benzinszagot.

— Én, mint külföldi, nem tudom megmondani, hogy miért szeretem Londont. Talán azért, mert olyan változatos, talán azért, mert a rend és a szabadság olyan jól megfér itt egymással, vagy talán azért, mert annyira más, mint a mi városaink. New York csodálatosabb, izgatóbb város, de ott az ember nem érzi magát ilyen otthonosan.

— New York olyan, mint a sztrichnin, —

mondta sir Lawrence — először felvillanyozza, aztán megöli az embert.

— Én nem tudnék New Yorkban élni. Nekem Nyugat=Amerika kell.

— A nagy, tágas mezők — mormolta Dinny.

— Igen, Cherrell kisasszony, ön nagyon jól érezné magát azon a tájon.

Dinny bágyadtan elmosolyodott.

— Senkit sem lehet gyökerestől kitépni a földjéből.

— A fiam egy ízben a parlamentben felvetette a kivándorlás kérdését. Úgy találta, hogy a népet rendkívül erős gyökerek kötik a szülőföldjéhez és ezért hamarosan el is ejtette ezt a problémát.

— Érdekes — mondta Hallorsen. — Ha városuk satnya alakú, sápadt, kiábrándultnak látszó lakóit látom, nem nagyon értem, miféle gyökereik lehetnek.

— Mennél nagyvárosiasabb egy típus, annál erősebbek a gyökerei. Ezek nem tudnák elviselni a nagy, tágas mezőket. Utcai élet, sült hal és mozi kell nekik. Most azonban kiszállok, kedves tanár úr. Te hova mész, Dinny?

— Az Oakley Streetre.

Hallorsen megállította a kocsit, sir Lawrence kiszállt.

— Cherrell kisasszony, nagyon örülnék, ha elvihetném az Oakley Streetre.

Dinny bólintott.

Egymás mellett ültek a csukott autóban. Dinny nyugtalanul gondolt arra, miképpen fogja felhasználni ezt az alkalmat Hallorsen. A férfi hirtelen megszólalt, a nélkül, hogy ránézett volna :

— Amint a bátyja ügye elintéződött, hajóra szállok. Új=Mexikóba vezetek expedíciót. Mindig büszke leszek arra, hogy önt ismerhettem, Cherrell kisasszony.

Hallorsen térdei közé szorította és összekulcsolta két kezét. Ez a látvány meghatotta Dinnyt.

— Nagyon sajnálom, hogy bátyámmal együtt kezdetben igazságtalanul ítéltük meg önt.

— Ez érthető is volt. Boldoggá tesz az a remény, hogy ön jóindulattal viseltetik majd irántam, ha minden rendbe jött.

Dinny önkéntelenül feléje nyujtotta kezét.

— Biztos lehet ebben.

Hallorsen nagyon komolyan megfogta kezét, ajkához emelte, aztán szelíden elengedte. Dinny végtelenül boldogtalannak érezte magát. Félénken megszólalt :

— Ön megváltoztatta véleményemet az amerikaiakról.

Hallorsen mosolygott.

— Ez is eredmény.

— Azt hiszem, kissé primitív elképzeléseim voltak az amerikaiakról. Ennek az volt az oka, hogy alig ismertem amerikaiakat.

— Igen, éppen az a baj, hogy kevésbé ismerjük egymást. Apróságokkal megyünk egymás idegeire — ebben merülnek ki kapcsolataink. De ön, az én emlékezésemben, mindig a mosolyt fogja jelenteni Anglia arcán.

— Ez nagyon szép hasonlat — bárcsak igaz volna.

— Határtalanul boldog volnék, ha megkaphatnám egy fényképét.

— Feltétlenül adok. Nem tudom, hogy van-e jó képem, de mindenesetre ki fogom választani a legjobbat.

— Köszönöm. Ha megengedi, én itt kiszállok. Nem bízom eléggé magamban. A soffőr majd tovább viszi önt. — Kopogott az üveglablakon és kiszólt a soffőrnek.

— Isten vele — mondta azután. Megint kezébe vette Dinny kezét, hosszasan nézte, erősen megszorította, aztán kiszállt a kocsiból.

— Isten vele — mormolta Dinny és hátradőlt. Valami összeszorította a torkát.

Öt perccel később a kocsi megállt Diana háza előtt. Dinny lesujtott hangulatban ment be a házba.

Diana, akivel reggel, mikor elment, nem találkozott, kinyitotta szobája ajtaját.

— Gyere csak be, Dinny — suttogta félve, és Dinnyn borzongás futott végig. Egymás mellé ültek a mennyezetes ágyon. Diana halkán, gyorsan beszélt.

— Tegnap este bejött ide és mindenáron itt akart maradni. Nem mertem visszautasítani. Választásokat veszek rajta észre: az az érzésem, hogy itt a vég kezdete. Önuralma egyre gyengül. Azt hiszem, el kell küldenem hazulról a gyermekeket. Hilary magához venné őket?

— Feltétlenül. Sőt, anyám is szívesen látná őket.

— Ez még jobb lenne.

— Nem volna jó, ha magad is velük mennél? Diana felsóhajtott és a fejét rázta.

— Ez csak siettetné a katasztrófát. Levihetnéd a gyerekeket?

— Természetesen. De valóban azt hiszed, hogy ő...

— Igen. Egyre izgatottabb lesz. Már ismerem ezeket a tüneteket. Nem vetted észre, Dinny, hogy esténként egyre többet iszik? Ez már a visszaesés jele.

— Bárcsak rá lehetne venni, hogy menjen újra emberek közé.

— Ez sem használna. Itt legalább tudjuk, hogy hányadán vagyunk és fel tudunk készülni a legrosszabbra. Szörnyű volna, ha idegenek között történne valami.

Dinny megszorította a karját.

— Mikor vigyem le a gyerekeket?

— Minél előbb. Én nem szólok neki semmit.

Lehetőleg feltűnés nélkül utazz el velük. A francia kisasszony majd utánatok mehet, ha anyádnak az ő számára is van helye.

— Rendben van. Természetesen rögtön visszajövök.

— Nem, Dinny, ezt igazán nem engedhetem meg. Nem vagyok egészen egyedül, itt vannak a cselédeim. Igazán nem tisztességes dolog, hogy ennyire zaklatlak az ügyeimmel.

— Természetesen visszajövök, erről nem is kell tovább beszélni. Kölcsön fogom kérni Fleur autóját. Férjednek nem lesz kifogása az ellen, hogy a gyermekek elmennek?

— Csak akkor volna kifogása, ha sejtené, hogy az ő állapota miatt küldtem el őket. Azt fogom mondani, hogy régi meghívásnak tesznek eleget.

— Mondd, Diana — kérdezte hirtelen Dinny — még mindig érzel iránta valami szerelmet?

— Szerelmet? Nem.

— Csak szánalmat?

Diana a fejét rázta.

— Nem tudom megmagyarázni. Nem tudom elfelejteni a multat és azonkívül az az érzésem, hogy teljesen tönkremegy, ha elhagyom. Borzalmas ez a gondolat.

— Értem. Nagyon sajnállak mindkettőtöket... Adrian bácsival együtt.

Diana végigsimította arcát, mintha a gond jelét akarná eltüntetni róla.

— Nem tudom mi vár még rám. Azt hiszem, szomorú dolgokat fogok még átélni. Drágám, semmi esetre sem akarom, hogy rám pazarold az idődet.

— Ezzel ne törődj. Nekem szükségem van valamire, ami elvonja a figyelmemet saját magamról. Tudod, a vénlányokat alaposan fel kell rázni használat előtt.

— Ó! Arról van szó, hogy valaki használatba vesz?

— Éppen most utasítottam vissza a nagy, tágas mezőket és rendkívül utálok magamat.

— Szóval most a nagy, tágas mezők és mély tenger között lebegsz?

— És valószínűleg meg is maradok ebben a helyzetben. Egy derék ember odaadó szerelme és a többi hasonló jó engem végtelenül hidegen hagy.

— Csak várj. Ilyen hajjal nem lehet kolostorba vonulni.

— Be fogom festeni olyan színre, mely megfelel egyéniségemnek. A jéghegyek tengerzöldek.

— Én csak annyit mondhatok : várj.

— Várok, — mondta Dinny . . .

Két nappal később Fleur maga vezette kocsiját a South Squareről Dianáék kapujához. Minden baj nélkül elhelyezték a kocsiban a gyermekeket és a poggyászt és elindultak. A gyerekek számára kissé szokatlan volt a gyors rohanás, mert ritkán ültek autón, Dinnynek azonban valóságos megkönnyebbülést jelentett. Csak most kezdte igazán érezni az Oakley Street atmoszférájának tragikus nyomását.

Condaford tája, melyet tíz nap óta nem látott, megváltozott azóta. Már ősziesebb volt a táj színe. Enyhe, langyos októberi napfényben fürdött. Menél tovább haladtak a szabad mezők között, annál frissebb, balzsamosabb volt a levegő. Rőzsefüst szállt a parasztkunyhók kéményeiből, hollók röpökdtek a csupasz tarló fölött.

Még idejében megérkeztek az ebédhez. Dinny a gyermekeket a francia kisasszonyra bízta, aki vonaton jött le, majd magányos sétára indult kutyáival. Megállt az egyik kunyhó előtt, mely a mély út fölött egy kis magaslaton állt. Az ajtó egyenesen a nappali szobába nyílt, ahol egy öreg nő ült a rőzsetűz mellett.

— Ó, Dinny kisasszony — mondta az öreg

asszony — mennyire örülök! Már egy álló hónapja nem láttam.

— Távol voltam, Betty. Hogy van?

Az apró néni keze ünnepélyesen keresztbe tette a kezét a hasán.

— A gyomrom okoskodik megint. Különben nincs semmi bajom, azt mondja a doktor, hogy nagyon jókarban vagyok. Csak a gyomrommal van baj. Azt mondja, hogy többet kéne ennem. Nagy étvágyam van, Dinny kisasszony, de amint egy harapást eszem, mindjárt rosszul leszek tőle.

— Igazán nagyon sajnálom magát, kedves Betty. Sok baj van a gyomorral. A gyomorral meg a fogakkal. Igazán nem tudom, mért van szükségünk ezekre. Ha nincs fogunk, nem tudunk emésztteni, és ha van fogunk, akkor sem tudunk emésztteni.

Az öreg néni vékony hangon vihogott.

— Azt is mondta a doktor, hogy ki kellene húzatnom azt a pár fogamat, ami még megvan. De én nem akarok megválni a fogaimtól, Dinny kisasszony. Az apjukomnak egyetlen foga sincs, de azért kettéharap egy almát. Én, sajnos, nem vagyok ilyen erős.

— Mért nem szerez be műfogakat, Betty?

— Á, nem kell nekem hamis fog, az olyan flancos dolog. Azt hiszem, a kisasszony sem viselne hamis fogat.

— Dehogynem, Betty. Manapság minden jobb embernek hamis foga van.

— A kisasszony mindig csak tréfál. Nem, nem kell nekem hamis fog. Akkor inkább parókat viselnék, de arra nincs szükségem, mert még szép, sűrű a hajam. Jó karban vagyok én még, a koromhoz képest. Hálás is vagyok érte, csak a gyomrommal ne volna mindig baj. Mindig úgy érzem, mintha valami kő feküdne a gyomromban.

Dinny észrevette, hogy a fájdalom és szomorúság van a tekintetében.

— Hogy van Benjamin?

Az öregasszony pillantása megváltozott, jókedvű és egyben kissé fölényes kifejezést öltött, mintha egy kis gyermekről beszélne.

— Ó, jól van az apjuk, kisasszony. Nincs semmi baja, csak egy kicsit rehomás. Most kinn van a földeken és ás egy kicsit.

— Hát Goldie hogy van? — kérdezte Dinny és komoran nézett a kalitkában ülő stiglicre. Nem szeretett rabmadarat látni, de sohasem tudta magát rászánni, hogy ezt megmondja ezeknek az öreg embereknek, akiknek szemefénye volt az apró rabmadár. Különben is, az volt az uralkodó vélemény, hogyha szabadon engednek egy szelíd stiglicet, hamarosan agyoncsípi a társai.

— Ó, — mondta az öreg néni — ennek már egészen fejébe szállt a dicsőség, amióta a kisasszony ezt a nagyobb kalitkát adta neki. — Szeme felcsillant. — Nahát, hogy a kapitány úr megnősült! Hallom, hogy valami szörnyű hajsztát indítottak ellene. Elment ezeknek az eszük. Életemben nem hallottam még ilyent! Egy Cherrelt a bíróság elé állítani ilyesmiért! Hallatlan dolog ez, kisasszony.

— Bizony az, Betty.

— Hallom, hogy nagyon szép a fiatal menyecske. Hol fognak letelepedni?

— Ezt még nem lehet tudni. Meg kell várni ennek az ügynek a végét. Lehet, hogy idelelni, de az is lehet, hogy a bátyám külföldön fog elhelyezkedni. Szegénységben fognak élni, az biztos.

— Rettenetes. Ilyesmi nem fordult elő a régi, jó időkben. Csunyan bánik most a világ a nemes urakkal... Bizony, bizony... Emlékszem még a kisasszony dédapjára. Négyesfogatot hajtott minden nap, amikor én még öklömnyi kis jószág voltam. Nagyon finom öreg úr volt, igazi gavallér.

Dinny mindig kellemetlenül érezte magát, ha ilyen kijelentéseket hallott a nemes urakról. Nagyon

jól tudta, hogy ez az öreg néni nyolcadmagával egy földmunkás gyermeke volt. Apja heti tizenegy shillinget keresett. Most férjével együtt öregségi nyugdíjból él, miután hét gyermeket felneveltek.

— Mondja, kedves Betty, mit bír el a gyomra, mit rendelhetek a szakácsnőmnél?

— Nagyon szépen köszönöm, Dinny kisasszony, egy szép sovány sertéskarajt még elbirok. — Szeme ismét sötét és zavaros lett. — Olyan rettenetesen fáj néha a gyomrom. Ilyenkor legjobban szeretnék meghalni.

— Ugyan, ugyan, Betty. Helyesen kellene táplálkoznia, akkor hamarosan rendbejönne.

Az öreg néni arca mosolyra derült.

— Jókarban vagyok én a koromhoz képest, nem is panaszkodom. Hát a kisasszony esküvőjére mikor harangoznak?

— Tudja a jó Ég. Egyhamar nem harangoznak, az bizonyos.

— Manapság az emberek nem házasodnak olyan korán, mint az én időmben. Nincs is olyan nagy családjuk, mint akkoriban. A nagynénémnek tizen-négy gyereke született és tizenegyet fel is nevelt.

— Mostanában nem akadna munka ilyen sok ember részére.

— Bizony, bizony megváltozott az ország.

— Ezen a vidéken szerencsére kevésbbé, mint másutt.

Dinny pillantása végigsiklott a szobán, ahol ez a két öreg körülbelül ötven évet töltött az életéből. Ragyogóan tiszta volt ez a szoba, a téglakockás padlótól a gerendás mennyezetig, meghitt, kis ott-hon hangulata áradt belőle.

— No, Betty, most mennem kell. Londonban egy barátnőmnél lakom és estére vissza kell érkez-nem. Majd szólok a szakácsnőmnek, hogy küldjön magának néhány jó falatot, ami még a sertéskarajnál is könnyebb. Ne álljon fel!

De a kis öreg asszony, már talpra ugrott. Szeméből odaadó szeretet sugárzott.

— Úgy örülök, hogy láthattam a kisasszonyt! Áldja meg az Isten! Remélem, hogy a kapitány úrnak nem lesz sok baja azokkal a rémes emberekkel.

— Isten vele, kedves Betty. Üdvözlöm Benjámint.

Dinny kezetszorított az öreg asszonnyal, aztán kiment a kavicsos útra, ahol a két kutya várta. Az ilyen látogatások után mindig nagyon megalázott hangulatban volt és sírni szeretett volna. Gyökerek! Ezek azok a gyökerek, melyek Londonban hiányzottak neki, és amelyeket hasztalan keresne a «nagy, tágas mezőkön». A közeli, kissé meredeken fekvő bükkerdő felé ment. Egy kis, rozzant kapun keresztül lépett be az erdőbe. A kapu olyan rozzant volt, hogy ki sem kellett nyitnia. Lassan haladt fölfelé, a párás bükkösben a makkhüvely édes szaga töltötte be a levegőt. Balfelől a szürkés-kék eget helyenként eltakarták a bükkfák, jobbkéz felől tarló húzódott el. Egy nyúl ült a hátsó lábán: hirtelen felugrott és egy távoli sövény felé futott. Az egyik kutya fáciánt riasztott fel, mely rikoltozva rebbent fel és repült a fák fölött. Végül Dinny elhagyta a sűrűséget és megérkezett a domb tetejére. Lenézett. Alatta terült el a házuk. A hosszú, kőszínű épületet helyenként eltakarták a magnoliák és a füves előtér fái. Füst gomolygott a két kéményből. Az egyik tornyocskán galambok fehérlettek. Dinny mélyeket lélezett. Teljes tíz percig állt egy helyben, úgy érezte magát, mint egy megöntözött növény, mely táplálékot szív a földből. A levelek, a felásott föld és a közeli eső szaga vette körül. Utoljára május végén állt ezen a helyen. Akkor azt a nyár-szagot szíttá be, mely csupa emlékezés és ígéret, fájdalom és gyönyörűség...

Korán meguzsonnáztak, aztán visszaindultak a

városba. Most már feltették a kocsi karosszériáját. Dinny Fleur mellett ült.

— Mondhatom — szólalt meg az okos fiatal nő — Condaford a legbékésebb hely, ahol valaha jártam. Azt hiszem, meghalnék, ha soká kellene itt maradnom, Dinny. Lippinghall falusi csendje semmi, az ittenihez képest.

— Vén, roskatag hely ez, ügye?

— Én mindig azt mondom Michaelnek, hogy a családnak az az ága, melyhez ti tartoztok, a legkevésebbé ismert és a legérdekesebb régi angol jelenség. Rólatok nem hallani, ti nem álltok a rivalda fényében. A regényírók számára nem vagytok elég szenzációs téma. És mégis megvagytok, fennmaradtok, éltek, nem tudom hogyan. A világ minden intézménye ellenetek esküdött, az örökösödési adótól kezdve a gramofon lármájáig. De azért mégis fennmaradtok az idők végéig és senki sem tudja, senkit sem érdekel, hogy mit csináltok. A legtöbbszörnek már nincs is Condafordja, ahova elvonulhat meghalni. De azért mégis mély gyökereitek vannak és él bennetek a kötelességtudás. Belőlem mind a kettő hiányzik. Ennek talán az az oka, hogy félig francia származású vagyok. Apám családjának, a Forsyte-nemzetségnek talán vannak gyökerei, de hiányzik belőle a kötelességérzet. Vagy legalább is az a parancsoló hajlam, hogy az államot szolgálják. Bámulom ezt az érzést, de azért halálra untat. Ez az érzés okozta, hogy fiatal életed legszebb napjait tönkreteszed a Ferse-ügy miatt. A kötelességtudás betegség, Dinny, bámulatraméltó betegség.

— Mit tanácsolsz tehát, mit tegyek?

— Éld ki az ösztöneidet. Rettenetesen öregít az az életmód, amit folytatsz. Diana ugyanahhoz a típushoz tartozik, mint te. A Montjoyoknak is megvan a maguk Condafordjuk valahol fenn Dumfriesshireben. Bámulom őt, amiért így kitart Ferse

mellett, de azért örütségnek tartom. Csak rossz vége lehet ennek és mennél tovább húzódik az ügy, annál rosszabbul fog végződni.

— Igen, én is azt hiszem, hogy rossz lapra tett föl mindent, de remélem, hogy az ő helyében magam is így cselekednék.

— Én bizony nem — mondta jókedvűen Fleur.

— Az ember nem tudhatja előre, hogy mit fog tenni, amíg nem kerül sor a cselekedetre.

— Meg kell akadályozni, hogy sor kerüljön rá.

Különösen keményen csengett Fleur hangja, amikor ezt mondta, Dinny látta, hogy kemény vonás jelenik meg ajkai körül. Mindig vonzónak találta Fleurt, mert sohasem tudta teljesen kiismerni.

— Te még nem láttad Ferset — mondta Dinny.

— Nem tudod, hogy milyen szánalmas jelenség.

— Ez szentimentalizmus, drágám. Én nem vagyok szentimentális.

— Bizonyára neked is van multad, Fleur, ez pedig szentimentalizmus nélkül nem lehetséges.

Fleur gyors pillantást vetett rá és lábával megnyomta a sebességgyorsítót.

— Meg kell gyujtanom a lámpáimat, — mondta.

Az út további során Fleur művészetről, irodalomról s egyéb jelentéktelen dolgokról beszélt. Nyolc órára járt már, amikor Dinnyt letette az oakley streeti ház előtt.

Dianna otthon volt, már fel is öltözött vacsorához.

— Dinny! — kiáltotta. — Ronald elment hazulról!

25. FEJEZET.

Nyomasztó erővel hatott ez a néhány egyszerű szó.

— Amikor reggel elutaztatok, nagy izgalomba jött. Azt hitte, valamennyien összeesküdtünk ellene és titkolunk előle valamit.

— Amiben igaza is van — mormolta Dinny.

— Amikor a francia kisasszony is elutazott, ismét nagyon izgatott lett. Nem sokkal ezután hallottam, amint a kapu becsukódik és azóta nem jött vissza. Eddig nem szóltam neked a tegnapi éjszakáról, csak annyit mondhatok: borzalmas volt. Mi lesz, ha nem jön vissza?

— Ó, Diana, bárcsak ne jönné vissza!

— Hová mehetett? Mihez foghat? Kihez fordulhat? Jóságos ég, milyen borzalmas!

Dinny csendes kétségbeeséssel nézett rá.

— Bocsáss meg, Dinny, bizonyára nagyon fáradt és éhes vagy. Nem várunk tovább a vacsorával.

Ferse «odújában», ebben a bájos, faburkolatos, zöldes=aranyszínű szobában költötték el a vacsorát feszült, aggódó izgalomban. A hangulatvilágítás fénye pompásan világította be meztelen nyakukat és karjukat, a gyümölcsöt, a virágokat és az ezüst evőkészletet. Amíg a szobalány vissza nem vonult, közömbös dolgokról beszélgettek.

— Van nála kulcs? — kérdezte aztán Dinny.

— Igen.

— Hívjam fel Adrian bácsit?

— Mit tehetne? Csak rontana a helyzeten, ha Ronald hazajönne és itt találná Adriant.

— Alan Tasburgh felajánlotta, hogy szükség esetén bármikor rendelkezésünkre áll.

— Nem, nem. Ma este még ne vegyünk igénybe idegen segítséget. Holnap majd meglátjuk, mi a teendő.

Dinny bólintott. Félt és még jobban félt attól, hogy elárulja félelmét Diana előtt. Hiszen az ő hivatása az volt, hogy hűvös, nyugodt lélekjelenléttel bátorítsa Diannát.

— Menjünk fel, énekelj valamit, — mondta végül Dinny.

Felmentek a szalonba. Odafele Diana régi népdalokat énekelt: a «Rozmaringbokor»-t, a «Hegyi pásztor»-t, az «Árpaaratók dalá»-t és a «Dromore várá»-t. A szép szoba, a dal és az éneklő asszony különös álomszerű hangulatba ringatták Dinnyt. Egészen átadta magát ennek az álmodozó hangulatnak, amikor Diana hirtelen abbahagyta az éneklést.

— Valami zörgést hallok a kapu felől.

Dinny felállt és a zongora mellé lépett.

— Énekelj tovább, ne árulj el semmiféle izgalmat.

Diana ismét játszani kezdett, új dalba fogott. Ir dalt énekelt, ez volt a címe: «Szabad vagy, de rab vagyok én». Hirtelen kinyílt az ajtó. Dinny a szemközti tükörben megpillantotta Ferset, aki belépett a szobába. Megállt az ajtóban, hallgatta az éneket.

— Énekelj tovább, — súgta Dinny Dianának.

Szeretlek, de te nem szeretsz,
Szabad vagy, de rab vagyok én,
Szegény hű szívem megszakad,
Sohasem leszel az enyém!

Ferse az ajtóban állt és hallgatott. Rendkívül fáradtnak látszott vagy pedig nagyon sokat ivott. Haja csapzott volt, fogai kilátszottak felhúzott ajkai alól. Aztán megmozdult. Igyekezett zajtalanul megszogni. Megkerülte a pamlagot és a túlsó végére roskadt. Diana abbahagyta az éneket. Dinny, kinek keze Diana vállán nyugodott, érezte, hogy az asszony reszket, mialatt erőltetett nyugodt hangon megszólal:

— Vacsoráztál már, Ronald?

Ferse nem felelt. Furcsa, baljóslatú vigyorral bámult a szoba túlsó végére.

— Játsz tovább — súgta Dinny.

Diana most orosz dalt játszott, a «Piros Sarafan»-t. Újra és újra eljátszotta a végtelenül finom, egyszerű dalt, mintha ezzel akarná hipnotizálni a pamlag végében görnyedő néma alakot. Végül abbahagyta a dalt és elviselhetetlen szünet állt be. Dinny idegei nem bírták tovább. Csaknem éles hangon megszólalt:

— Esik az eső, Ferse kapitány?

Ferse kezével végigsimította nadrágszárát és bólintott.

— Talán jó volna, ha felmennél a szobádba és átöltöznél, Ronald.

Ferse térdére könyökölt, kezére támasztotta fejét.

— Bizonyára fáradt vagy, drágám. Nem akarsz lefeküdni? Felvigyek valamit a szobádba?

Ferse most sem mozdult. A mosoly elmúlt arcáról, szemét lehunyta. Úgy látszott, hogy hirtelen elaludt, mint valami agyoncsigázott igavonó állat, mely néha munkaközben is elbóbiskol.

— Csukd be a zongorát — súgta Dinny — menjünk fel.

Diana nesztelenül becsukta a zongorát és felállt. Karonfogva állt és várt a két nő, de Ferse nem mozdult.

— Talán alszik? — súgta Dinny.

Ferse felriadt.

— Aludni? Nem! Megint rámjön! Megint rámjön, érzem! Nem bírom tovább, Istenemre mondom, nem bírom tovább!

Kiegyenesedett. Arcát különös düh torzította el egy pillanatra. Mikor látta, hogy a két nő riadtan hátratántorodik, visszaroskadt a pamlagra és kezébe temette arcát.

Diana ösztönös mozdulattal indult feléje.

Ferse felpillantott. Tekintete vad volt.

— Hagyj! — hörögte. — Hagyj magamra! El innen!

Az ajtóban Diana még megfordult.

— Ronald, nem akard hogy valaki melletted maradjon? Addig, amíg elalszol . . . csak addig . . .

Ferse ismét felugrott.

— Senkitem akarok látni. Ki innen!

Kimenekültek a szobából, felrohantak Dinny hálósobájába, ahol egymást átölelve, egész testükben reszketve megálltak.

— A lányok lefeküdtek már?

— Mindig korán feküsznek le, kivéve, ha valamelyiküknek kimenője van.

— Lemegyek és telefonálok, Diana.

— Nem Dinny, majd én. De kinek telefonáljak?

Ez valóban nagy kérdés volt. Suttogva tanácskoztak erről. Diana azt ajánlotta, hogy hívják fel a háziorvost. Dinny viszont azt tanácsolta, hogy telefonáljanak Adriannak, vagy Michaelnek, hogy ők menjenek el az orvosért.

— Így kezdődött annakidején a legutóbbi rohama is?

— Nem. Akkor nem tudta, hogy mi következik. Attól félek, hogy megöli magát, Dinny.

— Van nála fegyver?

— Szolgálati revolverét odaadtam Adriannek.

— Borotvái nincsenek?

— Csak zsilettpengéi. Mérges anyag sincs a házban.

Dinny az ajtó felé indult.

— Okvetlenül telefonálok.

— Nem, Dinny, nem engedhetem, hogy te . . .

— Hozzám nem mer nyúlni. Te vagy veszélyben. Zárd magadra az ajtót, amíg távol leszek.

Mielőtt még Diana megakadályozhatta volna, kisurrant az ajtón. Még égtek a lámpák. Egy pil-

lanatra megállott. Szobája a második emeleten volt, ablaka az utcára nyílt. Diana és Ferse hálósobái egy emelettel lejjebb vannak, a szalon közelében. El kell mennie ezek mellett a szobák mellett, amíg eljut a hallba és a kis dolgozószobába, ahol a telefon van. Egy hang sem hallatszott. Diana ismét kinyitotta az ajtót, ott állt a küszöbön. Dinny félt, hogy az asszony bármely pillanatban megelőzheti őt és leszaladhat a telefonhoz. Ezért gyorsan futni kezdett, majd megindult lefelé a lépcsőn. A falépcső megreccsent léptei alatt. Megállt, levetette cipőit. Kezébe vitte és úgy osont el a szalon ajtaja előtt. Semmi nesz sem hallatszott ki a szalonból. Gyorsan végigsietett a hallon. Ferse kabátja és kalapja odavetve hevert egy széken. Besurrant a kis dolgozószobába, és becsukta maga mögött az ajtót. Egy pillanatra megállt, hogy lélegzetet vegyen, aztán meggyújtotta a villanyt és felvette a telefonkönyvet. Kikereste Adrian számát és éppen a hallgató után nyúlt, amikor egy kéz megragadta a csuklóját. Riadtan megfordult: Ferse állt előtte. Ferse megcsavarta a kezét és a másik kezében levő cipőre mutatott.

— El akarnak árulni — mondta. Egyik kezével erősen tartotta Dinnyt, a másikkal oldalzsebébe nyúlt és kést vett elő. Dinny hátralépett, amennyire kinyújtott karja engedte és Ferse arcába nézett. Most már nem félt annyira, mint az előbb. Uralgó érzése a szégyen volt, amiért cipővel a kezében lepték meg.

— Ez ostobaság, Ferse kapitány, — mondta fagyosan — nagyon jól tudja, hogy egyikünk sem akarja bántani.

Ferse eltaszította magától Dinny kezét, kinyitotta a kést és vad erőfeszítéssel elvágta a telefondrótot. A hallgató a padlóra koppant. Aztán összezecsukta a kést és visszatette zsebébe. Dinnynek

az volt az érzése, hogy ez a mozdulat egy kissé megnyugtatta Ferset.

— Vegye fel a cipőjét — szólott Ferse.

Dinny engedelmeskedett.

— Jegyezze meg jól: nem tűröm, hogy beleavatkozzanak a dolgomba. Azt teszem magammal, amit jónak látok.

Dinny hallgatott. Szíve örülden vert, nem akarta, hogy hangja ezt elárulja.

— Megértette?

— Igen. Senki sem akar beleavatkozni a dolgaiba. Mi csak a javát akarjuk.

— Tudom, hogy mit jelent ez — mondta Ferse. — Nem kérek többé belőle.

Az ablakhoz lépett, félrerángatta a függönyt és kitekintett.

— Pokolian zuhog az eső — mondta, aztán megfordult és Dinnyre bámult. Arca rángatózni kezdett, keze ökölbe szorult. Fejét gyorsan ingatta jobbra-balra. Hirtelen felordított:

— Ki ebből a szobából, ki innen, ki innen!

Dinny csaknem rohanva hagyta el a szobát. Becsukta maga mögött az ajtót és felszáguldott a lépcsőn. Diana még mindig a halószoba ajtajában állott. Dinny betuszkolta a szobába, magukra zárta az ajtót és kifulladtan rogyott le.

— Utánam jött — mondta lihegve — és elvágta a telefondrótot. Kés van nála, attól félek, hogy megint dühöngeni fog. Elég erős ez az ajtó, ha esetleg be akarja törni? Ne toljuk eléje az ágyat?

— Akkor egész éjjel nem tudunk aludni.

— Különben sem fogunk aludni — mondta Dinny és már meg is ragadta az ágyat. Egyesült erővel az ajtónak tolták.

— A lányok bezárkóznak éjszakára?

— Igen, amióta itthon van.

Dinny megkönnyebbülten sóhajtott fel. Az előbb megborzongott arra a gondolatra, hogy ismét le

kell mennie, hogy a szobalányokat figyelmeztesse. Most az ágy szélén ült és Dianára nézett, aki az ablak mellett állt.

— Min gondolkozol, Diana?

— Arra gondolok, milyen borzalmas volna, ha a gyermekek még itt volnának.

— Hála Istennek, már nincsenek itt.

Diana az ágyhoz lépett, megfogta Dinny kezét. Olyan erősen szorították meg egymás kezét, hogy mind a kettő megfájdult.

— Mit tehetünk most, Dinny?

— Talán most elalszik és holnap reggelre sokkal jobban lesz. Egyébként, most, hogy veszélyben vagyunk, sokkal kevésbé sajnálom őt, mint azelőtt.

Diana tompa hangon felelt:

— Én már túl vagyok mindenféle érzésen. Kíváncsi vagyok, észrevette-e már, hogy nem vagyok a szobámban. Talán le kellene mennem és szembe kellene vele néznem.

— Nem fogsz lemenni — mondta Dinny, kibrántotta az ajtóból a kulcsot és harisnyájába dugta. A hideg fém érintése megnyugtatta idegeit.

— Most pedig — mondta — lefekszünk és lábunkat az ajtónak támasztjuk. Nincs értelme annak, hogy céltalanul kifárasszuk magunkat.

Különös apátia fogta el őket. Sokáig feküdtek így szorosan egymáshoz símulva a pehelypaplan alatt. Egyikük sem aludt, egyikük sem volt egészen ébren. Dinny végül elbóbiskolt. Halk léptek neszére riadt fel. Dianára pillantott. Diana aludt, mélyen, kimerülten. Az ajtóhasadékban fénycsík jelent meg. Dinny felkönyökölt és megfeszített figyelemmel hallgatózott. Az ajtó kilincsét lenyomták s halkan megrázták. Csendes, óvatos kopogtatás hallatszott.

— Ki az? — suttogta Dinny. — Ki az?

— Diana! — hallatszott Felse hangja egészen tompán. — Dianát akarom.

Dinny a kulcslyukhoz kúszott.

— Diana rosszul érzi magát, — súgta — elaludt. Ne zavarja.

Csend követte szavait. Aztán, rémületére, hosszú, nyögő sóhajtás hallatszott, nyomorult, szálnalmas hang, mely már a halál közelségét jelezte. Dinny már-már elővette a kulcsot, de hirtelen pillantása Diana sápadt, kimerült arcára esett. Nem, nincs értelme! Bármit jelentsen is ez a hang, nincs értelme. Visszakúszott a fekhelyére és tovább hallgatózott. Semmi sem hallatszott többé. Diana aludt, de Dinny nem tudott újra elaludni. «Ha megöli magát, — gondolta — én leszek az oka?» Nem volna ez a legjobb megoldás Diana számára, a gyermekek számára, sőt saját maga számára is? De az elnyújtott, keserves nyögés újra és újra végigfutott idegein. Szegény ember, szegény ember! Most már nem érzett mást, csak végtelen, szörnyű szálnalmat és valami lázongást a kérlelhetetlen Természet ellen, mely ilyet tesz emberi lényekkel. Nyugodjunk bele a Gondviselés kifürkészhetetlenségébe? Ki képes erre? Érzéketlen és kegyetlen ez a gondviselés. Reszketve feküdt a kimerülten alvó asszony mellett. Azon töprengött, hogy vétkeztek-e valamiben Felse ellen? Tehettek-e volna többet az érdekében? Mitevők legyenek, ha felvirrad a reggel? Diana megmozdult. Talán most felébred? Nem, csak megfordult és ismét visszazuhant nehéz szendergésébe. Lassanként kábultság vett erőt Dinnyn és ő is elaludt.

Arra ébredt, hogy kopognak az ajtón. Világos nappal volt. Diana még mindig aludt. Dinny a karórájára pillantott. Nyolc óra. A nevéen szólították.

— Semmi baj, Mary, — mondta halkan — a nagyságos asszony itt van.

Diana felült, pillantása Dinny félmeztelen alakjára esett.

— Mi az?

— Nincs semmi baj, Diana. Nyolc óra. Legjobb lesz, ha most felkelünk és helyére toljuk az ágyat. Jól, mélyen aludtál. A lányok már fent vannak.

Pongyolába bújtak és visszacipelték az ágyat a helyére. Dinny kihúzta a kulcsot különös rejtek-helyéről és kinyitotta az ajtót.

— Nem kell félni, menjünk le.

Egy pillanatig hallgatózva megálltak a lépcső-feljárónál, aztán megindultak lefelé. Diana szobája érintetlen volt. A lány, úgy látszik, bentjárt és félrevonta a függönyöket. Megálltak az ajtó előtt, amely ebből a szobából Ferse szobájába vezetett. Semmi nesz sem hallatszott. A másik ajtóhoz léptek, megint nem hallottak semmit.

— Menjünk le — súgta Dinny. — Mit fogsz Marynek mondani?

— Semmit, meg fogja érteni a helyzetet.

Az ebédlő s a dolgozószoba ajtói nyitva álltak. A levágott telefonhallgató még mindig a földön hevert. Ez volt az éjszaka rémségeinek egyetlen nyoma.

Dinny hirtelen megszólalt:

— Diana, eltűnt a kalapja és a kabátja! Tegnap este ezen a széken heverték.

Diana az ebédlőbe ment és csengetett. A középkorú szobalány ijedt, aggodalmas arccal jött fel az alagsorból.

— Látta ma reggel Ferse kapitány kabátját és kalapját, Mary?

— Nem, nagyságos asszony.

— Hánykor kelt fel?

— Hét órakor.

— Nem járt ebben a szobában?

— Még nem, nagyságos asszony.

— Az éjszaka rosszul éreztem magamat, fennt aludtam Dinny kisasszony nál.

— Igenis, nagyságos asszony.

Mind a hárman felmentek.

— Kopogjon be a szobájába.

A lány kopogott. Dinny és Diana szorosan mellette állottak. A szobából nem jött válasz.

— Kopogjon hangosabban, Mary.

A szobalány újra és újra kopogott. Semmi válasz. Diana félretolta és megnyomta a kilincset. Az ajtó kinyílt, Ferse nem volt benn. A szobában nagy rendetlenség volt, mintha dulakodtak volna benne. A vizespalack üres volt, leszórt hamu hevert a földön. A megvetett ágyon látszott, hogy feküdtek rajta, de nem aludtak benne. Semmi jel sem szólt amellett, hogy Ferse csomagolt volna, vagy kivett volna valamit a fiókokból. A három nő egymásra nézett. Diana végül megszólalt:

— Gyorsan készítse el a reggelit, Mary. El kell mennünk.

— Igenis, nagyságos asszony... láttam a telefonot.

— Dugja el, hozassa rendbe feltűnés nélkül. Senkinek se szóljon egy szót sem. Csak annyit mondjon, hogy a nagyságos úr egy-két napra elutazott. A szobáját is úgy rendezze el. Mi pedig, Dinny, most gyorsan felöltözünk.

A szobalány lement.

— Van nála pénz? — kérdezte Dinny.

— Nem tudom. Mingyárt megnézem, hogy elvitte-e a csekkfüzetét.

Leszaladt, Dinny odafent várta. Diana ismét visszatért.

— A csekkfüzet ott van az ebédlőasztalon. Gyorsan öltözködjünk.

Ez azt jelenti... Mit jelent ez? A remény és félelem vívta különös harcát Dinny lelkében. Felrohant a szobájába.

26. FEJEZET.

Sebtében megreggeliztek és közben megvitatták a helyzetet. Kihez forduljanak?

— A rendőrségről szó sem lehet — mondta Dinny.

— Nem.

— Azt hiszem, legjobb lesz, ha mindenekelőtt felkeressük Adrian bácsit.

Taxiért küldték a szobalányt, majd elindultak Adrian bácsihoz. Még nem volt kilenc óra. Adrian bácsi teát reggelizett és azt a bizonyos halfajtát ette hozzá, mely annál nagyobb területet foglal el a tányérban, mennél többet ettek belőle, és ezzel érthetővé teszi a hét kosár bibliai csodáját.

Adrian hajában erősen megsaporodtak az ősz szálak ez alatt a pár nap alatt. Pipáját tömködve hallgatta meg a két nőt és végül így szólt:

— Most rám kell bíznotok a dolgot. Dinny, leviheted Dianát Condafordba?

— Természetesen.

— Mielőtt indulnátok, légy szíves, kérd meg Alan Tasburghot, hogy menjen le az intézetbe, és kérdezze meg, hogy ott van-e Ferse. De vigyázzon, ne árulja el, hogy Ferse megszökött hazulról. Itt a cím.

Dinny bólintott.

Adrian ajkához emelte Diana kezét.

— Nagyon kimerültnek látszik, drágám. Most ne legyenek gondjai, pihenjen a gyermekek mellett. Mi mindenről értesíteni fogjuk.

— Ugye, nem fog nyilvánosságra kerülni a dolog?

— Mindent meg fogunk tenni, hogy ne kerüljön. Hilaryvel fogom megbeszélni a dolgot. Nem tudja, mennyi pénzt vitt magával?

— Tegnapelőtt beváltottunk egy ötfontos cseket. Tegnap egész nap nem volt otthon.

— Milyen az öltözete?

— Kék felöltő, kék öltöny, kemény kalap.

— Nem tudja, hol járt tegnap?

— Nem. Tegnap először ment el hazulról.

— Tagja még valamilyen klubnak?

— Nem.

— Értesült visszatéréséről valamelyik régi barátja?

— Nem.

— Szóval a csekkfüzetet nem vitte magával? Mondd, Dinny, mikor tudnál azzal a fiatalemberrel beszélni?

— Most is, ha telefonálhatok. A klubjában alszik.

— Kísérelj meg.

Dinny kiment telefonálni. Hamarosan visszatért és jelentette, hogy Alan nyomban leutazik az intézetbe, és útja eredményéről értesíteni fogja Adrian. Úgy fog érdeklődni, mint Ferse régi barátja, aki még nem is tud arról, hogy Ferse eltávozott az intézetből. Meg fogja őket kérni, hogy értesítsék, ha Ferse visszatér, mert meg akarja látogatni.

— Helyes, — mondta Adrian — okos gyermek vagy. Most menj, és vedd gondjaidba Dianát. Add meg a condafordi telefonszámotokat.

Adrian felírta a számot, aztán a taxihoz kísérte őket.

— Adrian bácsi a legjobb ember a világon — mondta Dinny.

— Ezt senki sem tudja olyan jól, mint én.

Amint hazaérkeztek, nyomban csomagoláshoz láttak. Dinny félt, hogy Diana az utolsó pillanatban meggondolja magát, és nem akar elutazni. Erre azonban nem került sor, annál is inkább, mert Diana szavát adta Adriannak, hogy elutazik. Rövidesen már útra is keltek a pályaudvar felé. Nagyon csendes másfél órát töltöttek a vonaton. Fá-

radtan dőltek hátra üléseiken. Dinny csak most érezte igazán, hogy mi mindenben ment keresztül az utolsó huszonnégy órában. Pedig végeredményben mi történt? Ferse nem dühöngött, még csak nagy jelenet sem játszódott le köztük. Milyen baljóslatúan megrázó dolog a téboly! Micsoda félelmes, idegölő érzéseket okoz! Most, hogy már nem kellett Ferse közelségétől tartania, megint csak szájalmat érzett iránta. Elképzelte, amint elborultan, zavartan kóborol, seholsem hajthatja le a fejét, senki sincs, aki megfogná a kezét. A téboly határán jár, talán már át is lépte ezt a határt. A legszörnyűbb tragédiákat mindig a félelem okozza. A bűnösöktől, a leprásoktól, és az örültektől félnek leginkább az emberek, és ezek a szerencsétlenek állnak a legelhagyatottabban a megrémített világban. Tegnap este óta Dinny megértette Ferse kifakadását a circulus vitiosus miatt, melyben az örület mozog. Most már tudta hogy még az ő idegei sem elég erősek, még az ő bőre sem elég vastag, hogy el tudja viselni az örültekkel való kapcsolatot. Megértette, hogy a régi időben miért bántak borzalmasan az örültekkel. Az épeszűek úgy bántak velük, mint a kutyák, amikor veszett kutyára úszítják őket és közben saját idegeik is a végsőkéig feszülnek. Az a kegyetlenség és megvetés, mellyel az emberiség a tébolyodottakkal bánik, tulajdonképpen védekezés: védekező megtorlása valaminek, ami elviselhetetlen nyomással nehezdedett idegeinkre. És ha ez így van: annál szomorúbb, annál szörnyűbb. Mialatt a vonat egyre közelebb vitte békés otthonához, egyre gyötrőbben vívódott két érzés között. Egyrészt szerette volna kivenni fejéből a szegény kutasított körül járó gondolatokat, másrészt mély szájalom fogta el iránta. Dianára nézett, aki lehúnyt szemmel dőlt hátra a szemközti ülésen. Mit érezhet Diana, akit Fersehez kötnek az em-

lékek, a törvény és a gyermekek. A fejhez símuló kis kalap alatt hosszú gyötrelmek emlékét fejezte ki a finoman cizellált, kissé keményvonású arc. Ajka meg-megmozdult: nem aludt. «Mi tartja benne a lelket? — gondolta Dinny. — Nem valóságos, nem igen hisz semmiben. Én az ő helyében itthagynék mindent és a világ végére menekülnék... Vagy talán mégsem? Talán van valami a lelkünkben, ami figyelmeztet arra, hogy mivel tartozunk önmagunknak, és nem engedi, hogy meginogjunk és megtörjünk.»

A pályaudvaron senki sem várta őket. Otthagyták poggyászukat és gyalog indultak a kastély felé, a mezei úton.

— Szeretném tudni, — kérdezte hirtelen Dinny — mi az a minimális izgalom, amire az embernek manapság szüksége van? Kíváncsi vagyok, boldog tudnék-e lenni, ha egész életemet itt tölténém, mint az öreg parasztok. Clare sohasem tudt itt egyfolytában sokáig megmaradni. Neki folyton változtatnia kell a helyét. Hiába, minden ember belsejében van valami nyughatatlan kis kobold.

— Belőled még sohasem ütközött ki, Dinny.

— Sajnálom, hogy nem voltam idősebb a háború alatt. Tizennégy éves voltam, amikor végetért.

— Szerencséd volt.

— Nem tudom. Nagyon izgalmas időszak lehetett, Diana.

— Mikor a háború kitört, én annyi idős voltam, mint te most.

— Férjnél voltál már?

— Közvetlenül azelőtt mentem férjhez.

— Úgy-e, ő végigküzdte a háborút?

— Igen.

— Talán ez az oka a betegségének.

— Mindenesetre súlyosbította.

— Adrian bácsi terheltségről beszélt.

— Igen.

Dinny egy szalmafedelű kunyhóra mutatott.

— Ebben a kunyhóban ötven éve él együtt kedvenc öreg házaspárom. Képes volnál ilyesmizhez, Diana?

— Most igen. Nagy szükségem van nyugalomra.

Hallgatva mentek be a házba. Üzenet várta őket Adriantól: Ferse nincs az intézetben, de Adrian és Hilary azt hiszik, hogy jó nyomon vannak.

Diana megnézte a gyerekeket, aztán lefeküdt a vendégszobában. Dinny felkereste anyját a szalomban.

— Anyám, valakinek meg kell vallanom, hogy Ferse haláláért imádkozom.

— Dinny!

— Az ő érdekében, Diana érdekében, a gyerekek érdekében, sőt még a saját érdekemben is.

— Hát igen, ha az eset reménytelen...

— Nem bánom, akár reménytelen, akár nem. Borzalmas ez. A gondviselés világcsalás.

— De drágám!

— Mérhetetlenül messze van tőlünk. Valószínűleg van valami örök Rendszer, de velünk, halandó egyénekkal nem törődik jobban, mint a szúnyogokkal.

— Ki kellene aludnod magadat, drágám.

— Igen, de ez nem változtat a tényeken.

— Ne lovald magadat ilyen érzésekbe, az ilyesmi károsan befolyásolja az ember jellemét.

— Nem látok összefüggést a hit és a jellem között. Egy cseppet sem fogok rosszabbul viselkedni, mint eddig, amiért nem hiszek többé a gondviselésben, vagy a túlvilági életben.

— Ez igaz, Dinny, de...

— Sőt, jobban fogok viselkedni. Ezentúl azért leszek becsületes, mert a becsületességet becsületes dolognak tartom, és nem azért, hogy valami jutalmat biztosítsak magamnak.

— De hogy tudod, hogy éppen a becsületesség a becsületes dolog, ha nincs Isten?

— Ó, drága és éleselméjű anyám, én egy szóval sem mondtam, hogy nincs Isten. Én csak azt mondtam, hogy az ő Rendszere túlságosan messze van tőlünk. Szinte hallom Istent, amint ezt mondja: «Erről jut eszembe, forog még az a Föld nevezetű kis golyó?» Egy angyal ezt válaszolja: «Hogyne, Uram, még egészen jól forog.» «Hát akkor lássuk csak. Azt hiszem, hogy most már egészen megpenészedett. Ha jól emlékszem, volt annak idején egy különösen mozgékony kis élősdí...»

— Dinny!

— «Ugye, az emberre gondolsz, Uram?» — «Úgy van. Most már emlékszem, ezt a nevet adtuk neki.»

— Dinny, milyen szörnyűket beszélsz!

— Nem anyám, ez nem szörnyű. Én azért vagyok becsületes, mert a becsületességet emberek tervezték, emberek javára, mint ahogy a szépséget is emberek tervezték, emberek gyönyörűségére. Ugye rettenetesen rossz színben vagyok, drágám? Úgy érzem, hogy már nincsenek is szemeim. Megyek és lefekszem. Nem is tudom, mért izgatott fel annyira ez a dolog. Valószínűleg azért, mert láttam Ferse arcát.

Dinny gyanús gyorsasággal megfordult és kísietett a szobából.

27. FEJEZET.

Ferse eltűnése tulajdonképpen ünnepnapot jelentett annak az embernek a számára, aki oly sokat szenvedett Ferse visszatérése óta. Adrián mégis maga indult Ferse keresésére. Szinte szenvedélyes buzgalommal ült taxiba és robogott Hilary felé.

A kocsiban a probléma megoldásán gondolkozott. A nyilvánosságtól való félelem elvágta előle a normális közvetlen lehetőségeket: a rendőrséget, a rádiót és a sajtót. Ezek a szervek sötét, vad színben tündetnék fel Ferset a nyilvánosság előtt. A megmaradt lehetőségeket úgy latolgatta, mint egy keresztretjtvényt (annakidején nagyon sok keresztretjtvényt fejtett, mint általában a magas szellemi életet élő emberek) Dinny beszámolója alapján nem tudta pontosan megállapítani, hogy mikor ment el hazulról Ferse. Mennél későbben kezd a környéken kérdezősködni, annál kevesebb esélye van arra, hogy olyan emberre bukkan, aki látta Ferset. Állítsa meg tehát a kocsit és forduljon vissza Chelseabe? Inkább ösztöne, mint értelme sugallatát követve, tovább haladt St. Augustine's felé. Már a vérében volt, hogy minden fontos kérdésben kikérje Hilary tanácsát. Az ilyen nehéz ügyben két fej többet tud kigondolni, mint egy. Amikor a paplakhoz ért, még nem volt semmi határozott terve, mindössze arra gondolt, hogy a Themzепart és a King's Road környékén próbál nyomozni. Még féltíz sem volt, Hilary éppen a postáját nézte át. Mikor a hírt meghallotta, behívta feleségét a dolgozószobába.

— Gondolkozzunk három percig, aztán mindenki adja elő az ötleteit — mondta.

A tűz mellett álltak mind a hárman. A két férfi pipázott, az asszony egy őszirózsa illatát szívta be.

— Nos, — törte meg végül a csendet Hilary — van valami ötleted, May?

— Arra gondoltam, — mondta a papné összeráncolt homlokkal — hogyha ez a szegény ember valóban olyan állapotban van, mint ahogy Dinny leírta, akkor a kórházaknál is kell érdeklődni. Lehet, hogy bevitték valahová. Három-négy ilyen kórház jöhet számításba. Odatelefonálhatok. Igaz, hogy nagyon korán van, még aligha vihették be.

— Nagyon kedves vagy drágám. Bízunk benne, hogy óvatos leszel és nem fogod megemlíteni a nevét.

A papné kisietett.

— Nos, Adrian?

— Van egy ötletem, de előbb szeretném a te véleményedet hallani.

— Szerintem, — mondta Hilary — két eshetőség van. Először is meg kell tudnunk a rendőrségen, hogy kifogtak-e valakit a folyóból. A másik lehetőség, — és ez a valószínűbb — az, hogy lerészegedett.

— Ilyen korán még nem kaphatott szeszes italokat.

— Szállodában kaphatott. Volt nála pénz.

— Igazad van. Ezt a két lehetőséget kell le nyomoznunk, föltéve, ha ötletemet nem tartod életrevalónak.

— Mondd el.

— Megpróbáltam magamat a szegény Ferse helyébe képzelni. Ha engem fenyegetne ilyen sötét végzet, nagyon valószínű, hogy Condaforba menekülnék. Ha nem is mennék be magába a helységbe, mindenesetre ott kóborolnék valahol a környéken, ahol gyerekkorunkban is annyit barangoltunk, ahol mindaddig éltem, amíg a végzet le nem sujtott rám. A sebesült állat is hazavonul meghalni.

Hilary bólintott.

— Hol volt Ferse otthona?

— Sussex nyugati részében, közvetlenül a dombos vidék fölött északra. Petworth a vasútállomás neve.

— Á, ismerem azt a vidéket. A háború előtt sokat tartózkodtunk May-vel együtt Bignorban. Sokat barangoltunk a környéken. Kitelefonáltunk a Victoria pályaudvarra és érdeklődhetünk, hogy nem ült-e vonatra egy hozzá hasonló külsejű

férfi. Azt fogom mondani, hogy valamelyik hívem tűnt el. Körülbelül milyen magas Ferse?

— Százhetvenöt centiméter lehet, válla széles, koponyája masszív, arccsontjai magasak, állkapcsa erős, haja sötétes, szeme acélkék. Kék öltöny és felöltő van rajta.

— Rendben van, — mondta Hilary — nyomban odatelefonálok, amint May elintézte az ő hívásait.

Adrian egyedül maradt a szobában. Töprengve ült a tűz mellett. Sok detektívregényt olvasott, tudta, hogy ő most az induktív francia módszert követi, melynek lényege egy pszichológiai feltevés. Hilary és May az angol módszert követik, az egyes lehetőségek kizárásával szűkítik a kört. Ez kitűnő módszer, de kérdés, hogy van-e rá idő? Londonban olyan alaposan eltűnhet egy ember, mint egy tű a szénakazalban. A nyomozás munkáját megnehezíti, hogy el kell kerülniök a nyilvánosság minden lehetőségét. Aggódva várta Hilary jelentését. Különös íróniája a sorsnak, hogy ő, éppen ő retteg attól a hírtől, hogy a szegény Ferse esetleg a vízbe fulladt, vagy kerekek alá került és Diana szabad!

Felvette a menetrendet Hilary asztaláról. Az első vonat nyolc óra ötven perckor ment Petworthba, a következő 9 óra 56-kor indul, tehát egészen rövid idő múlva. Tovább várt, az ajtóra szegzett pillantással. Hilaryt nem érdemes sürgetni, mert mesterien tud takarékoskodni az idővel.

— Nos? — mondta mikor végre kinyílt az ajtó.

Hilary a fejét rázta.

— Semmi. Sem a kórházakban, sem a rendőrségen nem tudnak róla. Senkit sem találtak, senkiről sem hallottak.

— Akkor, — mondta Adrian — tegyünk egy kísérletet a Victoria pályaudvaron. Húsz percenként indulnak a vonatok. Velem jöhetsz most?

Hilary az asztalára pillantott.

— Tulajdonképpen nem volna szabad otthagya-

nom a munkámat, de azért megteszem. Egy ilyen nyomozás izgalma vadul erőt vesz az emberen. Várj, öreg fiú, csak beszólok May=nek és fejembe csapom a kalapomat. Addig elmehetnél taxiért. Várj rám a St. Pancras Streeten.

Adrian taxiért sietett. Elcsípett egyet, amely a Euston Road felől kanyarodott be, szólt neki, hogy forduljon meg, aztán várt. Hilary sovány, sötét= ruhás, siető alakja hamarosan feltűnt.

— Már nem futok úgy, mint régen, kijöttem a gyakorlatból — mondta miközben a kocsiba szállt.

Adrian kiszólt az ablakon a soffőrnek :

— Hajtson a Victoria pályaudvarra olyan gyorsan, ahogy csak tud.

Hilary belekarolt.

— Régóta nem tettünk együtt kirándulást, öreg fiú. Utoljára a Carmarthen=csúcsra másztunk fel abban a nagy ködben, a háború befejezése utáni évben. Emlékszel?

Adrian elővette óráját.

— Attól félek, hogy nem fogjuk elérni a vonatot. Rettentően nagy a forgalom.

Csendben ültek egymás mellett. A taxi, kétségbeesett erőlködésében hol előre, hol hátrazök= kentette őket ülésükön.

— Sohasem fogom elfelejteni, — mondta hirtelen Adrian — hogy Franciaországban egyszer elmentem egy *maison d'aliénés* előtt, így nevezik ott az elmegyógyintézetet. A pályaudvar mögött volt a hatalmas épület. Vasrácsok vették körül. Egy szegény ördög szétvetett lábakkal állt a rácsokba kapaszkodva, mint valami orangután. Mi a halál ehhez képest? Az ember jó, tiszta földre kerül és fölötte az égbolt. Jobb lenne neki, ha a vízbe fulladt volna.

— Ez még megtörténhet. Azt hiszem, nagyon bizonytalan nyomon vagyunk.

— Még három perc, — mormolta Adrian — le fogjuk késni.

A taxi azonban összeszedte maradék erejét és szinte lelkesen vágtatott. Természetellenes sebességgel haladt és a járművek tengere kettévált előtte. Végül, hirtelen zökkenéssel megállt a pályaudvar előtt.

— Te érdeklődj az első osztályon, én majd megnézem a harmadikat — mondta futásközben Hilary. — Egy pap nagyobb feltűnést kelt.

— Nem, — mondta Adrian — ha elutazott, akkor első osztályon ment. Te érdeklődj az első osztályon. Ha a személyleírást bizonytalannak találják, emlékeztess a szemeire.

Izgatottan figyelte, amint Hilary sovány arca a pénztár nyílása fölé hajolt, aztán ismét visszahúzódott.

— Erre a vonatra szállt fel Petworth felé. Rohanjunk.

A két fivér rohanni kezdett, de amint a korláthoz értek, a vonat megmozdult és elindult. Adrian még tovább is rohant volna, Hilary azonban megragadta a karját.

— Maradj öreg, most már nem érjük utól. Különben is, megláthat minket és ezzel elrontjuk a dolgot.

Lehorgasztott fejjel mentek vissza a kijárat felé.

— Remekül bevált az ötleted, öreg fiú, — mondta Hilary — hány órákor ér a vonat Petworthba?

— Tizenkét óra, huszonhárom perckor.

— Akkor autón még utolérhetjük. Van nálad pénz?

Adrian átkutatta zsebeit.

— Nyolc shilling és hat penny az egész vagyonom — mondta panaszosan.

— Nálam sincs több tizenegy shillingnél. Boszszantó! Hopp, megvan. Fleurtól kapunk autót. Ha kocsija otthon van, rendelkezésünkre fogja

bocsájtani. Vagy ő, vagy Michael fogja vezetni. Mi, ha odaértünk, nem őrizhetjük az autót.

Adrian bólintott. Valósággal megdöbbenette feltevésének sikere.

Michaelt nem találták otthon, csak Fleur volt odahaza. Adriant, aki nem ismerte őt annyira, mint Hilary, meglepte, hogy Fleur milyen gyorsan megértette a helyzetet és rendelkezésre bocsájtotta a kocsit. Tíz perc múlva már a kocsiban ültek, melyet Fleur vezetett.

— Dorkingon és Pulboroughon át megyünk, — szolt hátra Fleur — Dorkingtól kezdve teljes sebességgel mehetek az országúton. De mondd csak Hilary bácsi, mi a szándékotok, ha elfogtátok őt?

Erre az egyszerű, de elengedhetetlen kérdésre a két fivér tanácstalanul nézett egymásra. Fleur, aki háttal ült nekik, még így is megérezte tanácsalanságukat. Hirtelen zökkenéssel lefékezte a kocsit egy rémült kutya előtt és hátrafordult.

— Határozzátok ezt el, mielőtt még elindulunk.

Hilary ránézett a fiatal asszony kerek, élesvonású arcára, mely tökéletes kifejezője volt a higgadt, kemény, magabízó ifjúságnak. Utána fivére hosszúkás, okos arcára pillantott, melyre fáradt barázdákat vésett a mások szenvedése, de mégsem adott neki kemény kifejezést. Hilaryra bízta a választ.

— Most csak menjünk, — mondta Hilary — majd azt fogjuk tenni, ami az adott pillanatban a legjobbnak látszik.

— Légy szíves, állj meg valamelyik postahivatal előtt, táviratozni akarok Dinnynek.

Fleur bólintott.

— A King's Roadon van egy postahivatal. Amúgyis meg kell állnom valahol, hogy benzint vegyek fel.

Az autó megindult a nagy kocsiforgatagban.

— Mit sürgönyözzek? — kérdezte Adrian. —
 Tegyek célzást Petworthra?

Hilary megrázta fejét.

— Csak annyit sürgönyözz, hogy valószínűleg
 jó nyomon vagyunk.

Feladták a sürgönyt. Most már csak két óra
 választott el attól az időtől, amikor a vonat befut
 Petworthba.

— Körülbelül ötven mérföldnyire van Pul-
 borough, — mondta Fleur — és utána körülbelül
 még öt mérföld Petworthig. Nem tudom, hogy
 futja-e a benzinemből? Majd meglátom Dorking-
 ban.

Ettől kezdve nem ügyelt többé rájuk, bár a
 kocsikarosszériája együvé zárta őket. Minden
 figyelmét az autó vezetésére irányította.

A két fivér némán ült egymás mellett. Az órára
 és a sebességmérőre szegezték pillantásukat.

— Nem járok gyakran autóturákra — szólalt
 meg halkán Hilary. — Min gondolkozol öreg fiú?

— Azon, hogy mit kezdjünk majd vele.

— Ha én a mesterségemben mindig ilyesmin
 töprengnék, egy hónap alatt tönkremennék. A kül-
 városi parochián úgy él az ember, mint a dsungel-
 ben, ahol vadmacskák veszik körül. Az embernek
 kifejlődik egy bizonyos ösztöne és erre bízta magát.

— Én — mondta Adrian — halottak között élek
 és ezért nincs gyakorlatom az ilyesmiben.

— Unokahugunk kitűnően vezet — mondta
 halkán Hilary. — Nézd csak a nyakát, maga a
 megtestesült energia.

Fleur fehér, kerek, kiborotvált tarkójú, szép,
 egyenes nyaka valóban gyors elhatározóképeséget
 és szilárd önuralmat fejezett ki.

Sok mérföldet tettek meg néma csendben.

— Box Hill, — jegyezte meg egy helyen Hi-
 lary. — Itt történt egyszer velem valami, amiről
 sohasem szóltam neked, de amit sohasem felej-

tettem el. Az eset azt bizonyítja, hogy néha milyen közel járunk az örület határához. — Halkabb hangon folytatta. — Emlékszel Durcott tiszteletesre, aki mindig olyan jókedvű volt? Tudod, mielőtt Harrowba mentem, a Beaker-intézetben tanultam. Ő ott tanított. Egy vasárnap sétára vitt a Box Hillre. Visszafelé vonaton mentünk. Egyedül voltunk a szakaszban. Tréfálkoztunk, amikor hirtelen valami örületféle fogta el. Vad, mohó tűz gyúlt ki a szemeiben. Sejtelmem sem volt, hogy mit akar tulajdonképpen és nagyon megijedtem. Aztán hirtelen megint leküzdte szenvedélyét. Olyan volt az egész, mint egy hirtelen vihar. Természetesen szexuális elfojtás, pillanatnyi elmezavar... szörnyű! Szegény ember. Vannak erők, Adrian...

— «Melyek, ha egyszer kitörnek rejtetekükből...» Szegény Ferse.

Fleur szólalt most meg:

— A motor kezdi felmondani a szolgálatot. Meg kell töltenem. A közelben van egy benzinállomás, Hilary bácsi.

— Helyes.

A kocsi megállt a benzinkút előtt.

— Dorkingig csak nagyon lassan lehet előrejutni, — mondta Fleur kinyújtózva — most már azonban szabadabb az út. Már csak 32 mérföld van előttünk s van még egy jó óránk. Gondolkoztatok a dolgon?

— Nem, — felelte Hilary — úgy óvakodtunk a gondolkodástól, mint a méregtől.

Fleur fényes szemefehérje rájuk villant. Ez volt az a nyílt és határozott pillantás, mely oly sok embert győzött meg Fleur intelligenciájáról.

— A kocsiban akarjátok visszavinni? Én nem tenném. — Ruzst vett elő, rendbehozta ajkát, majd bepúderezte rövid, egyenes orrát.

Adrian különös csodálattal nézte. Ritkán volt dolga a mai ifjúsággal. Nem az a pár szó hatott

rá, amit a fiatal nő mondott, hanem inkább az az értelem, ami mögöttük volt. Tulajdonképpen ez a kiméletlen gondolat volt a szavai mögött: «Hagyjátok, hogy a vesztébe rohadjon, úgyse tehettek semmit.» Kérdés, hogy igaza van-e? Lehet, hogy Adrian és Hilary csak a gyarló emberi beavatkozó-ösztönnek hódolnak és szentségtörő kézzel akarnak belenyúlni a természet rendjébe. De mégis, Diana kedvéért, meg kell tudniok, hogy mi van Fersezel és hogy mire készül. Ferse érdekében pedig legalább arról kell gondoskodniok, hogy ne kerüljön rossz kezekbe. Fivére arcán bágyadt mosoly ült. Hilary, — gondolta Adrian — legalább ismeri az ifjúságot, vannak gyermekei és talán meg tudja mondani, hogy mire vezethet a mai ifjúság hűvös, kemény tárgyilagossága.

Ismét tovább indultak, nehezen haladtak előre Dorking hosszú, forgalmas főutcáján.

— Végre szabad az út, — mondta hátrafordulva Fleur — ha valóban el akarjátok csípni, akkor most sikerül. — Teljes sebességgel száguldott a kocsi. Negyedóra hosszat repültek. Sárguló bokrok, mezők, rekettyés rétek, legelésző libák, öreg gebék, falusi kertek és utcácskák, és a fennmaradásáért küszködő vidéki élet egyéb díszletei maradtak el mellettük. Simán gördült a kocsi, de egyszerre csak döcögni és zökkenni kezdett.

— Tönkrement egy pneumatik, — fordult hátra Fleur — kilyukadt.

Megállította a kocsit, valamennyien kiszálltak. Az egyik hátsó kerékről lazán csüngött le a pneumatik.

— Munkához látni, — vezényelt Hilary s levette kabátját. — Adrian szereld le a pneumatikot, én előszedem a tartalékkereket.

Fleur feje eltűnt a szerszámládában, onnan hallatszott ki hangja:

— Sok szakács elsózta a levest. Hagyjátok csak rám az egészet.

Adrian autószakismerete egyenlő volt a semmi-
vel. Teljesen gyámoltalanul állott szemben minden
gépezettel. Szívesen állt félre és csodálattal figyelte
dolgozó társait. Erélyesen, nyugodtan, gyorsan
dolgoztak, a kocsival azonban láthatóan valami
baj volt.

— Mindig akkor történik ilyesmi, — mondta
Fleur — amikor az ember siet.

Húsz percet töltöttek így el, amíg végre újra
elindulhattak.

— Azt hiszem, most már nem leszünk ott pon-
tosan, — mondta Fleur — de könnyen kinyomoz-
hatjátok, hogy merre ment, ha ragaszkodtok ehhez.
A pályaudvar a városon kívül van.

Keresztülvágattak Billingshurst, Pulboroughon
és a stophami hídon.

— Jobb lesz, ha bemegyünk a városba, —
mondta Hilary — mert akkor találkozunk vele,
amint a pályaudvarról a város felé igyekszik.

— Álljak meg, ha találkozunk vele?

— Nem, menj el mellette és csak aztán fordulj
meg.

Végigrobogtak Petworthon, aztán a pályaudvar-
hoz vezető másfél mérföldes úton, de Fersezel
nem találkoztak.

— A vonat körülbelül húsz perccel ezelőtt fu-
tott be, — mondta Adrian — jó lenne kérdezős-
ködni.

A jegyszedő elmondta, hogy átvette egy ké-
felöltös, keménykalapos úr jegyét. Nem, nem volt
nála csomag. A dombok felé indult. Mikor? Körül-
belül egy félórával ezelőtt.

Gyorsan visszaültek a kocsiba és elindultak a
dombok felé.

— Emlékszem, — mondta Hilary — hogy ott
egy kicsit feljebb Sutton felé kanyarodik az út.
Most csak az a kérdés, hogy az úton ment-e végig,
vagy pedig felment-e a dombokra. Van néhány

ház arrafelé, majd megkérdezzük, hogy nem látták-e őt.

A kanyarodótól néhány lépésnyire postahivatal volt. Egy levélhordó kerékpározott a hivatal felé a suttoni úton.

Fleur lassított és az út széléhez közeledett.

— Nem látott a Sutton felé vezető úton egy kékköpenyes, keménykalapos urat?

— Nem, kisasszony, nem láttam egy teremtet lelket sem.

— Köszönöm szépen. Menjek a dombok felé, Hilary bácsi?

Hilary elővette óráját.

— Ha jól emlékszem, a dombtető körülbelül egy mérföldnyire van innen, közel a dunctoni világítótoronyhoz. A pályaudvartól idáig körülbelül másfél mérföldnyi az út. Ferse körülbelül huszonöt perccel ezelőtt indulhatott el a pályaudvarról. Ezek szerint, ha feljutunk a dombtetőre, találkozunk kell vele. Onnét különben is beláthatjuk az egész utat. Ha nem találjuk meg, akkor valahol a dombok között bolyong . . . De merrefelé.

Adrian alig hallhatóan suttogetta:

— Az otthona felé.

— Szóval kelet felé? — mondta Hilary. — Hát akkor gyerünk fel, de ne túlságosan gyorsan.

Fleur megindult a dombtető felé vezető úton.

— Nyúljatok a köpenyem zsebébe, — szólt hátra Fleur — három alma van benne. Sebtében vettem magamhoz, mielőtt elindultunk.

— Micsoda előrelátás! — mondta Hilary. — Nem vesszük el, magadnak is szükséged van rá.

— Nem, én fogyókurát tartok, nekem elég lesz egy is.

A két fivér egy-egy almát rágcsálva figyelte az út két oldala mentén elterülő erdőket.

— Túlűrű az erdő, — mondta Hilary — való-

színűleg szabadabb területen kóborol. Ha meglátod Fleur, nyomban állj meg.

De nem látták meg. Egyre lassabb tempóban haladtak felfelé, míg végül elérték a dombtetőt. Jobbkéz felől a dunctoni kis bükkerdő terült el, balfelé a nagy nyílt dombosvidék. Egy lelket sem láttak az úton.

— Előttünk tehát nem járhat, — mondta Hilary. — No, most mit határozunk, öreg fiú?

— Hilary bácsi, fogadjátok meg a tanácsomat, menjünk szépen haza.

— Nos, Adrian?

Adrian a fejét rázta.

— Én tovább kutatok.

— Rendben van, én is veled tartok.

— Nézzétek, — mondta Fleur hirtelen és ki-nyujtotta a kezét.

Mintegy ötven yardnyira tőlük, egy kis göröngyös ösvény mentén, mely az úttól elkanyarodott, sötét tárgy hevert.

— Olyan, mint egy kabát.

Adrian kiugrott a kocsiból és a fekvő holmi felé rohant. Felemelte — és kék felöltővel a karján tért vissza.

— Ez már biztos nyom, — mondta. — Úgy látszik, megpihent, és itt felejtette, vagy pedig már belefáradt a cipelésébe és eldobta. Mindenképpen rossz jel. Gyerünk tovább, Hilary.

A kabátot az autóba dobta.

— Mit tegyek, Hilary bácsi? — kérdezte Fleur.

— Remekül dolgoztál, drágám. Dolgozz tovább is remekül, és várj itt ránk egy óra hosszát. Ha addig nem térnénk vissza, hajts le, haladj mindig közvetlenül a dombok alján a Sutton-bignori és nyugat-burtoni úton. Ha itt sem találsz minket, akkor a főúton, Pulboroughon át menj haza Londonba. Ha van valami felesleges pénzed, add kölcsön nekünk.

Fleur elővette erszényét.

— Három fontom van, kettőt adhatok belőle.

— Köszönettel nyugtázzuk, — mondta Hilary.

— Adriannak és nekem soha sincs pénzünk. Mi vagyunk Anglia legszegényebb családja. Isten vedled, drágám, hálásan köszönöm. No, gyerünk, öreg fiú.

28. FEJEZET.

Visszafordultak Fleur felé, aki az autó mellett állt, és almája csutkáját rágcsálta. Intettek feléje, aztán elindultak az ösvényen a dombok felé.

— Te menj elől, — mondta Hilary — neked jobb szemed van, és a ruházatom nem olyan fel-tűnő. Ha megpillantod, állj meg, akkor majd megbeszéljük a teendőket.

Kisvártatva magas drótkerítésre bukkantak, mely keresztülvágott az egész dombon.

— Ott balkézfelől végetér a drótkerítés, — mondta Adrian. — Megkerüljük az erdő fölött. Mennél alacsonyabb helyen járunk, annál jobb.

Körülmentek a domboldalon, a nyersszálú, egyenetlen fű között. Túrista lépésben haladtak, mintha visszatértek volna a régi idők, és ők megint valamilyen nagyszabású hegyitúrát tennének. Azon töprengtek, hogy elérik-e Ferset, és, ha elérik, mit kezdenek vele? Tudták, hogy esetleg dühöngő örültséggel lesz dolguk, és ezért olyan gondosan fűkészítő arccal lépdeltek, mint a katonák, a tengerészek, és az úttalan úton járó hegyi túristák.

Alacsony, régi mészakadékon haladtak keresztül, majd ismét felkapaszkodtak a szakadék túlsó oldalán. Adrian hirtelen hátralépett és Hilaryt lehúzta magával a fűbe.

— Ott van! — suttogta. — Körülbelül hetven yardnyira előttünk.

— Meglátott?

— Nem. Teljesen elvadultnak látszik. Már nincs meg a kalapja sem, hevesen hadonászik. Mit tegyünk?

— Dugd keresztül a fejedet azon a bokron.

Adrian megfeszített figyelemmel letérdelt. Ferse most már nem hadonászott. Keresztbefont karral állott, fedetlen fejét lehajtotta. Háttal állott Adriannak. Merev, mozdulatlan pózától eltekintve, nem látszott gyanusnak. Hirtelen széttárta karjait, jobbra-balra ingatta a fejét, és előre sietett. Adrian megvárta, amíg eltűnt a bozótban, aztán intett Hilarynak, hogy kövessék.

— Ne engedjük nagyon előremenni, — súgta Hilary — mert esetleg eltűnhet az erdőben.

— Azt hiszem, hogy a tisztáson fog maradni, mert levegőre van szüksége szegény ördögnek. Vigyázz!

Ismét lehúzta Hilaryt a földre. A talaj hirtelen lejtősdődni kezdett egy füves mélyedés felé. A lejtő közepén ment Ferse. Most tisztán láthatták. Lassan ment, nem is sejtette, hogy követik. Időnkint fejéhez kapott mindkét kezével, mintha le akarna róla szagatni valami rácsavarodó tárgyat.

— Jóságos ég! — mormolta Adrian. — Kegyetlen látvány.

Hilary bólintott.

Feszült figyelemmel heverték a fűben. Előttük a verőfényes őszi nap tarka színeiben pompázott az erdős-dombos vidék. A fű még mindig illatos volt a hajnali harmattól. Sápadtan, földöntúlian kék volt az ég. A mészköves területek fölött az ég kékje fehérré fakult. Teljes csend volt, szellő se rezdült. A két fivér némán lesett a fűben.

Ferse ismét sík területre ért. Letörten gázolt át a tarlón egy bozót felé. A lába előtt fácán rebbent fel. Ferse összerezzen, mintha álmából ébredt volna fel és figyelte a fácán emelkedő repülését.

— Azt hiszem, minden talpalatnyi földet is=

mer errefelé, — mondta Adrian — szenvedélyes vadász volt annakidején.

Ferse hirtelen felemelte két karját, mintha puszkával célozna a madár felé. Valami egész furcsán megnyugtató volt ebben a mozdulatban.

— No most, — mondta Hilary, amint Ferse eltűnt a bozótban — utána.

Lerohantak a dombon és végigsiettek a hepehupás talajon.

— Mi lesz, — mondta ijedten Adrian — ha megállt a sűrűségben?

— Meg kell kockáztatnunk. Most vigyázz, amíg nem látjuk az emelkedést.

Ferse, mintegy száz yarddal a bozóton túl, lassan ment fel egy dombra.

— Eddig minden rendben van, — mormolta Hilary — most várunk kell addig, amíg az emelkedés véget ér és elveszítjük őt szem elől.

— Furcsa feladatra vállalkoztunk, öregem. És, mint Fleur mondja, mi lesz aztán?

— Meg kell tudnunk, hogy mit csinál — mondta Adrian.

— No, most elveszítjük szem elől. Öt percet adhatunk neki. Nézem az órát.

Az öt perc alig akart véget érni. Az erdős domboldalon szajkó rikoltott. Egy nyúl kilopakodott a sűrűségből, és leült a két férfivel szemben. Időnként lehellelnyi szellő reszkettette meg a bozót leveleit.

— Rajta! — mondta Hilary. Gyors léptekkel mentek fel a fűves domboldalon. — Ha most visszafordul és...

— Mennél hamarabb találkozunk szemtől-szembe, annál jobb, — mondta Adrian. — Én attól félek, hogy ha észreveszi, hogy követjük, futni kezd és elvesztjük a nyomát.

— Lassabban menjünk, öregem, most laposodni kezd a talaj.

Óvatosan mentek fel az emelkedés tetejére. Ettől kezdve kissé lefelé lejtősödött a talaj. Balkézfelől egy kis bükkerdő fölött keskeny gyalogösvény vezetett mészkőrétegeken keresztül. Ferse nek semmi nyoma.

— Vagy bement az erdőbe, vagy pedig keresztülvág a következő bozótban, és aztán ismét hegynek föl megy. Siessünk előre.

Végigfutottak az ösvényen meredek falak között, aztán befordultak a bozótba. Hirtelen megálltak. Körülbelül húsz méternyire tőlük hang hallatszott. Hátraléptek, elbújtak a meredek fal mögé, és lélekzetviasszafojtva figyeltek. Valahol a bozótban Ferse beszélt magában. Szavait nem vehették ki, de hangja mélyen elszomorította őket.

— Szerencsétlen ember, — súgta Hilary — talán menjünk oda és próbáljuk megvigasztalni.

— Hallgasd csak.

Olyan hang hallatszott, mintha ág recsegne valakinek a lépései alatt, elfojtott káromkodás hangzott, aztán ijesztő hirtelenséggel felharsant egy vadászkiáltás. A két fivér vére megfagyott erre a hangra. Adrian így szólt:

— Borzalmas! De most már nyomon kell követnünk.

Óvatosan nyomultak be a bozótba. Ferse most a bozót végénél kezdődő domb felé szaladt.

— Remélem, nem látott meg minket.

— Nem, különben visszanézne. Várjuk meg, amíg ismét elveszítjük szem elől.

— Szomorú munka ez, — mondta Hilary — de igazad van, most már a végére kell járnunk. Borzalmas volt ez a hang. Most azonban végre pontosan el kell határoznunk, hogy mi a szándékunk.

— Arra gondoltam, — mondta Adrian — hogy talán rábeszélhetjük, térjen vissza házába. Ebben az esetben Diana és a gyermekek végkép távol-

maradnak, a szobalányokat elbocsátjuk, és külön ápolószemélyzetet alkalmazunk a számára. Én szívesen ottmaradok vele, amíg ez a berendezkedés befejeződik. Azt hiszem, hogy az egyetlen lehetőség a saját otthona.

— Nem hinném, hogy önként velünk jönne.

— Ebben az esetben nem tudom, mit tegyünk. Én nem akarok segédkezni az elfogatásánál.

— És ha öngyilkosságot kísérel meg?

— Ebben a kérdésben a te véleményed a mérvadó, Hilary.

Hilary hallgatott.

— Ne várj sokat papi köntösömtől — szólalt meg hirtelen. — Az olyan pap, aki nyomornegyedben dolgozik, meglehetősen kemény legény.

Adrian megszorította a kezét.

— Most eltűnt szem elől.

— Akkor gyérünk.

Gyors léptekkel keresztülsiettek a kis völgyön, aztán felkapaszkodtak a következő dombra. Itt már más volt a vegetáció. Ritkás túskebokrok, tiszafák és áfonyabokrok voltak a dombon, helyenként egy-egy fiatal bükkfa is akadt. Ez a növényzet jó fedezéket nyújtott, a két testvér szabadabban mozoghatott.

— Mindjárt ott leszünk a Bignor fölötti út kereszteződésénél — mormolta Hilary. — Lehet, hogy ott bekanyarodik egy gyalogösvényre. Akkor könnyen eltűnhet előlünk.

Futni kezdtek, de hirtelen megálltak és egy fa mögé ugrottak.

— Nem megy lefelé — mondta Hilary. — Nézd!

Túl az útkereszteződésen, ahol a jelzőtábla állott, a füves, szabad domboldalon feltűnt Ferse alakja. A domb északi oldala felé futott.

— Van ott egy másik ösvény is, már emlékszem.

— Szerencse dolga, hogy utólérjük, de most már nem indulhatunk vissza.

Ferse abbahagyta a futást. Lehajtott fejjel, lassan ment fel a domboldalon. A két testvér a fa mögül figyelte, amíg eltűnt a domb nyerge mögött.

— Előre! — mondta Hilary.

Teljes fél mérföldet kellett futniok. Mindketten túl voltak már az ötvenen.

— Ne olyan gyorsan, öreg fiú, — lihegte Hilary — mert gutaütést kapunk.

Lassítottak, elérték a domb nyergét, amely mögött Ferse eltűnt. A dombnyeregről füves út vezetett le.

— No, most egy kissé lassíthatunk — mondta kifulladásra Hilary.

A domboldalon is akadtak bokrok és fiatal fák, melyek jó védelmet nyújtottak. A két testvér végül egy alacsony mészakadékhöz ért.

— Feküdjünk itt le egy percre, fújjuk ki magunkat. Nem mehetett le a dombról, mert akkor láttuk volna. Figyelj csak!

Valami különös, éneklésképe hangzott alulról. Adrian kidugta fejét a szakadékból. Valamivel lejjebb, az ösvény mentén, Ferse a hátán feküdt. Tisztán ki lehetett venni annak a dalnak a szövegét, amit énekelt.

Szeretlek, de te nem szeretsz,
Szabad vagy, de rab vagyok én,
Szegény, hű szívem megszakad
Sohasem leszel az enyém!

Hirtelen abbahagyta a dalt, mozdulatlanul feküdt. Aztán, Adrian nagy rémületére, eltorzult az arca, öklét rázta és hangosan kiáltozott: «Nem akarok... nem akarok megőrülni!» Aztán a földhöz verte arcát.

Adrian hátrahanyatlott.

— Irtózat! Okvetlenül lemegyek és beszélek vele.

— Én is jövök... Az ösvényen menjünk... halkan... nehogy megijesszük.

Az ösvényen megkerülték a mészszakadékot. Ferse már nem volt ott.

— Óvatosan előre, öreg fiú — mondta Hilary.

Nyugodtan mentek tovább. Olyan különösen nyugodtak voltak, mintha abbahagyták volna a hajszát.

— Ki tud még Istenben hinni? — kérdezte Adrian.

Fanyar mosoly húzódott végig Hilary hosszú arcán.

— Hiszek Istenben, de nem abban a könyörületes Istenben, amilyent általában elképzelnek. Ezen a dombon csapdákat szoktak felállítani. Sok száz nyúl szenved el ezekben a csapdákbán az el-kárhozottak minden kínját. Mi annakidején mindig kiengedtük őket és a fejükre ütöttünk. Ha az én felfogásom nyilvánosságra kerülne, megfosztanának papi tisztemtől. Ezzel nem érnék célt. Nekem kitűzött feladatom van, azt akarom teljesíteni. Nézd, itt egy róka!

Egy pillanatra megálltak és nézték az alacsony, vörösesharna állatot, amint keresztülosont az ösvényen.

— Remek állat a róka. Sok a vad ezeken az erdős dombokon. A legtöbb domb olyan meredek, hogy emberek nem igen zavarhatják meg őket. Van itt mindenféle állat: galamb, szajkó, harkály, nyúl, róka, fácán.

Az út most lefelé lejtősödött. Hilary előre mutatott.

Előttük, egy kis szakadékon túl, Ferse haladt a drótkerítés mentén.

Megvárták, amíg eltűnik. Később újra feltűnt a domboldalon, miután megkerülte a drótkerítést.

— És most?

— Itt nem láthat meg minket. Ha beszélni akarunk vele, előbb a közelébe kell jutnunk, mert különben elfut előlünk.

Keresztülevickéltek a szakadékon, azután ők is megkerülték a drótkerítést a túskebokrok fedezéke alatt. Ferse ismét eltűnt a hepehupás domboldalon.

— Juhok számára kerítették el ezt a helyet, — mondta Hilary — látod, ott legelésznek, tele van velük a domb. Southdowni fajta.

Megint felértek egy dombtetőre. Fersenek nyoma sem volt.

Tovább mentek a drótkerítés mellett, újabb dombtetőre értek és körülnéztek. Balkéz felől a meredeken lehanyatló domboldal után nyomban újabb emelkedés következett. Előttük tágas, füves völgy terült el, melyet erdő szegélyezett. Jobbkéz felől volt a drótkerítés és a legelő. Adrian hirtelen megragadta fivére karját. Nem egészen hetven yardnyira tőlük, a kerítés túlsó oldalán, arcra borulva hevert a fűvön Ferse. A juhok közvetlenül mellette legelésztek. A fivérek egy bokor mögé bújtak. E láthatatlan rejtekhelyről némán figyelték Ferset. Olyan mozdulatlanul feküdt, hogy a juhok ügyet sem vetettek rá. Tömzsi, rövidlábú, tömpeorrú, szürkésfehér, szelíd, valódi southdowni juhok voltak. Nagy nyugalommal legelésztek.

— Mit gondolsz, alszik?

Adrian a fejét rázta.

— Mindenesetre nyugodt.

Ferse helyzetében volt valami szivettépő. Kis fiúra emlékeztetett, aki anyja ölébe rejtí arcát. Azt a benyomást keltette, mintha megnyugtatóná, hogy fűvet érez arca, kinyújtott karja és törzse alatt. Mintha meg akarna térni az anyaföld megnyugtató biztonságába. Nem lehetett megzavarni, amíg így feküdt.

Nyugat felől hátukra sütött a nap. Adrian a nap felé fordította arcát. Természetszerető lelke megremegett a napsugár meleg érintésétől, a fű illatától, a pacsirták dalától, az ég kékjétől. Észrevette, hogy Hilary is a nap felé fordítja arcát. Olyan

csend volt, hogy ha nem hallatszott volna a pacsirták éneke és a legelésző juhok halk zizegése, azt lehetett volna hinni, hogy a természet megnémult. A távolból nem hatolt idáig sem emberi, sem állati hang, sem a járművek zaja.

— Három óra. Aludj egy kicsit, öreg fiú — súgta Hilarynak — én majd öröködöm.

Úgy látszott, hogy Ferse most valóban elaludt. Beteg agya most bizonyára megnyugodott. Ha van gyógyító erő a levegőben, a formákban és a színekben, akkor az itt érvényesül a legjobban, ezen a zöld füves dombon, ahol ezer év óta nem lakott ember és nem honolt emberi nyugtalanság. Valamikor, egészen régen laktak itt emberek, azóta azonban nem járt itt más, csak a szél és a felhők árnyéka. De ma még szél sem volt és a felhők sem vetették lágyan mozgó, sötét árnyaikat a fűre.

Adriant mélységes szánalom fogta el a szegény ördög iránt, aki úgy feküdt a földön, mintha sohasem akarna felkelni. Nem tudott most magára gondolni, sőt még Dianára sem. Ferse, amint itt hevert, valami egészen személytelen érzést keltett benne, azt a mély, ősi, kollektív ösztönt, amit az emberek igazságtalan sorscsapásoktól sujtott felebarátaik iránt éreznek. Igen! Most alszik, segélykérően kapaszkodik a földbe. Ez az utolsó menedéke, már csak ez van hátra a számára: segélykérően belekapaszkodni a földbe. Ez alatt a két csendes óra alatt, amíg a juhok között heverő alakot figyelte, Adrian lelke nem hiú lázadozással és keserűséggel, hanem valami különös, szomorú csodálkozással telt meg. A régi görög drámaírók megértették, hogy milyen tragikus játékszer az ember az istenek kezében. Ezt a felismerést később elhomályosította a keresztény tanítás, mely egy könyörületes Istenről szól. Könyörületes? Nem! Hilarynek igaza van. Itt állunk Ferse sorsával szemben és nem tudjuk, mit tegyünk. Mit te=

gyünk — még akkor is, ha megmaradt benne a józanságnak egy halvány fénysugara. Ha valaki már odáig jutott, hogy nem tudja tovább ellátni a munkáját és embertársai számára nem jelent mást, csak megtévelylődött, ijesztő, szegény ördögöt, akkor kétségtelenül elérkezett az idő, hogy örök pihenőre térjen a nyugalmas földbe. Valószínűleg Hilarynek is ez a véleménye. De azért Adrian nem tudta biztosan, hogy mit tenne fivére, ha erre sor kerülne. Hilaryt az élő emberekhez köti munkája, aki meghalt, az elveszett a számára, mert nem segíthet többé rajta. Ő viszont a halott emberek csontjait osztályozza: az embernek azt a szervét, amely nem szenvedett, és hosszú évezredekken át megmaradt, hogy tanúságot tegyen egy csodálatos állatfajról. Így feküdt ott és figyelt. Szálanként tépdeste a füvet és a fűszálak édes nedvét szédörzsölte a tenyerén.

A nap egyre erősebben haladt nyugat felé, míg végül már csaknem egyvonalban volt Adrian szemével. A juhok abbahagyták a legelészést és lassanként összegyűltek a domboldalon, várták, hogy a pásztor elhajtsa őket. A nyulak előlopakodtak és lassan rágszállták a füvet. A pacsirták egymásután tűntek el az égről. Hűvösödni kezdett. A távoli völgy fái sötétebb, tömörebb körvonalakat kaptak, az ég színe egyre sápadtabb lett, mintha a nap nyugta gyújtó tüze várna. A fű illata elszállt: az estharmat még nem hullott le.

Adrian megborzongott. Tíz perc múlva lebukik a nap a dombok mögött és akkor hideg lesz. Jobb, vagy rosszabb állapotban lesz-e Ferse, ha felébredt? Meg kell várni. Megérintette Hilaryt, aki felhúzott térdekkel aludt. Nyomban felriadt.

— Halló, öreg fiú.

— Csitt. Még mindig alszik. Mit tegyünk, ha felébred? Menjünk most oda hozzá és várjuk meg mellette az ébredését?

Hilary megrántotta fivére kabátujját. Ferse talpra ugrott. A bokor mögül látták, hogy vadul körül néz. Megriasztott állatok néznek így körül, veszélyt szimatolva, mielőtt futásnak erednének. Semmi esetre sem láthatta őket, de bizonyos, hogy meghallotta, vagy megérezte az emberek közelségét. A drótkerítés felé ment, átbújt alatta, kiegyenesedett és a vöröslő nap felé fordult, mely úgy izzott egy távoli erdős domb tetején, mint valami tüzes golyó. Fedetlen fővel állt ott, arcára ráhullott a nap vörös fénye. Halottmereként állt, amíg a nap el nem tűnt a domb mögött.

— Most! — suttogta Hilary és felállt. Adrian látta, hogy Ferse hirtelen megmozdul, vad, dacos dühvel a levegőbe sujt, aztán futni kezd.

Hilary elborzadva súgta :

— Kétségbeesetten menekül. Valahol a főút fölélt egy mészakoszakadék van. Gyerünk, öregem, gyerünk.

Futni kezdtek. Meggémberedett lábaikkal nem tudták utólélni Ferset, aki percről percre növelte a köztük levő távolságot. Mániákus módjára rohant, karjaival csapkodott és ordítása hallatszott.

— Állj! — kiáltotta lélekszakadva Hilary. — Nem a mészakoszakadék felé szalad. Az jobbkez felől van. Úgy látszik, le akar menni az erdőbe. Tegyük úgy, mintha feladnók a hajszát.

Látták, amint Ferse lefut a lejtőn és beszalad az erdőbe. Ott eltűnt.

— Rajta — mondta Hilary. Lefutottak az erdőből és behatoltak a fák közé, körülbelül azon a helyen, ahol Ferset eltűnni látták. Bükkfaerdő volt és a szélétől eltekintve, sehol sem voltak indák és bokrok. Megálltak, hallgatóztak, de nem hallottak semmit. A világosság már borulni kezdett. Az erdő keskeny volt, hamarosan eljutottak a tulsó oldalára. Alattuk a völgyben néhány kunyhó és majorság látszott.

— Menjünk le az útra.

Előresiettek, de hirtelen ijedten megálltak egy meredek mészkőszakadék szélén.

— Erről nem is tudtam, — mondta Hilary — te menj arra, én pedig itt végigmegyek a szélén.

Adrian felment egy magaslatra. Lent a szakadék fenekén, körülbelül hatvan láb mélységben valami sötét dolog feküdt. Nem lehetett tudni, hogy mi az. Nem mozgott és hang sem jött fel a mélyből. Úgy látszik, ez volt a vég : zuhanás a félhomályos mélységbe. Fuldokló érzés szorította össze Adrian torkát, egy pillanatig nem tudott sem kiáltani, sem mozdulni. Aztán gyorsan végigfutott a szakadék szélén, amíg el nem érte Hilaryt.

— Nos?

Adrian a szakadékba mutatott. Továbbmentek a szakadék szélén, bokrokon keresztül, végül olyan helyet találtak, ahol lemehek a mélységbe. Fűves talajon szaladtak le és végül megálltak egy szögletnél, a legmélyebb ponton.

Ferse feküdt ott. Adrian letérdelt és felemelte a fejét. Ferse nyakcsigolyája eltört : halott volt.

Nem tudták, hogy szándékosan ugrott-e a mélységbe, a halált keresve, vagy pedig örült rohanásában zuhant alá. Mindketten hallgattak. Hilary fivére vállára tette a kezét. Végül megszólalt :

— Valahol az út mentén van egy kocsiszin. De talán nem is szabad innét elvinnünk. Maradj mellette, én bemegyek a faluba és telefonálok. Azt hiszem, értesítenünk kell a rendőrséget.

Adrian bólintott. Még mindig ott térdelt Ferse összetört teste mellett.

— A közelben van egy postahivatal. Nemsokára visszajövök — mondta és elsietett.

Adrian egyedül maradt a csendes, sötétedő szakadékban. Keresztbe vetett lábbal ült a földön, a halott feje a térdén pihent. Lezárta Ferse szemét és zsebkendőjével betakarta arcát. Felette

az erdőben madarak surrogtak és csipogtak, fészükbe igyekeztek nyugovóra. Hullani kezdett a harmat és a kék alkonyi fényben lassanként felszállt az őszi köd. A körvonalak kezdtek elmosódni, de a mély mészkőszakadék meredek fala még mindig fehér volt. Ötven yardnyira innen autók robogtak az országúton, de Adrian mégis elhagyottnak, egészen távolinak és kísértetiesnek találta ezt a helyet, ahol Ferse végre megtalálta a nyugalmat. Tudta, hogy tulajdonképpen örülnie kellene Ferse, Diana és a maga szempontjából egyaránt, de mégsem volt más érzése, mint mély szájalom szerencsétlen embertársa iránt, akit szörnyű gyötrelmek értek és pusztítottak el élete delén. Mély szájalom fogta el és valahogy egészen bizonytalanul úgy érezte, hogy maga is egybeolvad a természet misztériumával, mely a halott embert és pihenőhelyét körülvette.

Egy hang riasztotta fel ebből a különös kábulatból. Pofaszakállas, öreg paraszt állt előtte, pohárral a kezében.

— Hallom, hogy baleset történt — mondta. — Egy tiszteletes úr küldött, hogy hozzam ezt önnek. Pálinka.

Adrian felé nyújtotta a poharat.

— Mi történt szegénnyel? Lezuhant?

— Igen, lezuhant.

— Mindig mondtam, hogy kerítés kéne ide. Azt üzeni a tiszteletes úr, mondjam meg az úrnak, hogy közeledik már az orvos meg a rendőrség.

— Köszönöm — mondta Adrian és visszaadta az üres poharat.

— Szép kis kocsiszin van a közelben, oda lehetne vinni.

— Nem nyúlhatunk hozzá, amíg nem érkezik meg a rendőrség.

— Aha, — mondta az öreg paraszt — hallottam, hogy van valami ilyen törvény gyilkosság,

vagy öngyilkosság esetén. — Lehajolt. — Bizony, ez nem moccan. Nem tudja az úr, hogy kicsoda?

— De igen. Ferse kapitány. Erről a környékről való.

— Micsoda! A burton risei Fersek közül való? Én gyerekkoromban a birtokukon dolgoztam, ott is születtem, abban a kerületben. — Közelebb hajolt. — Csak nem a Ronald úr ez?

Adrian bólintott.

— Jóságos Ég! Most már egyikük sincs életben. A nagyapja örült volt, itt halt meg. Istenem, Istenem, Ronald úr! Ismertem fiatal legény korában.

Megint lehajolt, belenézett a halott arcába, melyre ráhullott a kialvó nappali fény utolsó sugara. Gyászosan ingatta pofaszakállas fejét. Adrian megértette, hogy az eset csak most jelent valamit az öreg számára, mert megtudta, hogy nem «idegenről» van szó.

A csendet motorkerékpár puffogása törte meg. A kerékpár kivilágított reflektorral jött le a szakadékba a kocsisösvényen. Ketten szálltak le róla: egy fiatalember és egy lány. Félénken közeledtek a reflektorfénnnyel megvilágított férfiak felé, aztán megálltak és kíváncsian lenéztek.

— Hallottuk, hogy baleset történt.

— Bizony — mondta az öreg paraszt.

— Segítségükre lehetünk valamiben?

— Nem, köszönöm, — szólt Adrian — mindjárt jön az orvos és a rendőrség. Meg kell várnunk őket.

A fiatalember kinyitotta száját, még valamit akart kérdezni, aztán szótlanul ismét lecsukta és átkarolta a lányt. Mind a ketten csendben álltak ott, épp úgy, mint az öreg paraszt és mereven nézték a tört nyakcsigolyájú testet, melynek feje Adrian térdén pihent. A motor dohogása hallatszott csak a csendben. A reflektor éles fénye még kísértetiesebbé tette a régi szakadékot és az élők kis csoportját a halott körül.

29. FEJEZET.

Közvetlenül vacsora előtt érkezett Condafordba a távirat. Így hangzott: «Szegény F. meghalt szakadékba zuhant Chichesterbe vitték Adrian és én elkísérjük ott fognak kihallgatni Hilary.»

Dinny a szobájában volt, amikor a táviratot kézbesítették. Leült az ágya szélére és olyan érzés szorította össze mellét, amit akkor érzünk, amikor a megkönnyebbülés és a szomorúság küzdenek bennünk egymással. Most bekövetkezett az, amiért imádkozott, de nem tudott másra gondolni, mint arra az utolsó hangra, amit Fersetől hallott és a szerencsétlen ember arcára, amint ott állt a szalon ajtajában és hallgatta Diana énekét.

A szobalánynak, aki a táviratot átadta, ezt mondta:

— Amy, keresse meg Scaramoucht.

Amikor a skót terrier csillogó szemmel és öntudatos büszkeséggel befutott a szobába, Dinny olyan erősen szorította magához, hogy a kutya nyugtalankodni kezdett. A meleg, drótszőrű test érintése helyreállította Dinny érzésvilágát: lelke hátterét a megkönnyebbülés töltötte meg, de a szájalom könnyeket sajtol a szeméből. Különös lelkiállapot volt ez — a kutya nem is tudta megérteni. Megnyalta Dinny orrát és addig kapálódzott, amíg Dinny el nem engedte. Dinny ezután sietve felöltözött és anyja szobájába ment.

Lady Cherrell, aki már átöltözött a vacsorához, ideoda járkált a nyitott ruhaszekrény és a fiókos szekrény között, és azon töprengett, hogy milyen holmijától tudna a legkönnyebben megválni a jótekonysági bazár kedvéért, melyet a falusi gyermekalap javára rendeztek, hogy az alap pénze el ne fogyjon az év végéig. Dinny szó nélkül átnyújtotta a sürgönyt. Lady Cherrell elolvasta és nyugodtan ennyit mondott:

— Ezért imádkoztál, kedvesem.

— Ez öngyilkosságot jelent?

— Azt hiszem.

— Most mondjam meg Dianának, vagy ne dúljam fel az éjszakai nyugalmat és várjak holnap reggelig?

— Most kellene megmondani. Ha akarod, én majd elintézem.

— Nem, nem, drágám, ez az én dolgom. Diana bizonyára a szobájába fogja hozatni a vacsorát. Holnap valószínűleg Chichesterbe kell mennünk.

— Szegény Dinny, szörnyen érinthet ez az eset!

— Jó ez nekem — mondta Dinny, ismét magához vette a sürgönyt és kiment.

Diana a gyermekei mellett volt. A gyerekek nehezen akartak lefeküdni, mert még nem voltak abban a korban, amikor az ember örül, ha végre ágyba kerülhet. Dinny intett Dianának, áthívta a saját szobájába. Neki is szó nélkül adta át a sürgönyt. Az utóbbi napokban nagyon közel állott ugyan Dianához, de azért mégis tizenhat év volt közöttük. Ezért nem próbálta vigasztalni, mint ahogy egy vele egykorú nőt vigasztalt volna. Nem tudta biztosan, hogy fogadja majd Diana a hírt. Az asszony megkövült nyugalommal fogadta. Mintha nem is jelentett volna számára újdonságot. Szép, finommetszésű, megviselt arca, mely kissé lekopott, régi érmek dombormű-arcaira emlékeztetett, nem fejezett ki semmit. Dinnyre szegzett szeme száraz és tiszta maradt. Mindössze ennyit mondott:

— Nem jövök le. Holnap Chichesterbe megyünk?

Dinny erőt vett magán, nem szólt egy szót sem, bólintott és kiment. Mikor vacsora után egyedül maradt anyjával, így szólt:

— Irigylem Diana önuralmát.

— Ez az önuralom mindannak a következménye, amin keresztülment.

— Kíváncsi vagyok, mi lesz a kihallgatáson.

— Attól félek, hogy ott azután igazán szüksége lesz minden önuralmára.

— Nekem is vallomást kell tennem, anyám?

— Úgy tudom, hogy te beszéltél vele utoljára.

— Igen. Azt is el kell mondanom, hogy tegnap éjszaka bekopogott az ajtón?

— Azt hiszem, hogy ha kérdeznek, mindent el kell mondanod, amit tudsz.

Dinny elpirult.

— Azt hiszem, hogy ezt nem fogom elmondani. Még Dianának sem mondtam el. Nem értem, miért tartozik ez idegenekre.

— Én sem értem, de a mi véleményünk nem fontos ebben az ügyben.

— Én pedig mégis csak a magam lelkiismerete szerint fogok eljárni. Nem vagyok hajlandó a közönség vad szenzációéhségét kielégíteni és Dianának fájdalmat okozni.

— És ha valamelyik lány hallotta, amint felment az emeletre?

— Nem tudják bebizonyítani, hogy én is halottam.

— Szeretném, ha apád itt lenne — mondta mosolyogva lady Cherrell.

— Ezt ne mondd el apának. Nem engedhetem, hogy a férfiak a maguk lelkiismeretességével megnehezítsék a helyzetet. A női lelkiismeretesség is elég rossz, de azt mégis inkább féken lehet tartani.

— Rendben van.

— Minden skrupulus nélkül titokban fogom tatani azt, ami szerintem nem tartozik a nyilvánosság elé — mondta Dinny, akiben még frissen éltek a londoni rendőrbírószágon szerzett benyomások. — Nem is értem, mi a célja a vizsgáló-

bírói tárgyalásnak. Meghalt, ez a lényeg. Beteges kíváncsiság az egész.

— Nem szabad helyeselnem ezt a felfogást, Dinny.

— De igen, helyeselned kell, anyám. Tudom, hogy lelked mélyén egyetértesz velem.

Lady Cherrell nem felelt. Valóban egyetértett Dinnyvel . . .

A tábornok és Alan Tasburgh másnap reggel érkeztek meg a legelső vonattal. Félórával később valamennyien útnak indultak a nyitott autóban. Alan vezetett, a tábornok ült mellette. A hátsó ülésen lady Cherrell, Dinny és Diana szorongtak. Hosszú, komor utazás volt. Dinny elgondolkozva dőlt hátra, orra alig látszott ki a szőrmegallérból. Most kezdte csak bizonytalanul érezni, hogy ő lesz a koronatanú a kihallgatáson. Ő előtte öntötte ki a szívét Ferse, ő vitte magával a gyerekeket, ő ment éjszaka a telefonhoz, ő hallotta azt, amit most titkolni akar és végül pedig, — ami a legfontosabb — ő kérte Adrian és Hilary segítségét. El kell titkolni Adrian barátságát Diana iránt és úgy kell beállítani a dolgot, hogy mikor Ferse eltűnt, ő tanácsolta Dianának, hogy két nagybátyjához forduljon. Dinny, mint mindenki, rendszere sen olvasta, sőt élvezte is azokat az újságcikkeket, melyek mások bajait és botrányait teregették ki. Mint mindenki, ő is felháborodott arra a gondolatra, hogy az újságok az ő, vagy a hozzátartozói és barátai botrányait is kitergegethetik. Ha egész egyszerűen bevallják, hogy nagybátyja régi tisztelője és barátja Dianának, akkor tőle és Adriantól mindenfélét fognak kérdezni és ezek a kérdések gyanút keltenek a közvélemény szexualitással telített fantáziájában. Dinny gondolatai gyorsan követték egymást. Ha kiderül Adrian hosszú, meleg barátsága Diana iránt, a közönség esetleg azzal is meg találja gyanúsítani Adriant, hogy ő

taszította Ferset a szakadékba — feltéve persze, hogy Hilary nem volt vele. (Dinny még nem tudott részleteket.) Képzeletében mindenféle rémképeket látott. Annyi bizonyos, hogy egy hazug feltevést mindig inkább elhisznek az emberek, mint az egyszerű igazságot. Szinte gonoszul elhatározta most, hogy becsapja a nyilvánosságot és megfosztja azoktól az izgalmaktól, melyekre vágyakozik.

Adrian a chichesteri szálloda halljában várt rájuk. Dinny összeszedte bátorságát :

— Adrian bácsi, szeretnék hatszemközt tanácskozni veled és Hilary bácsival.

— Hilary visszament a városba, kedvesem, de estére itt lesz. Akkor beszélgethetünk. Holnap lesz a kihallgatás.

Dinnynek be kellett érnie ennyivel.

Amikor Adrian befejezte beszámolóját, Dinny elhatározta, hogy Adrian nem kísérheti Dianát Ferse holttestéhez. Ezért így szólt :

— Adrian bácsi, ha megmondd, merre kell menni, én kísérem oda Dianát.

Adrian bólintott. Megértette.

Dinny és Diana együtt mentek a halottas kamráig. Diana egyedül ment be. Dinny a folyosón várakozott, melynek fertőtlenítőszer szaga volt és egy mellék utcára nézett. Egy légy, amelyet elszomorított a tél közeledése, bágyadtan mászott az ablaküvegen. Dinny kibámult a szintelen mellék utcára. Az ég szürke volt és rideg. Dinny nyomorultul érezte magát. «Az élet vigasztalanul sötét — gondolta — és balsorssal terhes. Most jön az a kihallgatás, aztán Hubert bizonytalan sorsa ... sehol egy fénysugár, sehol egy kis vigasz.» Még Alan megható ragaszkodásának gondolata sem enyhítette Dinny hangulatát.

Megfordult, Diana állt mellette. Hirtelen megleledkezett a maga szomorúságáról, Diana nyaka

köré fonta karját és megcsókolta hideg arcát. Szótlanul mentek vissza a szállodába. Diana csak egyszer törte meg a csendet. Ennyit mondott: «Csodálatosan nyugodt az arca».

Dinny vacsora után korán felment a szobájába. Könyvvel a kezében ült és nagybátyáit várta. Tíz óra felé érkezett a szálloda elé Hilary egy bérkocsiban. Pár perccel később a két fivér megjelent Dinny szobájában. Dinny úgy találta, hogy mindkettőjük arca komor és megviselt, de azért volt az arcukban valami megnyugtató kifejezés. Mindketten olyan emberek voltak, akik addig végzik a kötelességüket, amíg össze nem esnek. Szokatlan melegséggel csókolták meg Dinnyt, aztán leültek, Dinny ágyának egy-egy oldalára. Dinny az ágy lábánál állt velük szemben és Hilaryhoz fordult:

— Adrian bácsiról kell beszélnünk. Sokat gondolkoztam a dolgon. A kihallgatás rettenetes lehet, ha nem vigyázunk.

— Bizony, Dinny. Most két újságíróval utaztam együtt, akik nem sejtették, hogy kapcsolatom van az ügyhöz. Már érintkezésbe léptek az elme-gyógyintézetrel és buzog bennük a tetterő. Én nagyon tisztellem az újságírókat, igen alaposan végzik munkájukat.

Dinny most Adrianhoz fordult.

— Szabadon beszélhetek, Adrian bácsi?

Adrian mosolygott.

— Természetesen. Te őszinte és hűséges lélek vagy, Dinny. Halljuk.

— Az én véleményem az, — kezdte Dinny, miközben ujjai az ágy rácsaival játszottak — hogy ki kell hagynunk a vallomásból Adrian bácsi báráttságát Diana iránt. Úgy kellene beállítani a dolgot, hogy Diana kizárólag az én tanácsomra fordult hozzátok. Én beszéltem Fersezel utoljára, amikor elvágta a telefondrótot és ezért, ha kihallgatnak, azt fogom mondani, hogy nekem ju=

tottatok eszembe. Utóvégre, van két okos nagybátyám, akik jól értenek a keresztretjvényfejtéshez és ezért az ő segítségüket kértem. Másképpen nem magyarázhatjuk meg Adrian bácsi szereplését. Nem mondhatjuk meg, hogy régi, jó barátja volt Dianának, mert az emberek akkor rögtön találgatni kezdenek, különösen, ha megtudják, hogy Ferse négy évig távol volt hazulról.

Egy darabig hallgattak, aztán Hilary szólalt meg.

— Dinny okosan beszélt, öreg fiú. Négyéves barátság egy szép növel, férje távollétében: ez kétértelmű a közönség számára és egyértelmű az esküdtek számára.

Adrian bólintott.

— Ez igaz, de nem tudom, hogy sokáig eltitkolhatom-e, hogy mindkettőjüket ismertem.

— Az első benyomás a döntő — vetette közbe gyorsan Dinny. — Majd azt fogom mondani, hogy Diana a háziorvosát és Michaelt akarta értesíteni, én azonban lebeszéltem, mert tudtam, hogy te már hivatásodnál fogva is jól értesz a titkok megfejtéséhez, Hilary bácsi pedig remek emberismerő. Ha mindjárt kezdetben így állítjuk be a dolgot, akkor már lényegtelen lesz az a tény, hogy te személyesen ismerted Ferse-éket. Nagyon fontos volna, hogy engem lehetőleg a tárgyalás elején hallgassanak ki.

— Nehéz terheket vállalsz magadra, kedvesem.

— Dehogy. Ha benneteket előbb hallgatnak ki, mondjátok, hogy én fordultam hozzátok segítségért. Én azután meg fogom erősíteni ezt a vallomást.

— Az orvos és a rendőrök után Dianát fogják elsőnek kihallgatni.

— Nem baj, majd én beszélek vele, úgy hogy valamennyien egyértelműen fogunk vallani.

Hilary elmosolyodott.

— Miért ne? Nagyon ártatlan hazugságok. Én majd azt mondom, hogy ugyanolyan régóta is-

mertem Ferse=éket, mint te, Adrian. Azt mondjuk, hogy Dianával annakidején Lawrence land's endi piknikjén találkoztunk már süldő lány korában. Ferse=zel az esküvőjükön ismerkedtünk meg. Régi családi barátság, hm?

— Ki fog derülni, hogy többször jártam az elmeógyógyintézetben, — mondta Adrian — az elmeorvost is megidéztek tanuként.

— Nem baj, — mondta Dinny — mint barátja látogattad meg, és különben is nagyon érdekelnek az elmebetegek. Utóvégre tudós volnál, nem igaz?

A két fivér elmosolyodott.

— Jól van, Dinny, — mondta Hilary — majd beszélünk a rendőrőrmesterrel, aki nagyon derék ember és megkérjük, intézze el, hogy minél előbb rád kerüljön a sor. — Az ajtóhoz lépett.

— Jó éjszakát, kis kigyó — mondta Adrian.

— Jó éjszakát, Adrian bácsi, rettenetesen fáradtnak látszol. Van ágymelegítő palackod?

Adrian a fejét rázta.

— Nincs nálam egyéb, mint egy fogkefe, amit ma vettem.

Dinny kihalásztta ágyából a lábmelegítőt és ráerőszakolta Adrian bácsira.

— Megbeszéljem tehát Dianával a dolgot?

— Nagyon kedves volnál, Dinny.

— Holnapután megint vidáman fog sütni a nap.

— Ki tudja? — kérdezte Adrian.

Amikor az ajtó becsukódott, Dinny felsóhajtott. «Ki tudja?» Úgy látszik, mintha Dianából kihalt volna minden érzés. Aztán itt van Hubert ügye!

30. FEJEZET.

Adrian és unokahuga másnap együtt léptek be a vizsgálóbíró tárgyalótermébe. Gondolataik röviden így foglalhatók össze :

A vizsgálóbírói tárgyalással körülbelül úgy áll a dolog, mint a vasárnapi kötelező roastbeeffel és yorkshire=puddinggal. Ezeknek az intézményeknek valamikor a régi időben megvolt a létjogosultságuk. Most azonban, amikor az emberek a vasárnap délutánjukat sporttal töltik, amikor aránylag ritkán fordulnak elő gyilkosságok és az öngyilkosokat sem a keresztutaknál temetik el többé, — a vizsgálóbírói tárgyalás és a vasárnapi roastbeef egyaránt elvesztette létjogosultságát. Régen, amikor az igazságszolgáltatást és közegeit az emberiség ellenségeinek tekintették, természetesen szükség volt arra, hogy polgári döntőbírákat állítsanak a halál és a Törvény közé. Ma azonban, amikor a közönség a rendőrséget «remekül megszervezett testületnek» tartja, kissé természetellenes, hogy elvitatjuk embereitől a helyes ítélőképességet azokban az esetekben, amikor szükség van rájuk. Nem is valószínű, hogy ez volna az oka annak, amiért még mindig megtartják a szertartásos vizsgálóbírói tárgyalásokat. Ennek a magyarázata valószínűleg abban rejlik, hogy a közönség fél, hogy nem tud meg bizonyos dolgokat. Az újságolvasónak annál jobban örül a lelke, mennél több gyanús és ízléstelen szenzációhoz jut. Ha nem volna vizsgálóbírói tárgyalás, bizonyos szenzációs halálesetek ügyében nem kerülne nyilvánosságra a nyomozás — és egyetlen esetben sem tartanának két nyomozást. Egy nyomozás sokkal izgalmasabb, mint semmi nyomozás, két nyomozás sokkal izgalmasabb, mint egy nyomozás!

Még a diszkrét alaptermészetű emberek is teljesen megváltoznak, ha belekerülnek a tömegbe. A tömegben mindenki a lehető legnagyobb örömmel üti bele az orrát mások dolgaiba. Mennél gyakrabban jutnak el az emberek vizsgálóbírói tárgyalásokra, annál boldogabbak. «Hála legyen az Úrnak, akitől minden áldás fakad.» Ezt a hála=

fohászt a legbuzgóbban azok rebegik, akiknek sikerült bejutniok a tárgyalóterembe. Hiszen a halálesetek ügyében folytatott kihallgatások majdnem mindig gyötrelmet okoznak a hátramaradottaknak és mi okoz nagyobb gyönyörűséget, mint a mások gyötrelme?

A tárgyalóterem zsúfolásig megtelt: ez is igazolta az előbbi meggondolásokat. Egy kis szobában kellett várakozniok.

— Ötödiknek fognak kihallgatni, Dinny, — mondta Adrian — Hilaryt és engem előtted hallgatnak ki. Nem megyünk be a tárgyalóterembe, amíg ránk nem kerül a sor, így legalább nem keltetjük azt a gyanút, hogy szándékosan teszünk egybehangzó vallomást.

Néma csendben ültek a csupaszfalú kis szobában. A rendőröket, az orvost, Dianát és Hilaryt hallgatták ki előttük.

— Olyan ez, mint a tíz néger gyerek esete — gondolta Dinny. Mereven nézte a szemközti falon függő naptárat. Nem tudta ugyan elolvasni a szöveget, de szüksége volt valamire, ami leköti pilantását.

— Hoztam valamit, kedvesem, — mondta Adrian és kabátja belső zsebéből kivett egy kis üveget — igyál belőle néhány kortyot. Illó sóoldat, nagyon meg fog erősíteni. Vigyázz, keveset igyál.

Dinny lenyelt egy kortyot. Égette a torkát, de nem volt túlságosan kellemetlen.

— Te is igyál, Adrian bácsi.

Adrian is lenyelt egy kortyot nagy óvatosan.

— Ez a legjobb szíverősítő, verekedés vagy más izgalom előtt — mondta.

Aztán megint csendben ültek, figyelték a szer hatását. Adrian hirtelen megszólalt:

— Ha a lélek valóban halhatatlan, — amiben különben nem hiszek — akkor nem tudom, hogy mit szólhat most szegény Ferse ehhez a színház-

hoz. Még mindig barbárok vagyunk. Van Maupassantnak egy novellája az öngyilkosok klubjáról, amely kellemes halálnemről gondoskodik az életűntak számára. Én nem helyeslem, hogy egészséges emberek öngyilkosok legyenek — néhány kivételes esettől eltekintve. Ki kell tartanunk a helyünkön. Az örültek, vagy az örültség felé hajlók számára azonban jó volna egy ilyen klub, Dinny. Megerősített kissé ez az ital?

Dinny bólintott.

— Legalább egy óra hosszat érezteti még a hatását. — Felállt. — Úgy látom, hogy most én következem. Viszontlátásra, kedvesem, sok szerencsét. Vallomás közben helyenként szólítsd a vizsgalóbírókat «uram»nak.

Emelt fővel, kiegyenesedve ment ki az ajtón. Dinny lelkesen nézett utána. Adrian bácsi volt az a férfi, akit a legjobban csodált. Naiv kis imát küldött fel érte az ég felé. Határozottan használt az ital: elmúlt bizonytalan, szédülő érzése. Elővette zsebtükrét és a púderpamacsot. «Nyugodtabban lépek a verpadra, — gondolta — ha nem fénylik az orrom.»

Még egy negyedóra hosszat kellett várnia. Ez alatt az idő alatt mereven nézte a naptárat, Condafordra gondolt és felidézte legszebb emlékeit. Eszébe jutottak a régi idők, amikor még nem restaurálták a kastélyt, és amikor ő még nagyon kicsi volt; a szénaszedések, az erdei piknikek. Hol vannak már azok a szép napok, amikor levendulát gyűjtött és vadászkutyán lovagolt. Amikor Hubert beiratkozott az iskolába, Dinny előlépett: már felülhetett a ponnylóra. Gyönyörűség volt az élet, új, állandó otthonában. Az otthon, bár ott született, mégis újnak számított, mert négy éves koráig nomádéletet élt a szüleivel. Hol Aldershotban laktak, hol Gibraltárban. Különös örömmel gondolt most vissza arra, hogyan gombolyította le az

arany=selyemszálakat selyemhernyóinak gubóiról. A hernyók különös, csúszó=mászó elefántoknak tün=tek előtte akkor. És milyen különös szaguk volt!

— Elizabeth Cherrell!

Bosszantó, hogy az ember nevét csakúgy egy=szerűen kikiáltják, a legnagyobb nyilvánosság előtt. Felállt helyéről, halkán dúdolta :

Az utolsó kis néger az úton szaladt,
Jött egy bíró, bekapta ; egy se maradt.

A tárgyalóterem ajtajában valaki megfogta a karját, végigvezette a termen és egy kis ketrec=szerű tákolmányban helyezte el. Szerencsére az utóbbi időben többször megfordult ilyen helye=ken, úgy hogy most ismerősnek, sőt szinte mulat=ságosnak tűnt előtte az egész dolog. Vele szem=ben ültek az esküdtek. Ünottan néztek maguk elé. A vizsgálóbírónak komikusan fontoskodó képe volt. Balkéz felől ült a többi kis «néger gyerek», mögöttük pedig, a terem csupasz hátulsó faláig húzódó padsorokban rengeteg ismeretlen arc. Úgy szorongtak, mint a szardiniák a dobozban. Hirte=len ráeszmélt, hogy a nevén szólítják. A vizsgáló=bíró szemébe nézett.

— Ön, ugyebár, Elizabeth Cherrell, Sir Con=way Cherrell altábornagynak, a Fürdőrend lovag=jának, a Szent Mihály és Szent György=rend pa=rancsnokának és Lady Cherrellnek leánya?

Dinny bólintott : «Úgy látszik, ez imponál neki» — gondolta.

— Ugyebár, ön szüleivel együtt lakik az oxford=shirei Condaford Grange=ben?

— Igen.

— Úgy tudom, Cherrell kisasszony, hogy ön Ferse kapitánynál és feleségénél tartózkodott egészen addig a reggelig, amikor Ferse kapitány el=távozott.

— Igen.

— Bizalmasa volt Ferseéknek?

— Fersené barátnője vagyok. Ferse kapitányt visszaérkezése előtt, ha jól emlékszem, csak egyszer láttam.

— Úgy. Beszéljünk csak erről a visszaérkezésről. Ön már akkor is Fersenénél lakott, amikor a kapitány visszaért?

— Aznap délután kerestem fel.

— Aznap délután, amikor Ferse kapitány hazatért a tébolydából?

— Igen, de tulajdonképpen csak másnap költöztem hozzájuk.

— És egészen addig ott tartózkodott, amíg a kapitány el nem hagyta otthonát?

— Igen.

— Hogy viselkedett ez idő alatt Ferse kapitány?

Dinny csak most eszmélt rá, hogy milyen hátrányos helyzetben van, amiért nem ismerheti az eddig elhangzott vallomásokat. Már-már az a veszély fenyegette, hogy kénytelen mindent elmondani, amit valóban tudott és érzett.

— Teljesen normálisnak látszott, csak az volt feltűnő, hogy nem akart elmenni hazulról és senkivel sem akart találkozni. Egészséges ember benyomását keltette volna, csak a szemei voltak elszomorítóak.

— Hogy érti ezt?

— Olyan volt a két szeme . . . mint a rács mögött lobogó tűz.

Észrevette, hogy e hasonlatának hatása alatt az esküdtek kissé nagyobb érdeklődéssel figyeltek fel egy pillanatra.

— Ön azt mondja, hogy a kapitány nem akart elmenni hazulról. Nem is ment el egész idő alatt?

— A végleges eltávozása előtti napon elment hazulról. Azt hiszem, hogy egész nap távol volt.

— Miért csak hiszi? Ön nem tartózkodott a házban?

— Nem. Aznap reggel levittem a két gyermeket az anyámhoz, Condafordba és csak este érkeztem vissza, közvetlenül vacsora előtt. Ferse kapitány akkor még nem volt otthon.

— Miért kellett a gyermekeket elvinni?

— Fersené kért meg erre. Bizonyos változások vett észre Ferse kapitány magatartásában és biztonságba akarta helyezni a gyermekeket.

— Nagyon ijesztő változások voltak ezek?

— Nem, csak . . .

— Nos, Cherrell kisasszony?

— Valami olyasmit akartam mondani, amit nem saját tapasztalásomból, hanem csak hallomásból tudok.

— Fersené mondta önnek?

— Igen.

— Ezt nem kell elmondania.

— Köszönöm, uram.

— Amikor tehát ön este hazaérkezett, Ferse kapitány még nem volt otthon. Fersené otthon volt?

— Igen, már fel is öltözött a vacsorához. Én is gyorsan átöltöztem és kettesben vacsoráztunk. Nagyon aggódtunk a kapitány miatt.

— Tovább.

— Ebéd után felmentünk a szalonba. Hogy eltereljem Fersené szomorú gondolatait, megkérem, hogy énekeljen. Rendkívül ideges volt és nagyon aggódott. Rövid idő múlva hallottuk, hogy kinyílik a kapu. Néhány pillanat múlva Ferse kapitány lépett a szobába és leült.

— Mondott valamit?

— Nem.

— Milyen színben volt?

— Úgy találtam, hogy borzalmas állapotban van. Rendkívül meggyötörtnek látszott, mintha valami szörnyű gondolat súlya nehezednék rá.

— És aztán?

— Fersené megkérdezte tőle, hogy vacsorázott-e már, hogy nem akar-e lefeküdni és nem akar-e orvost hivatni? Nem válaszolt. Lehunyt szemmel ült, mintha aludnék. Végül odasúgtam Fersenének: «Talán alszik». Ferse ekkor hirtelen felkiáltott: «Aludni? Nem! Megint rámjön, érzem. Nem bírom tovább, Istenemre mondom, nem bírom tovább!»

Amikor Dinny megismételte Fersenek ezeket a szavait, igazán megértette, mit jelent ez a kifejezés: «Nagy mozgás a padsorokban». Rejtelmes módon belevitte a tárgyalásba azt az izgalmas hangulatot, ami az előbbi tanuk vallomásából hiányzott. Nem tudta, helyesen tette-e ezt vagy sem. Pillantása Adrian szemeit kereste. Nagybátyja alig észrevehetően bólintott feléje.

— Azután mi történt, Cherrell kisasszony?

— Fersené odalépett hozzá, mire ő felkiáltott: «Hagyj magamra, el innen!» Úgy emlékszem, hogy felesége ekkor ezt mondta: «Nem akarsz, hogy valaki melletted maradjon, amíg elalszol?» Ferse kapitány felugrott és hevesen kiáltozni kezdett: «Ki innen! Senkit sem akarok látni, senkit!»

— És aztán, Cherrell kisasszony?

— Megijedtünk. Felmentünk az én szobámba, tanácskoztunk. Én azt mondtam, hogy telefonálnunk kellene.

— Kinek?

— A háziorvosnak. Fersené akart lemenni, de én megakadályoztam és magam futottam le. A telefon a földszinti kis dolgozószobában volt. Éppen tárcsázni akartam, amikor valaki megragadta a kezemet. Ferse kapitány állt mögöttem. Késével elvágta a telefonvezetéket. Nem engedte el a karomat. Azt mondtam neki: «Ez ostobaság, Ferse kapitány, jól tudja, hogy nem akarjuk bántani». Erre elengedett, eltette a kését és azt mondta, hogy vegyem fel a cipőmet. Cipőm a kezemben volt.

— Hogyan? Levetette a cipőjét?

— Igen, hogy nesztelenül mehessek le telefonálni. Felvettem a cipőmet. A kapitány azt mondta: «Nem tűröm, hogy beleavatkozzanak a dolgomba. Azt teszem magammal, amit jónak látok». Én azt mondtam: «Tudja, hogy csak a javát akarjuk». Így felelt: «Tudom, hogy mit jelent ez, nem kérek belőle». Kinézett az ablakon és megjegyezte: «Pokolian zuhog az eső.» Egszerre csak megfordult és rámkiáltott: «Takarodjék ebből a szobából. Ki innen!» Erre felrohantam a szobámba.

Dinny szünetet tartott, hogy lélegzethez jusson. Most újra átélte azokat a pillanatokot és szíve izgatottan vert. Lehunyta szemét.

— Mi történt azután, Cherrell kisasszony?

Ismét kinyitotta a szemét. Még mindig ott ült előtte a vizsgálóbíró. Ott ültek az esküdtek is, kissé kinyílt szájjal.

— Elmondtam Fersenének, hogy mi történt. Nem tudtuk, mit tegyünk, mi fog történni. Semmi elhatározásra sem jutottunk. Azt ajánlottam, hogy húzzuk az ágyat az ajtó elé és próbáljunk aludni.

— Így is történt?

— Igen. Sekáig nem tudtunk elaludni. Fersené, aki rendkívül kimerült volt, végül nagynehezen elaludt. Reggel felé én is elaludtam. Reggel a szobalány kopogtatására ébredtem.

— Az éjszaka folyamán semmi neszt sem hallott Ferse kapitány részéről?

Dinnynek eszébe jutott a régi diákmondás: «Ha nem mondasz igazat, úgyesen hazudj.» Aztán határozottan kijelentette:

— Nem, nem hallottam semmit.

— Hány óra tájban keltették fel?

— Nyolc órakor. Felébresztettem Fersenét. Rögtön lementünk. Ferse kapitány öltözőjében nagy rendetlenség volt. Úgy látszott, mintha egy

ideig az ágyán feküdt volna. Sehol sem találtuk. Kabátja és kalapja eltűnt arról a székről, ahova előző este a hallban ledobta.

— Ekkor mit csináltak?

— Megbeszéltük a helyzetet. Fersené azt mondta, hogy felkeresi a háziorvost és közös unokafivérünket, Michael Mont képviselőt. Én azonban arra gondoltam, hogy két nagybátyám jobban ki tudná nyomozni Ferse kapitány holétét. Rábeszéltem, hogy jöjjön el velem Adrian bátyámhoz, aki azután még Hilary bátyámat is segítségül fogja hívni. Tudtam, hogy mindketten nagyon okos és nagyon tapintatos emberek. (A vizsgálóbíró könnyedén meghajtotta fejét Dinny két nagybátyja felé.) Azt is tudtam, hogy régi barátai a családnak. Ők a legalkalmasabbak arra, hogy minden feltűnés nélkül felkutassák Ferse kapitányt. Ezért elmentünk Adrian bátyámhoz és megállapodtunk, hogy Hilary bátyám segítségével hozzálát a munkához. Ezután Fersenét magammal vittem Condafordba. Ennyit tudok az ügyről, uram.

A vizsgálóbíró mélyen meghajolt Dinny felé és így szólt:

— Köszönöm, Cherrell kisasszony, remekül adta elő vallomását.

Az esküdtek nyugtalanul fészkelődtek, mintha ők is meg akarnának hajolni. Dinny erőt vett magán, kilépett a ketrecből és leült Hilary mellé, aki rátette kezét az övére. Mozdulatlanul ült. Észrevette, hogy egy könnycsepp csurran le lassan az arcán, mintha véget ért volna az illó só hatása. Komoran hallgatta a következő vallomásokat, az elmeorvos beszámolóját, a vizsgálóbíró összefoglaló szavait, majd leverten várt az esküdtek verdiktjére. Az az érzés gyötörte, hogy az élők iránti könyörületből könyörtelenül bánt a halottal. Szörnyű érzés volt ez: dühöngő örülnék tünte-

tett fel egy embert, aki már nem tud védekezni és nem tudja kimagyarázni magát. Feszült aggodalommal figyelte az esküdtek bevonulását. Libasorban jöttek be, elfoglalták helyüket. Az esküdtek vezetője a vizsgálóbíró felszólítására felállt és ki mondta a verdiktet :

— Megállapításunk szerint Ferse kapitány beleesett a mészköszakadékba és ez okozta halálát.

— A halált tehát véletlen szerencsétlenség okozta — jelentette ki a vizsgálóbíró.

— Őszinte részvétünket nyilvánítjuk az özvegy iránt.

Dinny tapsolni szeretett volna. Kétes volt az ügy és ezek a gyakorlatlan emberek kímélni akarták a halott emlékét. Hirtelen csaknem személyes rokonszenv ébredt irántuk Dinnyben. Felvetette a fejét és rájuk mosolygott.

31.. FEJEZET.

Amikor a mosoly eltűnt az arcáról, észrevette, hogy nagybátyja finom, gúnyos néz rá.

— Mehetünk már, Hilary bácsi?

— Jó lesz, ha minél előbb elmegyünk, még mielőtt teljesen elcsavarod az esküdtek vezetőjének fejét.

Kiléptek a nyirkos októberi levegőre. Igazi angol őszi nap volt.

— Sétáljunk egy kicsit, Hilary bácsi, szívjunk egy kis levegőt, felejtsük el a tárgyalóterem szagát.

Gyors léptekkel sétáltak a távoli tenger felé.

— Nagyon kíváncsi vagyok, hogy mit vallottatok előttem. Nem keveredtem senkivel ellentmondásba?

— Nem. Diana mindjárt a vallomása elején elmondta, hogy Ferse a tébolydából érkezett haza. A vizsgálóbíró gyengéden bánt vele. Szerencsére

engem hallgattak ki Adrian előtt, úgy hogy vallo-
mása tulajdonképpen csak az enyémnek megismét-
lése volt és egyáltalában nem keltett feltűnést.
Szinte sajnálom az újságírókat. Az esküdtek, ha
csak tehetik, elkerülik a «pillanatnyi elmezavarban
elkövetett öngyilkosság»-ról szóló verdiktet. Kü-
lönben is, nem tudhatjuk, mi történt szegény
Ferse=zel az utolsó pillanatban. Könnyen meg-
lehet, hogy véletlenül esett szegény a szakadékba.
Már erősen sötétedett akkor.

— Komolyan hiszed ezt, Hilary bácsi?

Hilary a fejét rázta.

— Nem, Dinny. Azt hiszem, hogy egész idő
alatt készült az öngyilkosságra. Ez a hely esett a
legközelebb régi hazájához. Bünt követek el, de
mégis azt mondom : hála Istennek, most már leg-
alább nyugovóra tért szegény.

— Igen, igen. Mi lesz most Dianával és Adrian
bácsival?

Hilary megtömté pipáját. Egy pillanatra meg-
állt, hogy meggyujtsa.

— Nem tudom, kedvesem. Aadtam néhány ta-
nácsot Adriannek. Kérdés, hogy megfogadja-e?
Ha alkalmad nyílik rá, te is befolyásold ilyen
irányban. Én azt mondtam neki, hogy ha ennyi
évig tudott várni, várjon most még egy évig.

— Tökéletesen igazad van, Hilary bácsi.

— Úgy? — mondta meglepetten Hilary.

— Igen. Diana most olyan állapotban van,
hogy még csak gondolni sem tud Adrian bácsira.
Most magára kellene hagyni a gyerekekkel.

— Azon gondolkozom, — mondta Hilary —
hogy nem lehetne-e összehozni valamilyen tudo-
mányos expedíciót, ami régi csontok után kutatna
a világ másik végén és egy évre magával vinné
Adriant.

— Itt van Hallorsen, — mondta Dinny és tap=

solni kezdett — nemsokára új expedícióra indul. Nagyon szereti Adrian bácsit.

— Remek. De kérdés, hogy magával vinné-e?

— Ha én kérem, akkor igen — mondta Dinny egyszerűen.

Hilary megint finoman gúnyos pillantást vetett rá.

— Ejnye, milyen démon vagy! Én azt hiszem, hogy a múzeum megadja Adriannek az egyévi szabadságot. Az öreg Shropshire és Lawrence elintézik ezt. Most vissza kell fordulnunk, Dinny. El kell érnem a legközelebbi vonatot. Sajnálom, mert itt remek a levegő, de egyházközségem már epedve vár.

Dinny belekarolt nagybátyjába.

— Bámullak téged, Hilary bácsi.

Hilary csodálkozva nézett rá.

— Nem értlek, kedvesem.

— Nagyon jól érted, hogy mire gondolok. Teljesen áthat téged a régi hagyomány, melynek jelmondata : «Szolgálok». Amellett tökéletesen modern felfogású, türelmes, szabadgondolkodó vagy.

— Hm — mondta Hilary, füstfelhőt eregetve.

— Élénk a gyanúm, hogy híve vagy a születek korlátozásának.

— E tekintetben — mondta Hilary — mi, papok, furcsa helyzetben vagyunk. Valamikor hazafiatlanságnak számított az a gondolat, hogy korlátozni kell lakosságunk szaporodását. Most azonban, amikor a hadirepülőgépek s a gázbombák fölöslegessé teszik a sok ágyútölteléket, és a munkanélküliség egyre növekszik, sajnos, az a hazafiatlanság, ha nem akarjuk korlátozni lakosságunk szaporodását. Ami pedig a keresztényi elveket illeti, annakidején mint hazafiak nem ragaszkodtunk ahhoz a keresztény alapelvhez, hogy «Ne ölj.» Éppen így most, mint hazafiak, nem alkalmazkodunk a másik keresztény alapelvhez sem : «Ne

korlátozd a születéseket». A születések korlátozására feltétlenül szükség van, legalább is a nyomor-
negyedekben.

— Ugye, te a pokolban sem hiszel?

— De igen. A pokol itt van a földön.

— Ugye, azt is helyesled, hogy az emberek vasárnap sportolnak?

Hilary igent intett.

— És azt is, hogy az emberek meztelenül nap-
fürdőznek?

— Magam is megtenném most, ha sütné a nap.

— És a pizsamát is helyesled, ugye, és azt is, hogy a nők dohányoznak?

— Feltéve, hogy nem szívnak bűdös cigarettát, mert azt nem szeretem.

— Ejnye! Ez nagyon antidemokratikus álláspont!

— Nem tehetek róla, Dinny. Ezt szagold meg.

— Füstöt fújt rá.

Dinny szimatolt.

— Jó szaga van, úgy látszik, török dohány. Sajnos azonban, a nők mégsem pipázhatnak. Azt hiszem, mindenkinek megvan a maga sebezhető pontja. A tied : ne szívjatok bűdös cigarettát. Ettől eltekintve, meglepően modern vagy, Hilary bácsi. A tárgyalóteremben körülnéztem és úgy találtam, hogy az összes jelenlevők közül egyedül neked volt modern arcod.

— Ne felejtsd el, kedvesem, hogy püspöki városban vagyunk.

— Egyébként, azt hiszem, hogy egy kissé túlbecsülik mostanában a modernség jelentőségét.

— Látszik, hogy nem élsz Londonban, Dinny. Különbösen sok tekintetben igazad van. Az emberek bizonyos dolgokban szókimondóbbak, mint azelőtt, ez azonban még nem jelent komoly változást. Tulajdonképpen csak a kifejezésmódban különbözik ez a kor az én fiatalságom idejétől.

Nekünk is voltak kételyeink és vágyaink, mi is kíváncsiak voltunk: csak nem adtunk ennek kifejezést. Most pedig adnak. Gyakran összejönnek egyetemi hallgatókkal... tudod, az egyházkerületemben végeznek jótékonyági munkát. Ezeket már kis gyerekkoruktól arra nevelték, hogy mindent mondjanak ki, ami eszükbe jut és ki is mondják. Nekünk annakidején ugyanazok a dolgok jutottak eszünkbe, de nem mondtuk ki őket. Mindössze ennyi a különbség. Azonkívül akkor még nem voltak autók.

— Akkor én, úgy látszik, meglehetősen régi-módi vagyok, mert én nehezen fejezem ki érzéseimet.

— Ezt a humorérzéked hozza, Dinny. A humor gátlóan hat és önkritikára készítet. Manapság kevés fiatal fiúban vagy lányban van humorérzék. Sok esetben szellemesek — de ez nem ugyanaz. Fiatal íróink, festőink és zenészeink nem volnának olyanok, amilyenek, ha egy kis öngúny volna bennük. Mert ez a humorérzék igazi bizonyítéka.

— Ezen még gondolkozni fogok.

— Jól teszed, csak el ne veszítsd a humorodat, Dinny. Úgy hozzátartozik egyéniségedhez, mint a rózsa az illata. Most visszamész Condafordba?

— Azt hiszem. Hubert ügyét nem tárgyalják újra, amíg a postahajó meg nem jön Dél-Amerikából. Ez még körülbelül tíz napig fog tartani.

— Hát akkor add át üdvözlétemet Condafordban. Azt hiszem, sohasem lesz olyan jó dolgom, mint annakidején gyermekkoromban, Condafordban.

— Nekem is ez jutott eszembe, Hilary bácsi, mialatt a kihallgatásra vártam.

— Te még nagyon fiatal vagy ahhoz, hogy ilyen megállapításokra juss. Várj, amíg majd beleszeretsz valakibe.

— Azt teszem.

— Szerelmes vagy?

— Nem. Várok.

— Félelmes dolog a szerelem, — mondta Hilary — de azért én sohasem bántam meg.

Dinny rápillantott és kivillantotta fogait.

— Mi lenne, ha megint megpróbálnád, Hilary bácsi?

— Hogy is ne — mondta Hilary és egy utcai levélszekrényhez verte a pipáját. — Ezen végérvényesen túl vagyok. Elfoglaltságom sem enged meg. Különben is, még mindig nem láboltam ki teljesen első szerelmemből.

— Elhiszem, — mondta bűnbánóan Dinny — May néni igazán remek asszony.

— Fején találtad a szöget. No, itt az állomás. A viszontlátásra, Isten áldjon meg. A poggyászomat már reggel hazaküldtem.

Búcsút intett és eltűnt.

A szállodába érve, Dinny Adriant kereste. Nem volt a szobájában. Dinny meglehetősen vigasztalanul indult ismét sétára. Bement a székesegyházba. Éppen le akart ülni, hogy magába szívja a templom megnyugtató szépségét, amikor észrevette nagybátyját, aki egy oszlopnak támaszkodva nézte a rozettaalakú ablakot. Odament nagybátyjához és belekarolt. Adrian megszorította a karját, de nem szólt semmit.

— Szeretted a színes üveget, Adrian bácsi?

— Rettenetesen szeretem a szép üvegfestést, Dinny. Voltál már a yorki dómban?

Dinny a fejét rázta. Beszélgetni akart, de felismerte, hogy kerülő úton nem közelítheti meg azt a kérdést, ami érdekli. Ezért minden bevezetés nélkül a tárgyra tért.

— Mik a terveid most, Adrian bácsi?

— Beszéltél Hilaryvel?

— Igen.

— Azt szeretné, ha egy évre elmennék.

— Én is azt szeretném.

— Hosszú idő az, Dinny, nem vagyok már fiatal.

— Ha Hallorsen professzor elhívna expedíciójára, vele mennél?

— Nem fog hívni.

— De fog.

— Csak akkor tudnék elmenni, ha biztos volnék benne, hogy Diana kívánja ezt.

— Ő ezt sohasem mondaná meg, de biztos, hogy hosszú időre teljes nyugalomra van szüksége.

— Aki a napot imádja, — mondta nagyon hal-
kan Adrian — annak nagyon nehezére esik olyan helyre menni, ahol sohasem süt a nap.

Dinny megszorította a karját.

— Tudom. De hiszen ez előrelátható volt. Különben is most rokonszenves, egészséges helyre megy az expedíció, Ujmexikóba. Megfiatalodva fogsz visszatérni, földig érő, hosszú hajjal, mint az indiánok a filmekben. Ellenállhatatlan leszel, Adrian bácsi, és én azt akarom, hogy ellenállhatatlan légy. Mindössze arról van szó, hogy egy kissé félreállj, amíg a sok izgalom és szóbeszéd elül.

— Mi lesz az állásommal?

— Azt könnyen el lehet intézni. Ha Diana egy évig nyugodtan, gondtalanul élhet, utána olyan lesz, mintha kicserélték volna, és te az ígéret földjét fogod jelenteni a számára. Tudom, hogy mit beszélek.

— Drága kis kígyó vagy — mondta Adrian bágyadt mosollyal.

— Diana nagyon súlyos lelki sebeket kapott.

— Gyakran azt hiszem, hogy ezek a sebek halálosak, Dinny.

— Ugyan, dehogy!

— Miért gondolna rám, ha egyszer elmentem a közeléből?

— Mert a nők ilyenek.

— Ugyan, mit tudsz te a nőkről, a te korodban. Egyszer, sok évvel ezelőtt már elmentem — és Diana akkor Fersere gondolt. Hiába, úgy látszik, nem születtem hódítónak.

— Ebben az esetben Ujmexikó ideális hely számodra. Őshím=ként fogsz hazatérni. Bizony! Megígérem, hogy közben vigyázni fogok Dianára. A gyermekek is állandóan emlékeztetni fogják rád. Mindig rólad beszélnek. Gondoskodom róla, hogy továbbra is megőrizték ezt a jó szokásukat.

— Furcsa, — mondta tárgyilagos hangon Adrian — de úgy érzem, hogy Diana most távolabb van tőlem, mint amikor Ferse még élt.

— Pillanatnyilag. Ez a pillanat talán hosszúra fog nyúlni. Előbb=utóbb azonban biztosan elmúlik. Komolyan beszélek, Adrian bácsi.

Adrian sokáig hallgatott. Végül megszólalt:

— Nem bánom, Dinny, elmegyek, ha Hallorsen magával visz.

— Magával fog vinni. Hajolj le, Adrian bácsi, meg akarlak csókolni.

Adrian lehajolt. A csók az orrát érte. Egy temp=lomszolga jelentősen köhécselt.

Délután autón visszamentek Condafordba. Ugyan=olyan sorrendben ültek a kocsiban, mint amikor idejöttek. A fiatal Tasburgh vezette a kocsit. Végtelenül tapintatosan viselkedett, az utolsó huszonnégy óra alatt egyetlen egyszer sem kérte meg Dinny kezét. Dinny ezért hálás is volt. Neki is nyugalomra volt szüksége, úgy, mint Dianának. Alan még aznap este el is utazott, Diana és a gyerekek a következő napon. Clare visszaérkezett hosszú, skóciai útjáról. Condafordban most nem tartózkodott senki a család tagjain kívül. De azért Dinny nem tudta megtalálni lelki nyugalomát. Most, hogy szegény Ferse már nem okozott több gondot, Hubert ügye gyötörte. Különös módon nyugtalanította ez a baljóslatú ügy.

Hubert és Jean vidám hangú leveleket írtak a keleti partvidékről. Azt írták, hogy nem aggódnak. De Dinny aggódott és tudta, hogy vele együtt aggódik anyja és még inkább apja. Clare inkább bosszankodott, mint aggódott és ez a bosszankodás megsokszorozta energiáját. Vadászgatni járt az apjával és délutánonként szomszédos birtokokra robogott az autóval. Gyakran vacsorára is távolmaradt. Ő volt a család legvidámabb tagja és ezért sokan keresték a társaságát. Dinny magára maradt félelmével. Hallorsennek levelet írt a nagybátyja ügyében és elküldte neki az ígért fényképet, mely két évvel ezelőtti ünneplő ruhájában ábrázolta. Ebben a ruhában mutatták be az udvarnál. Szülei, takarékosági okokból Clare-rel együtt mutatták be annakidején. Hallorsen rögtön válaszolt: «A kép leírhatatlanul bájos. Boldog leszek, ha nagybátyja kedvébe járhatok. Nyomban érintkezésbe is lépek vele». A levelet így írta alá: «Örökké hűséges szolgája.»

Dinny hálásan, de minden belső rezdülés nélkül olvasta végig a levelet, és ezért köszívű bestiának nevezte magát. Adrian miatt most már nem voltak gondjai, tudta, hogy egy évre Hallorsen veszi a kezébe. Így azután minden gondolata Hubert körül forgott és egyre rosszabb sejtelmei támadtak. Igyekezett megnyugtatóni magát, hogy ez talán csak azért van, mert nincs semmi elfoglaltsága, és a Ferse-ügy nagyon megviselte az idegeit. Ez a magyarázat azonban nem volt kielégítő. Ha nem látta senki, titokban hosszasan tanulmányozta Bolivia térképét, mintha azon keresztül akarna betekintni Bolivia népének lelkébe. Sohasem csüngött olyan szenvedélyesen Condafordon, mint ezekben a nyugtalan napokban. Condaford hitbizomány, melyet csak férfiágon lehet örökölni. Ha Hubertet kiviszik Boliviába és elítélik, ha meghal a börtönben, ha valamelyik öszvérhajtsár

bosszúból megöli és ha Jeannek nem születik fia, akkor Condaford Hilary legidősebb fiára száll. Dinny alig ismerte ezt az unokatestvérét, aki még iskolásfiú volt. Igaz, hogy a birtok így is a családban maradna, de az ő számára elveszne. A szeretett otthon sorsa így függ szorosan össze Hubert sorsával. Csodálkozott, hogy sajátmagára is tud gondolni, amikor Hubert sorsa forog kockán, de azért nem tudta teljesen elhessegetni magától ezeket a gondolatokat.

Egy reggel megkérte Clare-t, hogy vigye át Lippinghallba. Dinny nem szeretett autót vezetni, amire meg is volt az oka, mert annyira érdekelte minden, mit útközben látott, hogy alig figyelt a vezetésre, és ezért már sokszor közel járt a baleset-hez. Ebédidőben érkeztek Lippinghallba. Lady Mont éppen asztalhoz ült. Így üdvözölte őket:

— Drágáim, milyen kínos! Nagybátyátok nincs itthon, kénytelenek lesztek beérni sárgarépával... nagyon egészséges. Blore, kérdezze meg Augustinet, hogy nem maradt-e valami szárnyas. És mondja meg neki, hogy készítsen jó lekváros fánkot... tudja, azt a fajtát, amiből én nem ehetem.

— De Em néni, csak nem fogsz olyan ételt készíttetni, amiből nem ehetsz!

— Én most semmit sem ehetem. Nagybátyátok hízik, és én ezért fogyókúrát tartok. Igen, Blore, hozzon sajtos süteményt is, azonkívül valami jó bort és feketét.

— Ugyan Em néni, ez igazán túlzás!

— És szőlőt is hozzon, Blore. És hozza le a cigarettát Michael úr szobájából. Nagybátyátok nem cigarettázik, én csak egész könnyűeket szívok, így csak kevés jó cigarettánk van raktáron. Várjon csak, Blore!

— Parancsol, mylady?

— Készítsen cocktailt.

— De Em néni, mi sohasem iszunk cocktailt!

— Dehogynem. Én már láttam, hogy ittatok. Clare nagyon sovány vagy, talán te is fogyókúrázol?

— Nem, Em néni, csak Skóciában voltam.

— Biztosan sokat vadásztál és halásztál. Most jársz körül a ház körül, én itt várlak benneteket!

Miközben körüljárták a házat, Clare ezt kérdezte Dinnytől:

— Mondd csak, Dinny, mért harapja el Em néni a szavak végét?

— Apa mesélte, hogy a néni olyan iskolába járt, ahol nagy bűnnek számított, ha az ember nem harapta el előkelően a szavak végét. Tudod, akkorig kezdett divatba jönni az a bizonyos előkelő, vidéki beszédmodor. Elragadó a néni.

Clare bólintott és nyelve hegyével megnyalta az ajkát.

Amikor az ebédlőbe visszatértek, lady Mont éppen Blore=ral tárgyalt.

— Ami James nadrágját illeti...

— Parancsára, mylady.

— ... mindig olyan, mintha le akarna esni. Nem lehetne ezen segíteni?

— De igen, mylady.

— Á, itt vagytok! Képzeld, Dinny, Wilmet néni most Hennél van vendégségben. Egész idő alatt veszekedni fognak. Kaptok egy=egy hideg szalonkát. Mondd, Dinny, mit végeztél Alan=nel. Olyan érdekes arca van! Holnap véget ér a szabadsága.

— Semmit sem végeztem vele, Em néni.

— Éppen ez a baj. Nem, Blore, én csak sárgarépat eszem. Nem mész hozzá feleségül? Valami örökségre van kilátása valahol Wiltshireben. Gyakran látogat meg és a támogatásomat kéri veled kapcsolatban.

Dinny — Clare kutató pillantása alatt — elefejtette szájához emelni a villáját.

— Ha nem vigyázol, Dinny, — folytatta Em néni — áthelyeztetni magát Kinába, és feleségül veszi egy hajópénztáros lányát. Azt mondják, hogy Hong=Kong tele van ilyenekkel. Ó! El is felejtettem közölni, hogy portulaca=virágom elhervadt. Boswell és Johnson tévedésből cseppfolyós műtrágyával öntözték meg. Semmi szaglásuk sincs. Tudjátok, hogy mit csináltak egyszer?

— Nem tudjuk, néni.

— Szénalázuk volt és ilyen állapotban takarították ki a nyúlketrecek. Rátrüsszentettek az egyik drága, pedigrés tenyésznyulamra és szegény állat megdögölt. Felmondtam nekik, de nem mentek el. Egyáltalában nem hajlandók elmenni. Nagybátyátok elkényezteti őket. Mikor vezetnek oltár elé, Clare?

— Ejnye, de csúnya kifejezés ez, Em néni.

— Rém kedves kifejezés, nem? A műveletlen újságok mindig ezt írják. Szóval, nem mész mostanában férjhez?

— Eszem ágában sincs.

— Miért? Nem érsz rá? Tulajdonképpen nem is szeretem a sárgarépát, mindig szomorú hangulatokat kelt bennem. Nagybátyátok azonban most kezd a veszedelmes életkorba kerülni, és ezért óvatosnak kell lennem. Nem is értem, miért van a férfiaknak is veszedelmes életkoruk. Nagybátyátnak különben már túl kellene lennie ezen a koron.

— Túl is van rajta, Em néni. Nem tudod, hogy Lawrence bácsi már hatvankilenc éves?

— Eddig még nem mutatta semmi jelét. Blore!

— Parancsol, mylady?

— Menjen ki.

— Igenis, mylady.

— Vannak dolgok, — mondta lady Mont, amikor az ajtó becsukódott — amelyekről nem lehet Blore előtt beszélgetni: ilyen például a születés=

szabályozás, nagybátyátok és más efféle. Szegény kis cica!

Odalépett az ablakhoz és a kikéredzkedő macskát a virágágyak közé dobta.

— Blore elragadóan türelmesen bánik vele — súgta Dinny.

— A férfiak — folytatta lady Mont, amikor visszatért az asztalhoz — negyvenöt éves korukban kirúgnak a hámból, hatvanöt éves korukban megint kirúgnak... hogy utána mikor rúgnak ki legközelebb, azt nem tudom. Én sohasem rúgtam ki a hámból. Most azonban arra gondolok, hogy megpróbálom Tasburgh esperessel.

— Nagyon magára maradt szegény, biztosan szomorkodik.

— Dehogy, — mondta lady Mont — vidáman éli világát. Gyakran jár ide.

— Édes volna, ha valami botrány támadna veletek kapcsolatban.

— Dinny!

— Lawrence bácsi nagyon élvezné a dolgot.

Lady Mont álmodozásba merült.

— Hol van Blore? — mondta azután. — Mégis eszem abból a fánkból.

— Az előbb kiküldted a szobából.

— Persze, persze.

— Az asztali csengő az én székem alatt van. Lépjek rá? — kérdezte Clare.

— Én tettem oda nagybátyád számára. Nagybátyád a «Gulliver»-t olvasta fel nekem. Rendkívül vaskos dolgokat írt ez a Swift.

— Nem olyan vaskos, mint Rabelais vagy akár Voltaire.

— Te szoktál vaskos könyveket olvasni?

— Hogyne, hiszen azok klasszikusok.

— Azt mondják, van most valami tiltott könyv, «Achilles», vagy valami hasonló a címe. Nagy-

bátyád Párizsban megvette, de Dovertól elkobozták tőle. Olvastátok ezt a könyvet?

— Nem — felelte Dinny.

— Én olvastam — mondta Clare.

— Mint nagybátyátok szavaiból kivettem, nem illett volna elolvasnod.

— Ugyan, néni, manapság mindent elolvas az ember, az ilyesmi nem számít.

Lady Mont egyik unokahugáról a másikkra nézett.

— No igen, — mondta — utóvégre a bibliát is olvassuk, Blore!

— Parancsol, mylady?

— A kávét a hallban szolgálja fel a tigrisbőrön. Tegyen egy kicsit a tűzre. Adja ide a Vichy-met.

Megivott egy pohár Vichy-vizet, aztán valamennyien felálltak.

— Angyali — súgta Clare Dinny fülébe.

— Mit végeztetek Hubert ügyében — kérdezte lady Mont, amikor a hallban a tűz mellett elhelyezkedtek.

— Elkopik a lábunk a sok futkosástól.

— Szóltam Wilmetnek, hogy beszéljen Hannel az érdekében. Hen ismeri a királyi család néhány tagját. Azonkívül repülőgép is van a világon. Mért nem próbál Hubert repülőgépen megszökni?

— Lawrence bácsi óvadékot tett le érte.

— Nem baj, azért nem fogja rossz néven venni. Legfeljebb leépítjük Jamest, úgyis visszártágulása van. Azután Boswell és Johnson helyett is beérhetjük egy kertésszel.

— Hubert azonban nem hajlandó ilyesmire.

— Nagyon szeretem Hubertet — mondta lady Mont. — Istenem, milyen hamar megházasodott! No, itt a kávé, meg a dohány.

Blore behozta a kávét és a cigarettát. James egy darab cédrusfát hozott és a tűzre tette. Áhítatos csendben voltak, amíg lady Mont elkészítette a kávét.

— Hány cukorral iszod, Dinny?

— Két kanállal.

— Én hárommal iszom, pedig az hízlal. Clare?

— Egy kanállal kérek.

A két lány lassan szürcsölgette a kávé. Clare felsóhajtott:

— Tökéletes!

— Igen — tette hozzá Dinny. — Mi az oka annak, Em néni, hogy nálad lehet a legjobb kávé inni?

— Köszönöm — mondta a nagynéni. — Erről jut eszembe, Dinny, nagyon örülök, hogy az a szegény szerencsétlen ember nem harapott meg benneteket. Adrian most már biztosan meg fogja kapni Dianát. Ez mindenesetre megnyugtató.

— Egyelőre nem, Em néni. Adrian bácsi Amerikába megy.

— Miért?

— Valamennyien ezt tartjuk a leghevesebbnek. Ő maga is.

— Ha Adrian bácsi a mennybe száll, — mondta lady Mont — valakinek vele kell mennie, mert egyedül biztosan nem mer majd bemenni.

— Én azt hiszem, hogy okvetlenül fenntartanak számára egy helyet a mennyországban.

— Nem lehessen tudni. Az esperes múlt vasárnap éppen erről a kérdéstről prédikált.

— Jól prédikált?

— Egész kedvesen.

— Azt hiszem, annakidején Jean írta a beszédeit.

— Lehetséges, mert régebben több szufla volt a beszédeiben. Nem tudod, Dinny, kitől tanultam ezt a kifejezést?

— Biztosan Michaeltól.

— Lehet, ő mindig ilyen kifejezéseket használ. Az esperes azt prédikálta, hogy önmegtagadóknak kell lennünk. Utána idejött ebédre.

— Képzelem, milyen remekül beebédelt.

— Úgy van.

— Hány kilót nyomhat?

— Ruha nélkül? Nem tudom.

— És ruhában?

— Azt hiszem, nagyon sokat. Most könyvet fog írni.

— Miről?

— A Tasburghokról. Volt egy híres ősanya, aki megrendeztette a saját temetését, s utána Franciaországban élt. Ez egy Fitzherbert-lány volt. Aztán volt egy őse, aki abban a híres csatában vett részt, . . . hogy is hívják csak azt a helyet . . . Spaghetti . . . Nem, nem, valami más ételnévvel azonos . . .

— Talán Navarino? Valóban résztvett abban a csatában?

— Résztvett, de a történelemkönyvek tagadják. Az esperes most helyre akarja igazítani tévedésüket. Aztán volt egy másik híres Tasburgh, akit lefejeztek és aki erről semmi feljegyzést sem készített. Az esperes ezt is kikutatta.

— Kinek az uralkodása alatt történt ez?

— Én mindig összetévesztem azt a rengeteg királyt. VI. Edward alatt lehetett . . . de az is lehet, hogy IV. Edward alatt. A Vörös Rózsaház valamelyik királya idején. Egy másik híres Tasburgh benősült a mi családukba. Úgy tudom, hogy Rolandnak hívták. Valami kellemetlen dolgot művelt és ezért elvették a birtokait. Azt mondták, hogy «rekuzáns» volt. Mit jelent ez?

— Azt jelenti, hogy a protestáns államvallással szemben a katolikus hitre tért.

— Elégették a házát. Ez meg van írva Mercurius Rusticusban, vagy valamilyen más könyvben. Az esperes azt mondja, hogy nagyon népszerű ember volt. Kétszer gyújtották fel a házát, és egyszer kirabolták . . . de az is lehet, hogy kétszer

rabolták ki és csak egyszer gyujtották fel. Pedig sáncárok védte a házat. Megvan még az elrabolt holmik jegyzéke is.

— Remek.

— Lekvárt, ezüstneműeket, csirkét, fehérneműt raboltak tőle. Ha jól emlékszem, még az esernyőjét is elvitték.

— Mikor történt ez?

— A polgárháború idején. Ő királypárti volt. Most már emlékszem, nem Rolandnak hívták. A felesége neve Elizabeth volt, úgy látszik, rólad nevezték el, Dinny. A történelem gyakran ismétli önmagát.

Dinny a kandallóban parázsló fatuskót nézte.

— A család utolsó híres tagja egy admirális volt. IV. Vilmos uralkodott akkoriban. Részegen halt meg. Már tudniillik az admirális, nem pedig IV. Vilmos. Az esperes ezt is tagadja és könyvében meg fogja cáfolni. Azt mondja, hogy az admirális nagyon megfázott, rummal gyógyította magát és ettől aztán elpatkolt. Hol szedhettem fel ezt a kifejezést?

— Néha én is használom, néni.

— Akkor jó. Szóval egész sereg érdekes őse volt az esperesnek, nem is szólva az unalmasokról. Egészen Hitvalló Edwardig, vagy ki a csodáig tudja visszavezetni a családfáját. Azt szeretné bebizonyítani, hogy családja régebbi, mint a mienk. Nincs sok értelme!

— Mit gondolsz, néni, — mormolta Clare — ki olvas el egy ilyen könyvet?

— Azt én sem tudom. Az esperesnek mindenestre örömet okoz ez a munka és amellet ébren tartja a szellemét. Itt jön Alan. Clare, te nem látad annakidején az én portulacavirágomat. Gyere, megmutatom, hol volt.

— Em néni, szégyeld magad — súgta Dinny

nagynénje fülébe. — Különben is kár a fáradságért.

— Minden kezdet nehéz, kitartás visz a célhoz. Emlékszel ezekre a szép közmondásokra, melyeket kis gyermekkorodban el kellett mondanod? Várj, Clare, csak felveszem a kalapomat.

Em néni és Clare elsétáltak.

— Szóval vége a szabadságának, Alan — mondta Dinny, amikor magára maradt a fiatalemberrel. — Hova kell bevonulnia?

— Portsmouthba.

— Kellemes hely?

— Lehetne rosszabb is. Dinny, Hubertről szeretnék magával beszélni. Mik a tervei arra az esetre, ha a bíróság döntése kedvezőtlen lenne.

Dinnyt egy pillanat alatt elhagyta «bugyborékoló vidámsága», egy párnára roskadt a kandalló mellett és gondterhelten nézett maga elé.

— Már érdeklődtem az eljárás menete iránt, — mondta Tasburgh — a bíróság döntése után körülbelül két-három hétig tart, amíg a belügyminiszter megvizsgálja az ügyet. Ha hozzájárul a kiadatásához, akkor a delikvenseket a lehető legsürgősebben elszállítják. Valószínűleg Southamptonban kell majd behajóznia.

— Hát igazán azt hiszi, hogy erre sor kerülhet? A fiatalember komoran válaszolt:

— Nem tudom. Képzelje el, hogy egy bolíviai Angliában megöl valakit és aztán hazamegy. Mi is szigorúan követelnők a kiadatását és minden követ megmozgatnánk, hogy a kezünkbe kapjuk.

— Nem, nem, ez képtelenség!

A fiatalember hosszan ránézett. Tekintetében szánsalom és kemény elszántság volt.

— Reméljük a legjobbat, de ha mégis baj történne, akkor cselekednünk kell. Sem én, sem Jean nem engedhetjük, hogy ez bekövetkezzen.

— Mit akarnak tenni?

Tasburgh körüljárta a hallt, megnézte, hogy be vannak-e csukva az ajtók, aztán Dinny fölé hajolt és így szólt:

— Hubert gyakorlott pilóta. Én a chichesteri kirándulás óta minden nap próbarepüléseket végzek. Jean és én már felkészültünk a legrosszabbra.

Dinny megragadta a kezét.

— Drágám, ez örülség!

— Ilyen örülségeket a háború alatt minden nap ezerszámra vittek véghez.

— A karrierjébe kerülhet.

— Füttyölök a karrieremre. Csak nem tűrhetem, hogy maga és Jean évekig szenvedjenek és egy olyan ember, mint Hubert, nyomorultul tönkremenjen. Mit képzelsz rólam?

Dinny görcsösen megszorította kezét, aztán elengedte.

— Nem, erre nem kerülhet sor. Különben is, hogy tudná kiszabadítani Hubertet? Ne felejtse el, hogy Hubert fogságban lesz.

— Ezt most még nem tudom, de ha sor kerül rá, majd megtalálom a módját. Annyi bizonyos, hogy ha egyszer már Boliviában partot ért, akkor alig lehet reménye a szabadulásra.

— Beszélt erről Huberttel?

— Nem. Terveim egyelőre még bizonytalanok.

— Hubert semmiesetre sem fog beleegyezni.

— Erre majd Jeannek lesz gondolja.

Dinny a fejét rázta.

— Maguk nem ismerik őt. Sohasem egyezne bele.

Alan elmosolyodott. Dinny most látta csak, hogy milyen félelmes elszántság van ebben a fiatal emberben.

— Hallorsen professzor tud a tervről? — kérdezte Dinny.

— Nem. Csak végszükség esetén avatjuk bele. Mindenesetre nagyon derék fiú.

Dinny bágyadtan elmosolyodott.

— Igen, nagyon derék fiú, de egészen más, mint mi.

— Dinny, ugye, nem szerelmes belé?

— Nem, kedvesem.

— Hála Istennek. Tudja, — folytatta aztán — Huberttel valószínűleg nem fognak úgy bánni, mint a közönséges bűnözőkkel. Ez mindenestre meg fogja könnyíteni a dolgunkat.

Dinny velőkgig ható rémülettel nézett rá. Csak ez az utolsó mondat értette meg vele igazán, hogy milyen komoly a fiatalember szándéka.

— Kezdem megérteni a zeebruggei csatát. De . .

— Semmi de. A hajó holnapután érkezik Dél-Amerikából és hamarosan kitűzik a folytatólagos tárgyalást. A rendőrbírószágon találkozunk. Most mennem kell, el kell végeznem napi repülőgyakorlatomat. Csak azért jöttem, hogy megmondjam magának: készen állunk arra az eshetőségre, ha a legrosszabb bekövetkezik. Adja át üdvözlétemet lady Montnak, nem tudom bevárni. A viszontlátásra, áldja meg az Isten.

Megcsókolta Dinny kezét és, mielőtt még a lány szóhoz juthatott volna, eltűnt.

Dinny mozdulatlanul, különös meghatódottsággal ült a cédrusparázs mellett. A megszőktetés gondolata eddig még nem jutott eszébe, elsősorban talán azért, mert sohasem tudta komolyan venni azt a lehetőséget, hogy Hubertet kiadják. Még most sem mert ebben hinni, azért izgatta annyira az «őrült» terv. Gyakori eset, hogy mennél kevésbé időszerű egy kockázat, annál jobban izgat bennünket. Ezzel az izgalommal egyidejűleg melegebb érzés támadt benne Alan iránt. A fiú ez alkalommal nem kérte meg a kezét, — ez is azt bizonyítja, hogy milyen halálosan komolyan veszi szándékát. Ott ült Dinny a tűz mellett, a tigrisbőrön, mely annakidején igen kevés izgalmat je-

lentett a család nyolcadik baronet-tagja számára, aki elefánthátról lőtte le a homályba húzódó állatot. Dinny teste átmelegedett a cédrusfa parazsától. Felmelegedett a lelke is, mert sohasem volt még ennyire közel az élet tűzéhez. Nagybátyja régi fekete=fehérfoltos vizslája, Quince, amely gazdája gyakori távollétei idején nem igen érdeklődött az emberek iránt, lassan keresztülment a hallon. Kinyújtózott a tűz mellett, fejét mellső lábaira tette és vöröskarikás szemével Dinnyre nézett. «Talán igen, talán nem», mintha ezt mondta volna pillantása. A parázs halkan sercegett és a hall végében álló régi óra, szokott halk hangján hármat ütött.

32. FEJEZET.

Minden döntő esemény előtt, legyen az futball=meccs, ultimátum, lóverseny, vagy akasztás, az izgalom az utolsó órákban hág tetőfokára. A Cherr=család várakozó izgalma már elviselhetetlenné vált Hubert tárgyalásának napján. Mint annak=idején a régi skót hegyitörzsek tagjai, akik minden hívás nélkül teljes számmal összegyűltek, ha a törzs valamelyik tagját veszély fenyegette, úgy gyűltek össze Hubert rokonai a rendőrbírószágon. Mindenki ott volt, kivéve Lionelt, a bírót, akinek tárgyalása volt, továbbá Lionel és Hilary gyermekeit, akik iskolában voltak. Úgy gyűltek össze a család tagjai, mintha esküvőre vagy temetésre jönnének. Csak az arcuk volt komorabb, mert valamennyiük lelkében az igazságtalan üldöztetés tudata égett. Dinny és Clare szüleik mögött ültek, mellettük Jean, Alan, Hallorsen és Adrian. A mögöttük levő padsorban ült Hilary a feleségével, Fleur, Michael és Wilmet néni. Mögöttük következett sir Lawrence és lady Mont. A fordított falanksz hátvédjeként a legutolsó sorban az esperes foglalt helyet.

Hubert az ügyvédjével jött és rokoni érzéssel mosolygott rájuk.

Dinny most, hogy a tárgyalóterembe lépett, már csaknem apatikus volt. Tudta, hogy fivére ártatlan, önvédelemből cselekedett. Ha kiadják: akkor is ártatlan marad. Mosollyal felelt Hubert mosolyára, aztán Jean arcát fürkészte. A fiatal nő párducszerűbb volt, mint valaha. Különös, mélyenfekvő szemei «kölykéről» állandóan arra a férfire siklottak, aki azzal fenyegette, hogy megfosztja tőle.

Felolvasták az előző tárgyalás jegyzőkönyvét, azután Hubert ügyvédje beterjesztette Manuel eskü alatt tett írásbeli vallomását. Dinny apátiája ekkor egyszerre megszűnt, mert a vád képviselője négy másik írásbeli vallomást csatolt be, melyekben a négy öszvérhajcsár eskü alatt vallja, hogy Manuel nem volt jelen, amikor a lövés történt.

A borzalom pillanata volt ez.

Négy félvér egy ellen.

Dinny észrevette, hogy a rendőrbíró arca zavart kifejezést ölt.

— Ki szerezte ezeket az újabb vallomásokat, Buttall úr?

— A la pazi ügyvéd, uram. Megtudta, hogy a Manuel nevű legényt vallomástételre szólították fel.

— Értem. Mi a véleménye arról a sebhelyről, melyet a vádlott megmutatott?

— A vádlott saját kijelentésén kívül semmi bizonyíték nincs arranézve, hogy milyen körülmények között és mikor keletkezett ez a sebhely.

— Ez igaz, de remélem, nem akarja azt mondani, hogy a sebet az agyonlőtt ember már a halála után ejtette a vádlottn.

— Elképzelhető, hogy Castro, miután a lövés érte, késsel a kezében előrehanyatlott és így sebesítette meg a vádlottat.

— Ez nem túlságosan valószínű, Buttall úr.

— Elismerem. Nekem azonban tanuvallomásaim vannak, hogy a vádlott hidegvérűen, előre megfontolt szándékkal lőtte le Castrot több yardnyi távolságból. Arról nem tudok, hogy Castro kést rántott volna.

— Most tehát azt kell eldönteni, hogy az ön négy tanuja hazudik-e, vagy a vádlott és Manuel hazudnak.

— Valóban ez a helyzet, uram. Nagyságodnak kell eldöntenie, hogy négy polgár vagy két polgár eskü alatti vallomása jár-e közelebb az igazsághoz.

Dinny látta, hogy a rendőrbíró kínlódik.

— Ezzel teljesen tisztában vagyok, Buttall úr. Cherrell kapitány úr, mit szól ezekhez a vallomásokhoz, melyek szerint Manuel nem volt jelen az esetnél?

Dinny pillantása bátyja arcára szegződött. Hubert arca mozdulatlan, kissé gúnyos kifejezésű volt.

— Semmit, uram. Nem tudom, hol volt Manuel. Minden figyelmemet lekötötte, hogy megvédjem az életemet. Annyit tudok, hogy közvetlenül utána odalépett hozzám.

— Körülbelül mennyi idő múlva?

— Nem emlékszem pontosan, uram... Talán egy perc múlva. El akartam állítani a vérzésemet és már-már elájultam, amikor odajött hozzám.

Ezután a két ügyvéd tartotta meg beszédét. Dinnyn ismét úrrá lett az apátia, amely azonban megint elhagyta a beszédeket követő ötperces néma csendben. Úgy látszott, hogy az egész tárgyalóteremben csak a bíró foglalkozik a dologgal: és úgy látszott, mintha sohasem tudna döntésre jutni. Dinny félig lehunytt szempillái mögül figyelte. Hol ezt, hol azt az aktát tanulmányozta. A bírónak piros arca, hosszú orra, hegyes álla volt. Dinny rokonszenvesnek találta a szemét. Ösztönszerűen sejtette, hogy a bíró kényelmetlenül érzi magát. A rendőrbíró végül beszélni kezdett:

— Ebben az ügyben — mondta — nem azt kell eldöntennem, hogy történt-e bűncselekmény, és hogy a vádlott követte-e azt el. Ebben az ügyben csak az a kérdés, hogy az elémtárt bizonyítékok alapján indokoltta teszi-e a cselekmény a kiadatást, hogy a külföldi kiadatási kérelem hiteles-e, és hogy a meglevő bizonyítékok alapján ennek az országnak a törvényei szerint jogom volna-e a vádlottat főtárgyalásra bocsátani.

Pillanatnyi szünetet tartott, aztán így folytatta :

— Nem kétséges, hogy a szóbanforgó bűncselekmény indokoltta teszi a kiadatást, és hogy a külföldi kiadatási kérelem hiteles.

Ismét szünetet tartott. Dinny a halálos csendben mély sóhajtást hallott. Olyan magányos és testetlen volt ez a hang, mintha valami kísértet sóhajtott volna. A rendőrbíró Hubertra pillantott, aztán tovább folytatta :

— Nem szívesen hoztam ezt a döntést, de az elémtárt bizonyítási anyag alapján köteles vagyok a vádlottat letartóztatni, hogy fogságban várja be kiadatását, amennyiben a belügyminiszter arra utasítást ad. A vádlott azt adta elő, hogy önvédelemből cselekedett, tehát bűncselekmény tulajdonképpen nem történt. Vallomását egy tanuvallomással támasztja alá, melyet négy más tanuvallomása megcáfolt. Nem áll módomban e két ellentétes vallomás hitelessége fölött döntenem. Anyagi bizonyos, hogy a vallomások aránya négy az egyhez. Ez a döntő, a többi nyílt kérdés marad. Négy tanu vallja eskü alatt, hogy a vádlott előre megfontolt szándékból tette a lövést. Ha az eset itthon történt volna, és négy ilyen tanuvallomással szemben nem állna más, mint a vádlott tagadása, feltétlenül főtárgyalásra alkalmasnak találtam volna az ügyet. Nem dönthetek tehát másképpen akkor sem, ha a cselekmény külföldön történt. Ismétlem, nem szívesen döntök így, de úgy

találom, hogy nincs más lehetőségem. Ismétlem, nem az a kérdés itt, hogy a vádlott bűnös=e vagy ártatlan, hanem az, hogy alkalmas=e az ügy fő tárgyalásra vagy sem. Nem vállalhatom magamra azt a felelősséget, hogy ne engedjem fő tárgyalásra az ügyet. Az ilyen ügyekben a belügyminiszter mondja ki a döntő szót, ő bocsátja ki a kiadatási parancsot. Ezért én önt előzetes letartóztatásba helyezem mindaddig, amíg a belügyminiszter döntése megtörténik. Tizenöt napon belül semmi esetre sem fogják önt kiadni. Joga van «Habeas Corpus»-nyilatkozatot követelnie, letartóztatásának törvényes jogosultságára nézve. Én többé nem helyezhetem önt óvadék ellenében szabadlábra, a felbbiteli törvényszék azonban az ön kérelmére megteheti ezt.

Dinny rémülten nézte Hubertet, aki egészen mereven állt, kissé meghajolt a bíró előtt, aztán lassan, a nélkül, hogy visszanézett volna, elhagyta a vádlottak padját. Ügyvédje követte.

Dinny dermedt kábulatban ült a helyén. A következő pillanatokban nem látott mást, csak néhány képfoszlányt: Jean megkövült arcát, és Alan barna kezeit, melyek görcsösen összekulcsolva szorongatták botjának fogantyúját.

Aztán hirtelen magához tért: arra eszmélt, hogy könnyek peregnek anyja arcán, és hogy apja felemelkedik helyéről.

— Gyere — mondta apja — menjünk innét.

Ebben a pillanatban apját sajnálta legjobban valamennyiük közül. Amióta ez az ügy elkezdődött, apja nagyon keveset beszélt, de nagyon sokat szenvedett. Szörnyű lehet ez az ő számára. Dinny nagyon jól megértette apja egyszerű érzéseit. Hubert szavát nem fogadta el a bíróság, és a tábornok felfogása szerint ez nemcsak Hubert brutális megsértése volt, hanem őt magát is arculcsapták, mint Hubert apját. De arculcsapta ez a

határozat mindazokat az eszméket is, melyekben ők valamennyien hittek, melyek mellett kitartottak — és arculcsapott minden katonát és dsentlement. Dinny tudta, hogy bármi következik is ezután, apja sohasem fogja ezt teljesen kiheverni. Milyen kérlelhetetlenül nagy a távolság az igazságszolgáltatás és az igazság között! Hát van becsületesebb ember, mint az ő apja, a fivére, vagy akár ez a rendőrbíró?

Követte apját a Bowstreetre, az élet és forgalom zavaros pocsolyájába. Odakint észrevette, hogy valamennyien együtt vannak, kivéve Jeant, Alant és Hallorsent.

— Üljünk autókba — javasolta sir Lawrence — gyertek valamennyien hozzánk. Ott majd megbeszéljük a teendőket.

Egy félórával később valamennyien összegyűltek Em néni szalonjában, Jean, Alan és Hallorsen még mindig nem került elő.

— Mi történhetett velük? — kérdezte sir Lawrence.

— Biztosan Hubert ügyvédjével mentek el — felelte Dinny, de tudta, hogy ez nem igaz. Sejtette, hogy azok hárman valami kétségbeesett tervet kovácsolnak. Szórakozottan figyelt a tanácskozásra.

Sir Lawrence azon a véleményen volt, hogy Bobbie Ferrarra még mindig számíthatnak. Csak ő tehet valamit. Ha ő nem tud elérni valamit «Walternél», akkor vége mindennek. Felajánlotta, hogy újból felkeresi Ferrart és a márkít.

A tábornok egy szót sem szólt. Kissé távolabb állt a többiektől. Sógorának egyik arcképét nézte, de biztos, hogy nem látott belőle semmit. Dinny megértette, hogy apja azért nem vesz részt a tanácskozásban, mert képtelen most beszélni. Szerette volna tudni, mire gondol most. Talán fiatal házaskorára, amikor annyi idős volt, mint most

a fia ; talán a hosszú táborozásokra India és Dél-Afrika homokján és szikláin, az égő nap alatt ; talán a még hosszabb, egyhangú adminisztrációs munkára, azokra a hosszú órákra, amikor feszült figyelemmel görnyedt a térkép fölé, fülén a telefonkagylóval, az órára szegzett pillantással ; talán a sebesüléseire, fia hosszú betegségére, a kötelességnek szentelt életükre és arra a furcsa jutalomra, amit most ezért kaptak.

Dinny Fleur közelébe húzódott azzal az ösztönös érzéssel, hogy talán ez a józan, gyorsgondolkodású agy tud valami értékes ötletet felvetni.

— Bentworthnak befolyása van kormánykörökben. Talán felkeresem — mondta Hilary. Az esperes hozzátette :

— Együtt jártam vele Etonban. Elkísérem önt hozzá.

— Mégegyszer szólok Hennek, hogy tegyen lépéseket a királyi család tagjainál — dörögte Wilmet néni.

Dinny most Michael hangját hallotta :

— Két hét múlva ismét összeül a Ház.

Fleur hangja türelmetlenül válaszolt :

— Ez nem ér semmit, Michael. A sajtó sem ér semmit. De van egy ötletem.

— Végre! — gondolta Dinny és még közelebb húzódott Fleurhöz.

— Még nem jártunk ennek a dolognak a végére. Nem tudjuk, mi lehet az ügy hátterében. Utóvégre mért olyan fontos a bolíviai kormánynak egy indián félvér élete? Szerintem nem maga az eset bántja őket, hanem az a sérelem, ami Bolívia presztizsét érte. Egy külföldi korbácsolt és lövöldözött az ő területükön. Én azt hiszem, hogy a bolíviai követet kellene rávennünk, hogy menjen el «Walterhez», és nyugtassa meg, hogy nem ragaszkodnak a kiadatáshoz.

— Utóvégre nem rabolhatjuk el a követet —

mormogta Michael — ez mégsem szokás a legjobb körökben.

Dinny bágyadtan elmosolyodott: ő nem volt ebben olyan biztos.

— Majd meglátom — mondta Fleur mintegy magában. — Dinny, neked hozzánk kell jönnöd. Itt nem fognak zöldágra vergődni. — Pillantása gyorsan végigsiklott kilenc idősebb rokonán. — Fel fogom keresni Lionel bácsit és Alison nénit. Lionel bácsi, mint újonnan kinevezett bíró, bizonyára nem mer lépéseket tenni, a néni azonban mindent el fog követni. Rengeteg diplomatát ismer. Velem jössz, Dinny?

— Apával és anyával kell maradnom.

— Ők egyelőre itt maradnak, Em néni most hívta meg őket. Nem bánom, maradj te is itt, ha akarsz, de látogass meg minél gyakrabban, mert segítségemre lehetsz a munkában.

Dinny bólintott. Mindenesetre megnyugtatta, hogy Londonban maradnak. Condafordban nem tudta volna elviselni a feszült várakozásnak ezt az időszakát.

— Mi most elmegyünk — mondta Fleur. — Nyomban felkeresem Alisont.

Michael megszorította Dinny karját.

— Fel a fejjel, Dinny. Valahogy csak kihúzzuk Hubertet a csávából. Csak ne «Walteren» múlna a dolog. Ő a legnehezebb eset. Az a rögeszméje, hogy ő az Igazság megtestesítője. Nevetséges.

Amikor egyedül maradtak, Dinny odament az apjához. A tábornok most egy másik kép előtt állott mereven. Dinny belekarolt apjába:

— Rendbe jön majd a dolog, drága apám. Hiszen láttad, hogy maga a bíró is milyen szomorú volt. Neki nem volt módjában másképpen cselekedni, a belügyminiszter azonban megváltoztathatja a határozatot.

— Kíváncsi vagyok, — mondta a tábornok —

mi lenne ennek az országnak a polgáraiból, ha mi nem verejtékeznénk, és nem kockáztatnók értük az életünket. — Keserűség és minden különösebb nyomaték nélkül beszélt. — Mért folytatjuk mi a munkánkat, ha nem adnak többé a szavunkra? Kíváncsi vagyok, hol volna ma ez a bíró, ... akinek különben a maga szempontjából igaza van ... ha az olyan fiúk, mint Hubert, nem mentek volna önként a frontra? Azon töprengek, hogy miért választottuk magunknak éppen azt a hivatást? Engem a csőd szélére juttatott, Hubertet pedig ebbe a szörnyű helyzetbe hozta. Mért éppen ezt a mesterséget választottuk, amikor sokkal kényelmesebben ülhetnénk valamilyen közigazgatási vagy igazságügyi állásban? Fibatkát sem ér az ember egész karrierje, ha ilyesmi előfordulhat. Úgy érzem, hogy az egész hadsereget érte sérelem ebben az ügyben.

Dinny apja kezét figyelte. Keskeny, barna kezét hátul összekulcsolta, mintha «pihenj»-ben állna. Dinny szíve egész melegével együtt érzett most vele, pedig belátta, hogy alaptalanul követel kivételes elbánást.

«Előbb pusztul el az ég és a föld, mintsem hogy a törvény egyetlen betűje megváltozzék.» Ezt a bibliai idézetet olvasta legutóbb Dinny a *Times* állandó bibliaidézetei között, melyekről egykor azt gondolta, hogy jó titkos írásnak lehetne felhasználni őket.

— Most — mondta a tábornok — el kell mennem Lawrence-szel. Nézz egy kicsit az anyád után, Dinny, nagyon fáj a feje.

Dinny lefüggönyözte anyja hálósobáját, beadta neki a szokásos orvosságokat, megkérte, hogy próbáljon aludni, aztán magára hagyta és ismét lement. Clare már előbb eltávozott. A szalon, mely az imént még zsúfolt volt, most teljesen kihalt.

nak tűnt. Dinny végigment a szobán és felnyitotta a zongorát. Ekkor egy hang szólalt meg:

— Nem, Polly, tessék lefeküdni, én ma nagyon szomorú vagyok.

Nagynénjét pillantotta meg, aki az alkovban állt és visszatette papagályát a kalitkába.

— Talán együtt szomorkodhatunk, Em néni.

Lady Mont megfordult.

— Tedd az arcodat az arcomhoz, Dinny.

Dinny így tett. Nagynénje arca rózsaszínű, gömbölyű és síma volt és megnyugtatóan hatott.

— Az első pillanattól kezdve tudtam, hogy milyen határozatot fog hozni, — mondta lady Mont — az orrán láttam. Szörnyen hosszú az orra. Tíz év múlva az álláig fog érni. Nem értem, miért engednek ilyen embereket működni. Hiszen az ilyenekkel semmit sem lehet kezdeni. Sírjunk, Dinny. Te ülj oda, én majd itt ülök.

— Hangosan vagy halkán szoktál sírni, Em néni?

— Mindegy. Kezdd el te. Azt mondja, hogy nem meri vállalni a felelősséget. Én nyugodtan vállaltam volna, elhiheted. Mért nem mondta egyszerűen Hubertnek: «Most pedig távozz és ne vétkezz többé».

— De hiszen Hubert nem is vétkezett.

— Annál rosszabb. Hogy lehet a külföldiekkel törődni? A napokban Lippinghallban az ablakban ültem. Három seregély ült a terrazon. Kettőt tüsszentettem. Azt hiszed, törődtek velem? Hol van Bolivia?

— Dél-Amerikában, Em néni.

— Sohasem tudtam földrajzot. Én rajzoltam a legrosszabb térképeket az egész iskolában. Egyszer megkérdezték tőlem, hogy Livingstone hol csókolt meg Stanleyt. Azt feleltem, hogy a Niagara zuhatagnál. Tévedtem.

— Mindössze egy világrészt tévesztettél el, néni.

— Igen. Sohasem láttam senkit úgy nevetni, mint ahogy akkor a tanárnő nevetett. Torkaszakadtából nevetett — nagyon kövér volt. Úgy találom, hogy Hubert nagyon sovány.

— Mindig sovány volt. Azt hiszem, hogy házassága óta jobb színben van.

— Jean kissé meghízott. Ez természetes. Tudod, Dinny, neked is férjhez kellene menned.

— Azelőtt nem akartad minden áron férjhez adni az embereket, néni.

— Mi történt a tigrisbőrön legutóbb?

— Nem mondhatom meg, Em néni.

— Akkor nagyon rossz dolog történhetett.

— Talán inkább jó dolog.

— Úgy látszik, kicsúfolsz engem.

— De néni! Tiszteletlen voltam-e már veled szemben?

— De mennyire. Nagyon jól emlékszem arra a versre, amit rólam írtál:

«Em nénit nem szeretem,
Sokat veszekszik velem,
Mert a tút rosszul kezelem,
Pedig ő még annyit sem
Ért hozzá, mint egy szerecsen».

— Eltettem magamnak. Határozott jellemet árult el.

— Nem is tudtam, hogy ilyen kis ördög voltam.

— Bizony. Mondd, nincs valami módja annak, hogy egy túlhoszú kutyát rövidebbre operáljanak? — rámutatott a szőnyegen heverő aranybarna színű vizslára. — Bonzo törzse túlhoszú.

— Én ezt már kölyökkorában megjósoltam, Em néni.

— Én csak akkor vettem észre, amikor nyulakra kezdett vadászni. Nem tud rendesen bebújni a lyukba. Szomorú látvány az ilyesmi. No, Dinny, ha már nem sírunk, mit csináljunk?

— Nevessünk? — mormolta Dinny.

33. FEJEZET.

Apja és sir Lawrence nem jöttek haza vacsorára, anyja ágyban maradt, Clare vendégségben volt valahol és ezért Dinny egyedül vacsorázott nagynénjével.

— Em néni, — mondta Dinny vacsora után — ha nem haragszol, átmegyek Michaelékhez. Fleur azt mondta, hogy valami motoszkál benne...

— Micsoda! — kiáltotta lady Mont — az lehetetlen. Hiszen csak márciusra esedékes.

— Mire gondolsz, néni! Egy ötlet motoszkál az agyában.

— Vagy úgy? Mért nem mondtad mindjárt — mondta lady Mont és megnyugodva csengetett.

— Blore, hozasson egy taxit Dinny kisasszónynak. Jelentse majd nekem, ha sir Lawrence hazajött. Most forró fürdőt veszek és megmosom a hajamat.

— Igenis, mylady.

— Mondd, Dinny, te is megmosod a hajadat, ha szomorú vagy?

A taxi a ködös, sötét estében robogott a South Square felé. Dinnyn olyan szomorúság vett erőt, amit még sohasem érzett. Hubertre gondolt, aki most egy fogházcellában raboskodik. Elszakították háromhetes feleségétől, talán örökre meg kell válnia tőle és olyan sors vár rá, aminek még a gondolata is elviselhetetlen. És mindezt azért, mert túlzottan lelkiismeretesek és nem hajlandók igaznak elismerni a szavát. A félelem és a düh úgy tobzódott Dinny lelkében, mint nyári tájakon a vihar előtti elviselhetetlen hőség.

Amikor Dinny megérkezett, Fleur és nagynénje, lady Alison éppen arról tanácskoztak, hogy mi volna a teendő. Egyelőre annyit sikerült megtudniok, hogy a bolíviai követ hosszabb betegsége

után üdülő szabadságra ment, és most egy alantása helyettesíti. Lady Alison szerint ez megnehezíti a helyzetet, mert ez a követségi tisztviselő valószínűleg semmi felelősséget sem hajlandó magára vállalni. Lady Alison mindenestre vállalkozik arra, hogy meghívja ebédre, amelyre Fleur, Michael és — ha akarja — Dinny is hivatalos lesz. Dinny azonban a fejét rázta. Ő nem bízott már abban, hogy politikusoknál el lehet érni valamit.

— Ha te és Fleur nem tudjátok elintézni, Alison néni, akkor én még kevésbé tudom. De Jean nagyon elragadó tud lenni, ha akar.

— Jean éppen az előbb telefonált, Dinny, azt üzeni, hogy nézz fel a lakására. Ha nem mennél fel, akkor írni fog neked.

Dinny felállt.

— Máris megyek.

Végigsietett a ködben úszó Themzeparton, aztán bekanyarodott egy bérkaszárnya-tömb felé, ahol Jean lakott. Az utcasarkon rikkancsok ordították a nap szenzációs eseményeit. Vett egy lapot és az egyik utcai lámpa alatt megnézte, hogy nincs-e benne Hubert ügye. Benne volt: «Letartóztattak egy katonatisztet. Emberölés címén kiadják Bolíviának». Dinny arra gondolt, hogy máskor, ha másról volna szó, ügyet sem vetne egy ilyen tudósításra. Ez a cikk azonban a legnagyobb gyötrelmet jelenti az ő számukra, a közönség számára pedig csak kellemes kis izgalmat. A mások szerencsétlensége mindig szórakoztat: az újságok ebből élnek. A rikkancs, akitől a lapot vette, keskeny arcú, piszkos ruhájú, sánta ember volt. Visszaadta neki az újságot, egy shilling ráadással, talán, hogy a sorsot kiengesztelje. A rikkancs kimeredt szemmel, kissé kinyílt szájjal, csodálkozva nézett rá. «Megnyerte volna a főnyereményt? Ez?»

Dinny felsietett a téglalépcsőn. A második emeleten volt a lakás. Az ajtó előtt megtermett, fekete

macska kergette a farkát. Hatszor fordult meg saját tengelye körül, aztán leült, felemelte egyik hátsó lábát és megnyalta.

Jean maga nyitotta ki az ajtót. Úgy látszik, éppen csomagolt. Kombiné volt a karján. Dinny megcsókolta és körülnézett. Még nem járt itt. A kis nappali szoba, a hálószoza, a konyha és a fürdőszoba ajtói nyitva álltak. A falak almazöldek voltak, a padlókat sötétzöld linoleum borította. A hálószoza berendezése egy kettős ágyból és néhány bőröndből, a nappali szobáé két karosszékből és egy kis asztalból állott. A berendezést egy konyhaasztal és egy üvegkorsó egészítette ki, melyben fürdősó volt. Szőnyeg, kép, könyv nem volt a lakásban, az ablakok előtt nyomtatott mintájú vászonfüggönyök lógtak. A hálószoza egyik falában beépített szekrény volt. Jean kiszedte belőle a ruháit és az ágyra dobálta. Kávé- és levendula-szag különböztette meg a lakás légkörét a lépcsőházétól.

Jean letette a kombinét.

— Akarsz egy kis feketét, Dinny? Most készítem.

Betöltött két csészével, cukrot tett bele, majd az egyik csészét átnyújtotta Dinnynek. Egy papírdobozból cigarettával is megkínálta, rámutatott az egyik karosszékre és beleült a másikba.

— Szóval megkaptad az üzenetemet? Örülök, mert így legalább nem kell csomagot küldenem a címedre. Nem szeretek csomagokkal bajlódni. Te igen?

Dinny bámulta Jean nyugalmát és higgadt arc kifejezését.

— Láttad azóta Hubertet?

— Igen. A körülményekhez képest elég tűrhető a helyzete. Azt mondja, hogy cellája nem rossz. Adtak neki könyveket és papirost, amire írhat. Maga hozathat magának eleséget, de dohá-

nyoznia nem szabad. Ki kellene eszközölni, hogy ezt megengedjék. Az angol törvények értelmében Hubert egyelőre még éppen olyan ártatlan, mint maga a belügyminiszter, és ki tilthatná meg a belügyminiszternek, hogy dohányozzék. Én most már nem találkozom vele, te azonban igen. Mondd meg neki, hogy csókoltatom, és vigyél neki cigarettát abban az esetben, ha mégis megengednék, hogy dohányozzék.

Dinny rábámult.

— Mit akarsz tenni?

— Éppen erről akartam veled beszélni. Maradjon szigorúan magunk között. Igérd meg a legteljesebb titoktartást, különben nem mondok semmit.

— Néma leszek, mint a sír, — mondta Dinny határozott hangon — halljuk!

— Holnap Brüsszelbe utazom. Alan már ma odautazott. Meghosszabbította a szabadságát, fontos családi ügyek címén. Felkészülünk a legrosszabbra. Gőzerővel tanulok repülőgépet vezetni. Ha naponta három próbarepülést végzek, három hét alatt elkészülök. Ügyvédünk garantálta, hogy három hétnél hamarabb nem történik semmi. Ő természetesen nem tud semmiről, senki sem tud semmiről, csak téged avatlak be. Kérlek, intézz el valamit helyettem. — Előrehajolt és kivett táskájából egy selyempapírba burkolt kis csomagot.

— Sürgős szükségem van ötszáz fontra. Azt mondják, hogy odaát olcsó pénzért nagyon jó repülőgépet lehet venni kéz alatt. De azért a többi pénzre is szükségünk lesz. Ez itt egy régi, családi ékszer, Dinny. Igen sokat ér. Nagyon szeretném, ha ötszáz fontért elzálogosítanád. Ha a zálogházban nem adnak érte annyit, akkor el kell adnod. Akár elzálogosítod, akár eladod, a saját nevedben intézd. Az angol pénzért végy belga bankjegyeket, és küldd el nekem ajánlva a brüsszeli főpostára.

Három napon belül okvetlenül meg kell kapnom a pénzt.

Kibontotta a papírt és régimódi, de nagyon szép smaragdfüggőt vett elő.

— Ó!

— Szép darab, — mondta Jean — sokat kérsz érte. Biztosan akad valaki, aki megad érte ötszázat. A smaragd ára most meglehetősen magas.

— De miért nem zálogosítod el magad, mielőtt elutazol?

Jean a fejét rázta.

— Nem akarok gyanút kelteni. Amit te teszel, Dinny, az nem számít, mert hiszen te nem készülsz törvénybe ütköző dologba. Mi azonban arra készülünk és nem szeretnénk lebukni.

— Szeretném, ha részletesebben beszélnél erről — mondta Dinny.

Jean megint a fejét rázta.

— Ez felesleges és e pillanatban nem is lehetséges, mert még magunk sem tudunk mindent. Afelől mindenesetre nyugodt lehetsz, hogy Humbertet nem fogják Boliviába szállítani. Tehát ezt magadhoz veszed? — ismét becsomagolta a függőt.

Dinny magához vette a kis csomagot, és mivel nem volt nála kézitáska, a keblébe csúsztatta. Aztán előrehajolt és nagyon komolyan ezt mondta:

— Jean, ígérd meg, hogy nem teszel semmi vakmerő lépést addig amíg nem merültek ki a törvényes lehetőségek.

Jean bólintott.

— Ezt csak utolsó ütőkártyának tartogatjuk. Különben nem volna tanácsos.

Dinny megszorította a kezét.

— Nem lett volna szabad megengednem, hogy ilyen helyzetbe kerülj, Jean. Én hoztalak össze benneteket.

— Drágám, sohasem bocsátottam volna meg

neked, ha nem hoztál volna minket össze. Szerelmes vagyok.

— De most szörnyen érezheted magadat.

Jean pillantása a távolba meredt. Dinny most megint a kicsinyét féltő párducra gondolt.

— Nem. Boldoggá tesz az a gondolat, hogy én menthetem meg. Sohasem éreztem magamat eny nyire tetterősnek, mint most.

— Alan nagy kockázatot vállal?

— Ha ügyesen dolgozunk, akkor nem. Több lehetőséggel foglalkozunk, aszerint, ahogy majd a helyzet alakul.

Dinny felsóhajtott.

— Adná Isten, hogy egyikre se legyen szükség.

— Én is remélem, de azért nem ülhetünk ölbe tett kézzel, amikor az ügy az «Igazságnak» olyan «bajnokán» múlik, mint amilyen «Walter».

— Hát Isten veled Jean, sok szerencsét.

Megcsókolták egymást, aztán Dinny elment. Mikor az utcára ért, a smaragdfüggő ólomsúllyal nehezedett a szívére. Szitált az eső, taxin ment a Mount Streetre. Apja és sir Lawrence éppen akkor érkeztek meg. Híreik jelentéktelenek voltak. Úgy látszik, — mondták — hogy Hubert most már nem akarja szabadlábrahelyezését kérni óvadék ellenében. A belügyminiszter Skóciában tartózkodik, és csak két hét múlva érkezik meg, a parlament új ülésszakára. Addig nem jelenik meg a kiadatási parancs. Szakértők szerint még három hét áll rendelkezésükre, hogy megmozgassák az eget és földet. Csakhogy «Előbb pusztul el az ég és a föld, mintsem hogy a törvény egyetlen betűje megváltozzék». De azért mégsem lehet az, hogy az emberek teljesen alaptalanul beszélnek «protekcióról», «elintézésről», «kijárásról». Biztosan valami titkos módszer, de ők ezt, úgy látszik, nem ismerik.

Apja megcsókolta és leverten ment lefeküdni.

Dinny egyedül maradt Lawrence bácsival. Ma még ő is rossz hangulatban volt.

— No, ma nem «bugyborékol belőlünk a vídámság» — mondta — Néha arra gondolok, Dinny, hogy túlbecsüljük a törvény jelentőségét. Az igazságszolgáltatás hevenyészett, bizonytalan rendszer és a büntetések kiszabása éppen olyan találó, mint amilyen egy orvos diagnózisa, aki csak egy pillantást vetett a betegre. És mégis, valami rejtelmes okból, Szent Grálnak tekintjük a törvényt, és paragrafusait úgy tiszteljük, mintha maga az úristen adta volna le őket rádión. Ha valaha indokolt volt, hogy egy belügyminiszter emberien viselkedjék, akkor a mi esetünk ilyen. De nem hiszem, hogy meg fogja tenni. Bobbie Ferrar sem hiszi. Egy teljesen téves ítélőképességű hülye nemrégiben a «hozzáférhetetlenség megtestesítőjének» nevezte WALTERT. Bobbie meséli, hogy ez a mondás, ahelyett, hogy felkeverte volna a gyomrát, a fejébe szállt, és azóta senkinek sem kegyelmezett meg. Kedvem volna nyílt levelet írni a *Times*-be a következő megállapítással: «A kérlelhetetlen megvesztegethetetlenségnek ez a póza többet árt az igazságnak, mint a csikágói módszerek». Csikágóban jól elbánnának WALTERREL. Egyszer különben már járt ott, ha jól emlékszem. Szörnyű dolog, amikor egy ember megszűnik emberinek lenni.

— Nősz?

— Most már az sem — mondta sir Lawrence.

— Azt hiszem, sok ember kezdetben sem volt emberi.

— Az még a jobbik eset, az ilyen emberekkel mindig tudjuk, hogy hányadán vagyunk és milyen fegyvereket használjunk velük szemben. A legnagyobb bajokat mindig azok a szamarak okozzák, akik megrészezszenek saját nagyságuktól. Egyébként szoltam a fiatal festőmnnek, hogy hajlandó vagy modellt ülni neki.

— De Lawrence bácsi, most igazán nincs türelmem ehhez, tele van a fejem Hubert dolgával.

— Persze, hogy nem most. Talán majd jobbra fordul a dolog — ravaszul ránézett, majd hozzátette : — Erről jut eszembe, Dinny, mit csinál Jean?

Dinny tágranyílt szemmel, naivul nézett rá.

— Miért kérdezed?

— Úgy látom, hogy ezt a fiatal nőt nem egykönnyen lehet legyőzni.

— Igaz, de mit tehetne szegény?

— Erre vagyok kíváncsi, — mondta sir Lawrence és felvonta egyik szemöldökét — éppen erre vagyok kíváncsi. — «Drága, ártatlan kis jószágok, szárny nélküli angyalok,» Ez a *Punch*-ban jelent meg egyszer, még mielőtt te születnél. Ilyen angyalok már akkor is voltak és még akkor is lesznek, amikor te már nem élsz. A különbség talán csak az, hogy most valamennyien siettek szárnyakat növeszteni.

Dinny még mindig naivul nézett rá. Közben ezt gondolta : «Ejnye, Lawrence bácsi, úgy látszik, gyanít valamit». Hamarosán felment a szobájába és lefeküdt.

Szörnyű dolog teljesen feldúlt lelkiállapotban lefeküdni. És hány ilyen feldúlt lelkű ember hever most álmatlanul az ágyban. Dinny szobája megtelt a világ minden értelmetlen szenvedésével. Ha legalább tehetséges volna, akkor most felkelne és írna egy szép verset Azraelről, vagy valami másról. De jaj, ez nem olyan könnyű dolog. Ezért csak fekszik az ágyban, lelke tele van fájdalommal, aggodalommal és haraggal. Emlékszik : mit érzett tizenhárom éves korában, amikor Hubert, aki még nem is volt egészen tizennyolc éves, kiment a frontra. Szörnyű volt az akkor, de ez most még borzalmasabb. Miért? Hiszen akkor bármelyik pillanatban eleshetett volna, most pedig nagyobb

biztonságban van, mint akármelyik szabad ember. Félte őrizni, a legnagyobb elővigyázattal küldik át a világ végére, hogy idegen országban, idegen vérű bíró elé állítsák. Még hónapokig lesz a legnagyobb biztonságban. Mi az oka mégis, hogy ez a helyzet most sokkal szörnyűbb, mint katonaszkodásának rengeteg kockázata, sőt mint az expedícióval töltött hosszú, szenvedésteljes hónapok? Miért? Azért, mert azt a sok kockázatot és szenvedést szabad akaratából vállalta, ezt a súlyos helyzetet azonban erőszakkal rákényszerítették. Elfogták, megfosztották az emberi élet két nagy kincsétől: a függetlenségtől és a magánélettől. Ezeknek a kincseknek a biztosításáért küzdöttek a közösségekben élő emberek évezredek át — mindaddig, amíg nem lettek bolsevikiek. Legnagyobb kincsei ezek minden emberi lénynek, különösen pedig a magukfajta embereknek, akiket úgy neveltek, hogy nem ismertek más korbácsot, mint a saját lelkiismeretüket.

Dinny ott hevert az ágyon és úgy érezte magát, mintha a cellában heverne Hubert helyén. Beleképzelte magát a helyzetébe: gyötrődve gondolt a jövőjére, Jean után vágyódik, gyűlöli a rabságot, elgyötört, nyomorult és keserű. És mind ezt miért? Hiszen azt, amit elkövetett, teremtető Uristen, minden más becsületesen érző és értelmes ember megtette volna az ő helyében.

A Park Lane forgalmának beszűrődő zaja szolgáltatta a kísérő zenét Dinny lázongó kétségbeeséséhez. Olyan nyugtalanság vett rajta erőt, hogy nem tudott ágyban maradni. Felvette pongyoláját, nesztelenül járkált ide-oda a szobájában, míg végül dideregni kezdett a nyitott ablakon beáramló késő októberi levegőtől. Talán mégis jobb férjnélni: akkor legalább van egy kebel, amelyre az ember lehajthatja a fejét és amelyen, ha kell, ki-sírhathja magát, van egy fül, amelynek elsúghatja

panaszait és van egy szája, mely az együttérzés szavait suttogja el. Rossz egyedül lenni ebben a válságos időben — de még rosszabb tétlennek lenni... Irigyelte apját és sir Lawrencet, akik legalább ide=oda sietnek autóikon. Nagyon irigyelte Jeant és Alant. Bármire készülnek is, még mindig jobb, mint semmire sem készülni. Ő semmire sem készül.

Elővette a smaragdfüggőt és nézegette. Legalább holnapra van valami elintéznivalója. Elképzelte magát, amint kezében tartja az ékszert, és hatalmas összegeket csal ki vele valamely rideg embertől, akinek némi hajlama van a pénzkölcsönzés iránt.

Párnája alá tette a függőt, mintha annak közelsége megnyugtatóná tehetetlen helyzetében, aztán nagynehezen elaludt.

Másnap már korán reggel elhagyta szobáját. Arra gondolt, hogy talán elzalogosíthatja az ékszert és megkaphatja érte a pénzt, mielőtt még Jean elutazik. Elhatározta, hogy Blore-tól, a komornyiktól kér tanácsot. Ez az ember ötéves kora óta ismeri őt, már nem is személy, hanem valóságos intézmény. Annakidején, gyerekkorában sok bánatát elpanaszolta neki, de Blore sohasem követett el indiszkréciót.

Amikor Blore megjelent Em néni különleges kávéfőző készülékével, Dinny odament hozzá.

— Blore.

— Parancsol, Dinny kisasszony?

— Nagyon kedves volna, ha bizalmasan megmondaná nekem, hogy kit tartanak a legjobb zálogháztulajdonosnak Londonban.

A komornyik meglepődött, de érzését nem mutatta, hiszen a mai világban mindenkinek szüksége lehet zálogházra. A kávéfőzőt az asztalfőre helyezte, aztán elgondolkodva megállt.

— Az Attenborough=cég nagyon ismert, Dinny

kisasszony, de azt hallom, hogy a legjobb körök-
ből egy Frewen nevű emberhez járnak, aki a
South Molton Streeten lakik. A házszámot majd
megnézem a telefonkönyvben. Azt mondják, hogy
megbízható és nagyon tisztességes.

— Nagyszerű, Blore. Egészen jelentéktelen ügy-
ről van szó.

— Igenis, kisasszony.

— Mondja, Blore... saját nevem alatt kössem
meg az üzletet?

— Nem, kisasszony. Szabad talán felajánlanom
a feleségem nevét és címét? Ha később érintke-
zésbe kell lépnie velük, majd én elintézem tele-
fonon. Senki sem fog semmit megtudni.

— Ez nagyon megnyugtató. Nem lesz a felesé-
gének kifogása ez ellen?

— Ó, dehogy, kisasszony, boldog lesz, hogy
valami szolgálatot tehet önnek. Egyébként én el-
intézhetem az ügyet, ha tetszik.

— Nem, köszönöm, Blore, sajnos, magamnak
kell odamennem.

A komornyik az állát simogatta és Dinnyre né-
zett. Pillantása jóakaró volt, de volt benne egy kis
ravaszság is.

— Ha megenged egy tanácsot, kisasszony: egy
kis fölényesség nem árt, még a legtisztességesebb
zálogossal szemben sem. És ha nem kínál eleget,
van még rajta kívül más zálogház is.

— Nagyon köszönöm, Blore. Értesítem magát,
ha nem megy símán. Fél tízre már odamehetek?

— Úgy tudom, kisasszony, hogy ez a legjobb
idő. Akkor még friss és jókedvű hangulatban van
az illető.

— Drága Blore!

— Azt mondják, hogy megértő lélek és mindjárt
látja, hogy az ügyfél úrihölgy-e, vagy nem. Semmi-
esetre sem fogja a kisasszonyt valamilyen könnyű-
vérű macskával összetéveszteni.

Dinny ajkára tette az ujját.

— Blore, hallgasson erről, mint a sír.

— Tökéletesen, kisasszony. Michael úr után mindig a kisasszony volt a kedvencem.

— Maga pedig az enyém, Blore.

Ekkor belépett a tábornok. Dinny felvette a *Timest*, Blore kiment a szobából.

— Jól aludtál, apuskám?

A tábornok bólintott.

— Anya feje még fáj?

— Már jobban van. Mindjárt lejön. Rájöttünk, hogy nem érdemes emésztetni magunkat, Dinny.

— Bizony nem, drágám. Talán fogjunk hozzá a reggelihez.

— Em nem jön le a reggelihez, Lawrence pedig nyolc órakor szokott reggelizni. Készítsd el a kávé.

Dinny, aki éppen úgy, mint nagynénje, szenvedélyesen szerette a jó kávé, áhitattal látott munkához.

— Mi van Jeannel? — kérdezte hirtelen a tábornok. — Nem jön át hozzánk?

Dinny nem mert felpillantani.

— Nem hiszem, apuskám. Meglehetősen ideges mostanában. Jobb neki, ha magára marad. Az ő helyében én is ezt szeretném.

— Szegény teremtés. De azért nagy lelkierő van benne, ez tagadhatatlan. Örülök, hogy Hubert ilyen bátor lányt vett feleségül. A Tasburghoknak mindig helyén volt a szívük. Emlékszem egy nagybátyjára, Indiában szolgált egy gurkha=ezrednél. Vakmerő fiú volt, katonái a tűzbe mentek volna érte. Hol is esett el? . . . Várj csak . . .

Dinny még mélyebben hajolt a kávé fölé.

Még nem volt féltíz, amikor kilépett a házból, legjobb kalapjában, a függővel a táskájában. Pontban féltízkor felment a South Molton Street egyik házának első emeletére. A helyiség egy bolt fölött volt. Egy tágas szobában mahagoni=asztal mellett

két úr ült. Dinny előkelő bukmékereknek nézte volna őket, ha tudta volna, hogy azok milyenek. Aggódva nézett rájuk, és a jóindulatnak valamilyen megnyilatkozását próbálta kivenni arcukból. Mindenesetre úgy látszott, hogy friss hangulatban vannak. Egyikük odajött hozzá.

Dinny észrevétlenül megnedvesítette az ajkát nyelve hegyével.

— Azt hallom, hogy önök hajlandók értékes ékszerekre pénzt kölcsönözni.

— Úgy van, asszonyom — mondta az úriember. Erősen kopaszodó, őszhajú, vörösarcú, világoskék szemű ember volt. Csiptetőt tett orrára és azon keresztül vizsgálgatta Dinnyt. Aztán még egy széket húzott az asztalhoz, intett Dinnynek és leült. Dinny követte példáját.

— Meglehetősen sokat kérek. Ötszázat — mondta mosolyogva Dinny. — Régi, családi ékszerről van szó, nagyon szép.

A két úriember könnyedén bólintott.

— Azonnal szükségem van a pénzre, mert ki kell fizetnem valamit. Itt van.

Kivette táskájából a függőt, kicsomagolta és feléjük tolta az asztalon. Aztán eszébe jutott, hogy fölényesnek kell lennie. Ebből a célból hátradőlt székében és keresztbe rakta lábait.

A két úriember egy-egy teljes percig mozdulatlanul, szótlanul vizsgálgatta a függőt. Azután a második úriember kihúzott egy fiókot és kivett belőle egy nagyítóüveget. Mialatt a függőt vizsgálgatta, Dinny észrevette, hogy az első úriember viszont őt veszi szemügyre. Úgy látszik, ilyen náluk a munkamegosztás. Vajjon melyiket fogják szebb darabnak találni? Úgy érezte, hogy elakad a lélegzete, de azért bátran felvonta szemöldökét s félig lehúnyta szemét.

— Saját tulajdona, asszonyom? — kérdezte az első úriember.

Dinnynek megint eszébe jutott a régi közmondás, s határozottan így felelt:

— Igen.

A másik úriember letette a nagyítóüveget és kezével méregette a függő súlyát.

— Nagyon szép, — mondta — régidivatú, de nagyon szép. Mennyi időre kellene önnek a pénz?

Dinny, aki erre nem is gondolt, vakmerően kijelentette:

— Hat hónapra. De, ugye, kiválthatom hamarabb is?

— Hogyne. Ötszázat mondott?

— Igen.

— Ha ön beleegyezik, Bondy úr, — mondta a második úr — nekem nincs kifogásom.

Dinny Bondy úr arcára pillantott. Mi lenne, ha Bondy úr most azt mondaná: «Nem egyezem bele, ez a hölgy hazudott». Bondy úr ehelyett alsó ajkát feltolta a felső ajkára, meghajolt Dinny felé és azt mondta:

— Rendben van.

«Kíváncsi vagyok, — gondolta Dinny — hogy mindig elhiszik-e azt, amit mondanak nekik, vagy sohasem. Azt hiszem, hogy végeredményben egyre megy, hiszen tulajdonképpen az ő kezükbe került az ékszer és nekem kell őbennük bíznom. Illetve Jeannek.»

A második úriember most tenyerébe söpörte a függőt, könyvet vett elő és valamit beleírt. Bondy úr egy pénzszekrényhez lépett.

— Bankjegyekben parancsolja, asszonyom?

— Kérem.

A második úriember, aki bajuszt és fehér kamásnit viselt, és kinek szemei egy kissé kidülledtek, Dinny elé tette a könyvet.

— Szíveskedjék ideírni a nevét és címét, asszonyom.

Dinny odaírta: «Blorené». Utána nagynénje

mountstreeti lakcímét. Hirtelen majdnem felkiáltott: «Jaj, segítség!» Görcsösen tartotta balkezét, nehogy észrevegyék, hogy nincs az ujján jegygyűrű. Keztyűje remekül símult a kezére, gyűrűsujján nem volt semmi kiemelkedő.

— Amennyiben ön vissza akarja venni a tárgyat, jövő évi április 29-én, ötszázötven font ellenében visszaadjuk. Ha addig a napig nem váltja ki, elárverezzük.

— Természetes. És ha előbb váltom ki?

— Akkor aszerint alakul a fizetendő összeg. A kamat húsz százalék egy évre. Ha egy hónap múlva akarja kiváltani, akkor csak ötszáznyolc fontot, hat shillinget és nyolc pennyt kérünk.

— Értem.

Az első úriember letépett egy kis papírcédulát és átnyújtotta Dinnynek.

— Itt az átvételi elismervény.

— Ha én nem jöhetek el személyesen, másnak is kiadják a függőt e nyugta és a pénz ellenében?

— Hogyne, asszonyom.

Dinny kézításkájába tette az elismervényt. Balkezét is igyekezett a táskában elrejteni. Hallgatta, amint Bondy úr a bankjegyeket leszámolta az asztalra. Nagyon szépen számolt, a bankjegyek is finoman zizegtek. Vadonatújaknak látszottak. Dinny jobbkezeivel átvette a bankjegyeket, betette őket a táskájába, mellyel még mindig balkezét takargatta.

— Nagyon szépen köszönöm.

— Szóra sem érdemes, asszonyom, részünkről a szerencse. Boldogak vagyunk, hogy szolgálatot tehetünk önnek. A viszontlátásra.

Dinny bólintott s lassan az ajtó felé haladt. Az ajtóban, félig lehunyt szemmel visszanézett és észrevette, hogy az egyik úriember behunyja egyik szemét.

Kissé álmatagon ment le a lépcsőn. Útközben becsukta táskáját.

Biztosan azt hiszik, hogy gyerekem lesz, — gondolta — de az is lehet, hogy arra gondolnak, hogy a cambridgeshirei lóversenyen vesztettem. Fontos, hogy nálam van a pénz. Háromnegyedtíz. A Cook-irodában talán beváltják, vagy legalább is megmondják, hol lehet belga valutát venni.

Egy óra hosszat járkált egyik helyről a másikra, amíg végül sikerült a pénz egy részét belga pénzre becserélnie. Kimelegedve sietett a Victoria pályaudvarra, perronjegyét lobogtatva. Végigsétált az indulásra kész vonat mellett, benézett minden kocsiba. A vonatnak körülbelül kétharmad részét bejárta már, amikor valaki megszólalt a háta mögött:

— Dinny!

Hátrafordult. Jean állott az egyik szakasz ajtajában.

— Már meg is van, Jean! Rémesen rohantam. Fényes az orrom?

— Rajtad sohasem látszik meg a felhevültség, Dinny.

— Annál jobb. Elintéztem az ügyet, itt az eredmény, ötszáz font, csaknem az egész összeg belga valutában.

— Nagyszerű!

— Itt az elismervény. Bárki kiválthatja ennek ellenében. A kamat húsz százalék és az időtartammal párhuzamosan nő. Ha április 29-éig nem váltja ki senki, akkor árúba bocsátják.

— Csak maradjon nálad a cédula, Dinny — mondta halkán Jean. — Ha keresztülvisszük terünk, akkor valószínűleg nem leszünk Angliában április 29-én. Van számos ország, melynek nincs kiadatási szerződése Bolíviával. Egy ilyen országban kell letelepednünk, amíg teljesen el nem simul az ügy.

— Azt hiszem, — mondta Dinny elszomrodva — hogy többet is kaphattam volna érte. Valósággal lecsaptak rá.

— Nem baj. Most be kell szállnom. Címem : Brüsszel, főposta, poste restante. Isten veled. Csókolom Hubertet, mondd meg neki, hogy minden rendben van.

Átölelte Dinnyt, magához szorította, aztán visszaugrott a vonatba, amely a következő pillanatban már el is indult. Dinny ottmaradt a perronon és sokáig integetett a feléje forduló sugárzó barna arc felé.

34. FEJEZET.

Dinny napja jó és sikeres munkával kezdődött. Ennek azután megvoltak az árnyoldalai is : nem tudta, mivel üsse agyon a nap hosszú hátralevő részét.

A belügyminiszter és a bolíviai követ távolléte lehetetlenné tett volna minden aktivitást még akkor is, ha — ami valószínűtlen — Dinny eredményesen próbálhatott volna szerencsét ezekben a körökben. Most nem marad más hátra, mint az idegölő várakozás. Egész délelőtt céltalanul sétált a városban, nézte a kirakatokat és a kirakatokat néző embereket. Délben tükörtojást evett egy A. B. C. vendéglőben. Utána moziba ment. Arra gondolt, hogy ha valami izgalmas filmet lát, melyben vakmerő dolgok történnek, könnyebben meg tud bántkozni Jean és Alan tervével. Nem volt szerencséje. A filmben nyoma sem volt repülőgépeknek, nagy, tágas mezőnek, detektívnek és szökésnek. A film egy francia úriemberről szólt, aki már nem volt egészen fiatal és több, mint egy óra hosszat állandóan idegen hálósobákba ment be anélkül, hogy ennek következtében bárki is elvesztette volna ártatlanságát. Dinny akarata ellenére is élvezte a filmet : a főszereplő elragadó ember volt, a legnagyobb csirkefogó, akit valaha látott.

A film kissé felvillanyozta és megnyugtatta. Ilyen hangulatban ment vissza a Mount Streetre.

Itt közölték vele, hogy szülei a kora délutáni vonattal visszautaztak Condafordba. Ismét erőt vett rajta a bizonytalanság. Menjen ő is Condafordba és legyen «odaadó leányuk»? Vagy maradjon «a helyszínen» és álljon készen minden eshetőségre? Semmire sem határozta el magát, felment a szobájába és kelletlenül csomagolni kezdett. Kihúzott egy fiókot. Hubert naplójára bukkant benne, melyet állandóan magánál tartott. Tehetetlenül forgatta a lapokat. Az egyik bekezdést különösnek találta, mert egyáltalában nem szólt azokról a szenvedésekről, melyek között akkor Hubert élt. Végigolvasta :

— Egy könyvben az előbb a következő mondatot olvastam : «Mi olyan nemzedékhez tartozunk, amely mindennek a mélyére látott, tudja, hogy minden milyen értelmetlen és elég bátor, hogy elfogadja ezt az értelmetlenséget. Ez a generáció azt mondja : számunkra nem marad más hátra, mint hogy tőlünk telhetőleg keressük a pillanatnyi örömeket». Lehet, hogy ilyen az én generációm, az, amelyik átélte a háborút és az utána következő éveket. Mindenesetre nagy tömegek gondolkoznak így. Ha azonban alaposabban megfontoljuk a dolgot, azt találjuk, hogy ilyen világnézetre bármelyik régebbi nemzedék bármelyik nem-gondolkozó tagja is eljuthatott volna. Ugyanígy gondolkozhatott volna az utolsóelőtti nemzedék, amikor Darwin olyan súlyos csapást mért a világra. Mindez hova vezet? Tegyük fel, hogy felismertem, hogy a vallás, a házasság, a kereskedelmi tisztesség, a szabadság és az összes többi ideálok változóak és mulandóak, nem hozzák meg az ember számára a kellő jutalmat, sem ezen a világon, sem a túlvilágon, amely talán nincs is, és az egyetlen kézzelfogható, megbízható dolog az öröm. Tegyük fel, hogy ezt felismertük : közelebb jutunk-e ezáltal az örömhöz? Nem! Eltávo-

lodunk tőle. Ha mindenkinek az az elve, hogy «aki bírja, marja», akkor mindenki mindenkinek a rovására akar örömhöz jutni, mindenki mindent mástól akar elvenni. Ebbe mindenki bele fog pusztulni. Hiszen azok az erkölcsi szabályok, melyeket ők «lelepleztek», tulajdonképpen nem egyebek, mint az élet közlekedési rendszabályai, és azt a célt szolgálják, hogy az embereket egy kissé féken tartsák, hogy mindenki hozzájuthasson egy kis adag örömhöz, s ne jusson minden öröm a vad, kíméletlen, veszedelmes emberek maroknyi csoportjának. Valamennyi intézményünk: a válás, a házasság, különböző szerződések, a jog csak azt akarják elérni, hogy kímélettel legyünk mások iránt, mert különben mi sem részesülhetünk kíméletben. Ezek nélkül a társadalom nem volna egyéb, mint gyengébb fajta autós=banditák és prostituáltak hatalmas tömege, melyet néhány mester=bandita tartana rabságban. Aki tehát nem akar kíméletlen lenni mások iránt, az önmagát teszi bolonddá és önmagát fosztja meg az öröm lehetőségeitől. Érdekes, hogy bármit is mondunk, vég=eredményben belátjuk ezt. A nagyszájú emberek, akik, mint a könyv írója, ilyeneket beszélnek, nem cselekszenek elveik szerint, ha arra kerül a sor. Még egy autós=bandita sem árulja el cinkostársait a bíróság előtt. Ez az egész új filozófia, mely azt hirdeti: «Lássuk be bátran, hogy az élet értelmetlen, és szakítsuk le a pillanat virágát», nem más, mint a felületes gondolkozás eredménye. De azért első olvasásra határozottan meggyőzően hat.

Dinny ledobta a papírlapot, mintha valami tör=szúrás érte volna. Arc kifejezése teljesen átváltozott. Nem a szöveg szavai keltették benne ezt a hangulatváltozást, hiszen alig tudta, hogy mit olvasott. Nem! Hirtelen óriási ötlete támadt, nem is értette, hogy ez eddig nem jutott eszébe. Lerohant a telefonhoz és felhívta Fleurt.

— Halló! — hallatszott Fleur hangja.

— Fleur, Michaellel kell beszélnem. Otthon van?

— Igen. Michael, Dinny akar veled beszélni.

— Halló, Michael? Ide tudnál jönni azonnal? Hubert naplójáról akarok veled beszélni. Remek ötletem van, telefonon nem akarom elmondani. Vagy menjek én hozzátok? Át tudsz jönni? Kétfő. Jöjjön el Fleur is, ha akar, ha pedig nem akar, küldje át az esztét.

Tíz perccel később megérkezett Michael, Fleur nélkül. Úgy látszik, volt valami Dinny hangjában, ami felvillanyozta őt, mert csak úgy sugárzott belőle az ügybuzgó tetterő. Dinny az alkobba vonult vele. Leültek a pamlagra, a papagáj kalitkája alá.

— Kedves Michael, most hirtelen a következő jutott eszembe. Azonnal ki kell nyomtatni Hubert naplóját. Körülbelül tizenötezer szó a szöveg. A legsürgősebben ki kell adni. Valami jó cím kellene, mint például: «Elárultak», vagy valami más efféle.

— «Cserbenhagytak» — mondta Michael.

— Igen, «Cserbenhagytak». Jó, harcias előszót kell iratni hozzá, aztán közvetlenül megjelenés előtt meg kellene mutatni a belügyminiszternek. Ezzel talán meg lehetne akadályozni, hogy aláírja a kiadatási parancsot. Megfelelő cím, előszó és sajtópropaganda segítségével nagy szenzációt kelthet ez a könyv és ez nagyon kellemetlen volna a miniszternek. Az előszónak hevesen kell ostromoznia azokat, akik cserbenhagyják honfitársukat és kicsinyesen, gyáván kiszolgálják a külföldet. Ilyen alapon a sajtó bizonyára szívesen támogatná az ügyet.

Michael a hajába markolt.

— Az ötlet jó, Dinny, de van néhány bökkenő. Nehéz lesz a dolgot úgy megvalósítani, hogy ne

tűnjön zsarolásnak. Ez pedig rendkívül fontos. Ha Walter zsarolást szimatol a dologban, akkor az ügy reménytelen.

— Azt kell vele megértetni, hogy ha aláírja a kiadatási parancsot, meg fogja bántani.

— Kedves gyermekem, — mondta Michael és füstöt fújt a papagájra — sokkal ravaszabbul kell ezt megcsinálni. Te nem ismered a politikusokat. A politikusokat rá kell venni, hogy saját akaratukból, magasabb szempontok alapján tegyék azt, ami a javukra szolgál. Nekünk az a célunk, hogy Walter alacsonyabbrendű szempontok alapján tegye meg a dolgot és közben higgye azt, hogy magasabbrendű szempontok alapján cselekszik. Ez nélkülözhetetlenül fontos.

— Nem elég, ha csak beszélhet a magasabbrendű szempontokról? Valóban hinnie is kell bennük?

— Igen, legalább is nappal. Hogy hajnali három órakor mit hisz, vagy mit érez, az nem fontos. Az a baj, hogy nem buta ember. Azt hiszem, — Michael ismét a hajába markolt — hogy csak egy ember tudna valamit tenni: Bobbie Ferrar. Úgy ismeri WALTERt, mint a tenyerét.

— Derék ember? Megtenné nekünk?

— Bobbie szfinksz, de tökéletesen jóindulatú szfinksz. Mindenről tud. Olyan, mint valami rádiófelvevő állomás. Mindent rögtön megtud, úgyhogy nekünk nem is kell közvetlenül fellépnünk.

— Nem gondolod, Michael, hogy elsősorban a naplót kellene kinyomatni, hogy minden pillanatban a nyilvánosság elé kerülhessen?

— Igen, csak az előszó körül vannak nehéz ségek.

— Miért?

— Mi azt akarjuk, hogy Walter elolvassa a ki nyomtatott könyvet és arra a meggyőződésre jus-

son, hogy ha kiadja a parancsot, ez súlyos csapást jelent Hubert számára . . . ami különben igaz is. Másszóval, fel akarjuk ébreszteni benne az emberi érzéseket. Walter azonban alighanem így fog gondolkodni: «Igen, ez súlyos csapást jelent a fiatal Cherrell számára, csak hogy a rendőrbírótság le tartóztatta, a bolíviaiak sürgetik a kiadatást, s ezen felül az előkelő osztályokhoz tartozik. Vigyázni kell, nehogy azt a látszatot keltsük, mintha kivételeznénk az előkelő származású polgárokkal . . .»

— Ez igazán igazságtalanság — vágott közbe hevesen Dinny. — Miért kell valakinek azért szenvedni, mert nem hívják egyszerűen csak Tomnak, Dicknek, vagy Harrynek? Ez gyávaság!

— Dinny, valamennyien gyávák vagyunk ebben a tekintetben. Walter így fűzi majd tovább gondolatmenetét: «Kerüljük az érzékeny pontokat. A kis államok a nagyhatalmaktól különlegesen méltányos elbánást várnak».

— De miért, — vágott közbe ismét Dinny — hiszen ez . . .

Michael felemelte a kezét:

— Tudom, Dinny, tudom. Amikor Walter idáig jut a morfondírozásban, elérkezik a pszichológiai pillanat, Bobbie váratlanul működésbe lép és azt mondja: «Ehhez a könyvhöz még egy előszó is lesz, már meg is mutatták nekem. Az áll az előszóban, hogy Anglia mindig a saját polgárai kárára akar nagylelkű és igazságos lenni. Rendkívül felháborodott az előszó hangja. A sajtó kapva-kap majd a szenzáción. Mindig népszerű volt az a frázis, hogy nem állunk ki a saját polgárainkért. Gyakran gondoltam már arra, — folytatja majd Bobbie — hogy egy olyan hatalmas ember, mint amilyen ön, uram, sok mindent tehetne, hogy eloszlassa ezt az előítéletet. Nem fontos, hogy jogosult-e ez az előítélet, valószínűleg nem jogosult, de mindenesetre nagyon elterjedt és erőtel-

jes. Ha valaki, hozzá tudna járulni a megszűntetéséhez, akkor az ön. Ez az ügy jó alkalom volna arra, hogy ismét visszanyerjük a közvélemény bizalmát ebben a tekintetben. Már csak azért sem volna jó aláírni a kiadatási parancsot, mert az a sebhely valódi, a lövés valóban önvédelemből történt. Emellett jó hangulatot keltene a közvéleményben, amely azt látná, hogy a hatóságok meg tudják még védelmezni polgáraikat.» Ezt mondaná Bobbie. Walter pedig ezekután nem azt határozná el, hogy elkerüli a támadásokat, hanem ellenkezőleg: vakmerően harcba indulna a közjóért. Ez a tudat nélkülözhetetlen egy államférfiú számára. — Michael kimeresztette a szemét. — Tudod, — folytatta azután — Walter be fogja látni (ha talán nyíltan nem is fogja elismerni), hogy ha nem bocsátja ki a kiadatási parancsot, nem jelenik meg az előszó. Hajnaltájban nagyon őszinte lesz önmagához. Ha azonban a délután hat órai lelkülete azt súgja neki, hogy az a bátor cselekedet, ha nem adja ki a parancsot, akkor nem számít, hogy mit súg a hajnali három órai lelkülete. Érted?

— Remekül elmagyaráztad, Michael. Nem kell Bobbiének felolvasnia az előszót?

— Remélem, nem, de azért azt hiszem, hogy jó lesz, ha a zsebében tartja, mert szükség esetén ezzel kell alátámasztania támadását. Bobbie tudja majd, hogy mit csináljon, nem esett a fejéül.

— Az a kérdés, hogy Ferrar úr hajlandó lesz-e mindenre?

— Azt hiszem, igen. Apám egyszer nagy szolgálatot tett neki, s ezenfelül az öreg Shropshire a nagybátyja.

— Ki írja meg az előszót?

— Azt hiszem, rá tudom venni az öreg Blythet. A pártunkban még mindig félnek tőle. Ha akarja, még mindig reszketnek tőle az emberek.

Dinny tapsolni kezdett.

— Gondolod, hogy vállalkozik rá?

— Ez a naplótól függ.

— Akkor nincs baj.

— Elolvashatom, mielőtt nyomdába adnám?

— Természetesen. Csak egy baj van, Michael. Hubert nem akarja, hogy a napló megjelenjen.

— Rendben van. Ha megteszi hatását Walterra és a kiadatási parancs nem jelenik meg, akkor nem is lesz szükség arra, hogy a nyilvánosságra hozzuk. Ha pedig nem használ, akkor sem lesz szükség a megjelenésére, mert akkor ez már «eső után köpönyeg» lenne, mint ahogy az öreg Forsyte mondani szokta.

— Sokba fog kerülni a kinyomtatása?

— Pár font az egész. Talán húsz.

— Azt elő tudom teremteni — mondta Dinny, és a két úriemberre gondolt, miután szokása szerint nem volt pénze.

— Ó, én majd elintézem, ne legyen rá gondod.

— Az enyém volt az ötlet és én szeretném a költségeket fedezni. Nem is sejted, milyen borzalmas : ölbetett kézzel tétlenül ülni, mialatt Hubert ilyen veszedelemben forog. Úgy érzem, hogy ha egyszer már kiadják, akkor örökre elveszett.

— Nem lehet jósolni, — mondta Michael — ha politikusokról van szó. Az emberek általában lebecsülik őket, pedig sokkal komplikáltabb lelkűek, mint amilyennek gondolnók, talán az elvi alapjuk is erősebb, és mindenesetre sokkal ravaszabbak. Mindamellet, azt hiszem, hogy most sikerülni fog a dolog, feltéve, hogy az öreg Blythet és Bobbie Ferrart meg tudjuk dolgozni. Én magamra vállalom Blythet, Bobbiera majd ráuszítom Bartot. Időközben ezt kinyomatom — felvette a naplót. — Isten veled, Dinny, nem érdemes sokat bankódnod, ez úgysem segít.

Dinny megcsókolta Michaelt, azután a férfi eltávozott.

Még aznap este tíz óra tájban felhívta Dinnyt.

— Elolvastam, Dinny. Walternak nagyon megátalkodottnak kellene lennie, ha ez nem hatná meg. Mindenesetre, nem fog elaludni mellette, mint az a másik számár. Sok mindent rá lehet mondani, csak azt nem, hogy lelkiismeretlen. Utóvégre itt egy ember életéről van szó, Walter fel fogja ismerni a helyzet komolyságát. Ha egyszer a kezébe adjuk a naplót, végig fogja olvasni. Nagyon megható írás, és amellet megvilágítja magát az eseményt is. Fel a fejjel, Dinny!

— Nagyon köszönöm, Michael — mondta szenvedélyesen Dinny, és két nap óta most először feküdt le kissé nyugodt hangulatban.

35. FEJEZET.

Lassan múltak a hosszú, egyhangú napok, úgy látszott, hogy sohasem akarnak véget érni. Dinny a Mount Streeten maradt minden eshetőségre készen. Minden fáradságát arra fordította, hogy titokban tartsa Jean machinációit. Ez sikerült is neki, csak sir Lawrence gyanakodott. Fölvonta egyik szemöldökét és rejtelmesen ezt mondta :

— *Pour une gaillarde, c'est une gaillarde.*

Dinny nagy ártatlanul nézett rá, mire még megjegyezte :

— Teljesen olyan vagy, mint egy Botticelli-madonna. Nem akarsz Bobbie Ferrarral találkozni? Ma együtt ebédelünk a Drury Lanen, Dumourieux pincéjében. Valami gombás ételt fogunk enni.

Dinny olyan nagy várakozásokat fűzött Bobbie Ferrarhoz, hogy valósággal megrémült, amikor meglátta. Bobbie Ferrar azt a benyomást keltette benne, mintha egyáltalában nem érdekelné az ügy. Mélyhangú, kissé elnyújtott beszéde, széles, ba-

rátságos arca, kicsit gyenge álla, és a gomblyukába tűzött virág nem tett különösebb benyomást Dinnyre.

— Ön is imádja a gombát, Cherrell kisasszony? — kérdezte.

— A francia gombát nem.

— Nem?

— Bobbie, — mondta Lawrence, Dinnyről a férfire pillantva — senki sem hinné, hogy Európa egyik legravaszabb embere vagy. Szóval nem ígéred biztosra, hogy WALTERT «erős embernek» fogod nevezni, ha az előszóról beszélsz vele?

Bobbie elmosolyodott, kivillantak egyenletes fogai.

— Nincs befolyásom Walterre.

— Hát akkor kinek van?

— Senkinek sincs. Kivéve ...

— Nos?

— WALTERT.

Dinny nem tudott uralkodni magán. Közbeszólt:

— Hát nem érti, Ferrar úr, hogy ez az ügy a fivérem életébe kerülhet, és valamennyiünket tönkretelhet?

Bobbie Ferrar szótlánul nézett Dinny kipirult arcára. Az ebéd egész ideje alatt nem helyeselt és nem ígért meg semmit. Mikor azonban felálltak és sir Lawrence kifizette a számláját, Bobbie Ferrar így szólt Dinnyhez:

— Cherrell kisasszony, nem akar elkísérni, ha Walterhez felmegyek ebben az ügyben? Majd úgy intézem a dolgot, hogy ön a háttérben maradjon.

— Rettenetesen szeretném.

— Ne szóljon róla senkinek. Majd értesítem.

Dinny tapsolni kezdett és elmosolyodott.

— Remek fickó, — mondta sir Lawrence, amikor elváltak Bobbie Ferrartól — áldott jószívű ember. Nem tudja elviselni, ha embereket fel-

akasztanak. Ott van minden gyilkossági ügy tárgyalásán. A börtönöket úgy gyűlöli, mint a mérget. Az ember ki sem nézné belőle.

— Nem — mondta Dinny elmerengve.

— Bobbie — folytatta sir Lawrence — képes volna magántitkári teendőket ellátni valamilyen Csekánál és főnökei nem is sejténék, hogy egy kanál vízben szeretné megfojtani őket. Egészen különleges ember. A naplót már nyomják, Dinny, és az öreg Blythe már írja az előszót. Walter csütörtökön megjön. Voltál már Hubertnél?

— Nem, holnap megyünk hozzá apával.

— Eddig nem akartalak fölösleges kérdezősködéssel zaklatni. Nem gondolod, hogy a fiatal Tasburghék készülnek valamire? Véletlenül megtudtam, hogy Alan Tasburgh nincs a hajóján.

— Úgy?

— Ó, ártatlanság — mormogta sir Lawrence. — Semmit sem kell elmondanod, kedvesem, még célzásokat sem kell tenned semmire. Csak azt remélem, hogy a világ minden kincséért sem lépnek akcióba, mielőtt az összes békés eszközöket ki nem merítettük.

— Ez csak természetes.

— Ezek a fiatalok ahhoz a típushoz tartoznak, amely lehetővé teszi, hogy az ember még higgyen a történelemben. Nem vetted észre, Dinny, hogy a történelem nem egyéb, mint beszámoló arról, miképpen vették az emberek kezükbe az ügyeiket, hogyan keverték magukat és másokat bajba és hogyan láboltak ki belőle? Ugy-e, jól főznek abban a vendéglőben, ahol az előbb voltunk? Ha nagynénéd majd elég sovány lesz, elviszem egyszer oda.

Dinny fellelékzett: a keresztkérdések veszélye elmúlt.

Másnap délután apja érte jött és elindultak a fogház felé. Szeles, hűvös nap volt, rideg, búskomor november. Amikor Dinny a fogház épületét

megpillantotta, úgy érezte magát, mint egy meggyötört kutya. Üvölteni szeretett volna. A fogházigazgató, aki régi katonaember volt, azzal az előzékenységgel és tisztelettel fogadta őket, mellyel egy katona rangidősebb társa iránt viseltetik. Nem titkolta, hogy mennyire együtt érez velük Hubert miatt és megengedte, hogy a szabályosnál hosszabb ideig lehessenek együtt Huberttel. Hubert mosolyogva lépett be. Dinny sejtette, hogy ha kettesben volnának, kifejezést adna érzéseinek, apja jelenlétében azonban úgy tesz, mintha csak rossz tréfának tartaná az egész ügyet. A tábornok, aki egész úton komor és hallgatag volt, most elfogulatlanul és kissé irónikusan beszélgetett. Dinny arra gondolt, hogy — a különbséget leszámítva — milyen irtózatosan hasonlít egymásra az apja és a bátyja. Külsejük és mozdulataik szinte azonosak voltak. Mindegyiknek a lényében volt valami meghatározhatatlan, valami, ami sohasem érett meg teljesen — illetve talán már egészen kora fiatalágukban megérett és azóta nem változott. Egy félóra hosszat voltak együtt, de egész idő alatt egyikük sem beszélt az érzéseiről. Az együttlét egész hangulata erőltetett volt és tulajdonképpen nem is volt sok célja, miután bizalmasan nem beszélt egyikük sem. Hubert kijelentette, hogy nincs panasa a fogházéletre, és egyáltalában nem bántódik. A tábornok azt mondta, hogy már csak néhány nap kérdése az egész, aztán mehetnek együtt vadászni. Sokat beszélt Indiáról és a határmenti zavargásokról. Csak a látogatás végén, amikor kezét fogtak, változott meg az arckifejezésük. Ekkor is csak annyi történt, hogy nagyon komolyan és egyszerűen egymás szemébe néztek. Mikor a tábornok már kifelé indult, Dinny a háta mögött megegyeszer megcsókolta Hubertet és megszorította a kezét.

— Jean? — kérdezte Hubert nagyon halkan.

— Nagyon jól van, csókoltat. Azt üzeni, hogy semmire se legyen gondod.

Hubert ajka megremegett, aztán alig észrevehető mosolyba fagyott. Megszorította Dinny kezét és elfordult.

A kijáratnál a kapus és két fegyőr tisztelettel szalutált. Taxiba ültek és hazáig egyikük sem szólt egy szót sem. Nyomasztó álmoknak tartották az egész ügyet, melyből talán egyszer majd felébrednek.

Ezekben a napokban Dinnynek úgyszólván csak Em néni nyújtott vigasztalást, akinek állandóan ide=oda csapongó beszédmódja elterelte Dinny figyelmét a logikus gondolkozástól. A csapongó összefüggéstelenségnek ez a jótékony hatása napról=napra nyilvánvalóbbá vált, amint a család aggodalma nőttön=nőtt. Em néni őszintén aggódott Hubert miatt, figyelme azonban annyifelé irányult, hogy nem tudott ennél a gondolatnál olyan soká megmaradni, hogy szenvedjen tőle. November 5=én az egykori híres puskaporos merénylet=terv leleplezésének emléknapiján Em néni a szalon ablakjához hívta Dinnyt. Az utcán néhány gyerkőc a nagy szélben, lámpafény mellett szalmafigurát vonszolt — az összeesküvő Guy Fawkes jelképes mását.

— Az esperes történeti könyvében foglalkozik a löporos összeesküvéssel is — mondta Em néni. — A történelem folyamán mindössze egy Tasburgh akadt, akit nem akasztottak fel, nem fejeztek le, vagy nem üldöztek ki, és ő most azt akarja kimutatni, hogy azzal is úgy kellett volna bánni, mint a többivel. Valami aranytálcát adott el, hogy az összeesküvőknek pénzük legyen lőporra. A nővére Catesbyhez, vagy valamelyik másik összeesküvőhöz ment feleségül. Apád, Wilmet és én gyerekkorunkban a nevelőnőnkről mintáztuk le a november ötödiki szalmabábút. Robbinsnak hív=

ták és rém nagy lába volt. A gyerekek olyan kegyetlenek. Te nem csináltál ilyesmit?

— Mit, néni?

— Szalmabábukat.

— Nem.

— Mi mindig nagy felvonulásokat rendeztünk ilyenkor. Énekeltünk és bekormoztuk az arcunkat. Wilmet volt a vezérünk. Nyurga gyerek volt, hosszú pipaszárlábait mindig szétvetette. Az angyaloknak vannak ilyen lábaik. Az ilyesmi már kiement a divatból. Fel kellene élesztetni a régi népszokásokat. Akkoriban akasztófával is játszottak a gyerekek november ötödikén. Nekünk is volt egy akasztófánk. Macskakölyköt akasztottunk rá. Előbb a vízbe öltük . . . illetve nem mi, hanem a személyzet.

— Szörnyű.

— No, nem volt olyan komoly a dolog. Apánk mindig úgy nevelt minket, hogy rézbőrű indiánoknak képzeltük magunkat. Ez nagyon kellemes volt neki, mindenfélét csinálhatott velünk és mi nem sírhattunk. Hubert sokat sírt?

— Egyáltalában nem. Ő saját maga nevelte magát indiánmódon.

— Anyád mindig nagyon szelíd teremtés volt, Dinny. A mi anyánk Hungerford-lány volt. Talán észre is vetted.

— Nem emlékszem a nagymamára.

— Mikor ő meghalt, te még nem éltél. A spanyol éghajlat ölte meg. Egészen különleges bacilusok vannak ott. Akkor sem éltél, amikor a nagyapád meghalt. Én akkor harmincöt éves voltam. Rendkívül finom ember volt. Akkor még voltak ilyen emberek. Hatvan éves volt még csak. Vörös bort ivott, pikét játszott és mulatságos kis szakállá volt. Ismered ezeket a kis szakállakat?

— A császárszakállat?

— Igen. Diplomáták viselték akkoriban. Még ma is viselnek ilyen szakállt azok, akik külpolitikai

kérdésekről vezércikkeket írnak. Kecskékre emlékeztetnek ezzel a szakállal. Én a magam részéről szeretem a kecskét, ha nem döf.

— A kecskének rossz szaga van, Em néni.

— Penetráns a szaga. Jean nem írt az utóbbi időben?

Dinny táskájában volt Jean levele, mely most érkezett.

— Nem — mondta nyugodtan. Már rászokott a hazudozásra.

— Ostobaság ennyire elrejtőzni az emberek elől. Persze, igaz, hogy a mézesheteit szakította félbe ez az esemény.

Em néni, úgy látszik, még nem osztotta sir Lawrence gyanakvását.

Dinny felment a szobájába és mégegyszer elolvasta a levelet, mielőtt eltépte volna.

Poste restante, Brüsszel.

Kedves Dinny!

Minden a legjobb úton halad, aminek rendkívül örülök. Azt mondják, hogy olyan ügyesen mozgok a levegőben, mint a kacska a vízben. Most már alig van valami különbség Alan és az én repülőtudásom között, legfeljebb annyiban, hogy én ügyesebb vagyok. Nagyon köszönöm a leveleidet. Rémesen örülök a naplótrükknek, lehetségesnek tartom, hogy ezzel végre célt érünk. De azért mégis fel kell készülnünk a legrosszabbra. Nem írtál semmit arról, milyen eredménnyel jártak Fleur tárgyalásai. Kérlek, szerez nekem egy török társalgási nyelvtant, mely a kiejtést is feltünteti. Talán Adrian bácsi meg tudja mondani, hol lehet ilyet kapni. Itt nem sikerült találnom. Alan szívélyesen üdvözl, én hasonlóképpen. Állandóan értesíts a dolgokról, ha kell, táviratozz.

Ölel:

Jean.

Török társalgási nyelvtan! Ez volt az első célzás arra, merre irányulnak terveik. Dinny agya lázas működésbe lépett. Eszébe jutott, hogy Hubert egyszer elmondta, hogy a háború vége felé megmentette egy török tiszt életét és azóta is levelezésben állt vele. Tehát Törökországban akarnak menedéket keresni, ha...! De ez az egész terv olyan hallatlanul kétségbeesett. Nem szabad, hogy idáig jussanak a dolgok. Mindamellett másnap délelőtt felkereste nagybátyját a múzeumban. Adrian, akit Hubert ügyének tárgyalása óta nem látott, szokott nyugodt derűjével fogadta. Dinny erős kísértést érzett, hogy beavassa a tervekbe. Utóvégre Jean számíthat rá, hogy ha török nyelvtankönyvet kér Adrian bácsitól, azzal felkelti kíváncsiságát. Mégis erőt vett magán és csak ennyit mondott:

— Mondd, Adrian bácsi, nincs véletlenül egy török nyelvtanod? Hubert nagyon unatkozik a börtönben és török nyelvtudásának felfrissítésével szeretné agyonütni az időt.

Adrian ránézett, lehunyta egyik szemét.

— Nincs mit felfrissítenie, mert nem tud törököül. De azért itt van... — Kihalászott egy kis könyvet az egyik polcra. — Kígyó — tette hozzá.

Dinny elmosolyodott.

— Engem — folytatta azután Adrian — úgysem lehet megtéveszteni, kár a fáradságért. Mindenről tudok.

— Akkor mondd el, Adrian bácsi.

— Ha nem tudnád, — mondta Adrian — Halorsen keze van a dologban.

— Ó!

— Nekem is van némi részem az ügyben, Halorsennek kell segítenem. Remélem azonban, hogy végül mégsem kerül sor a dologra. Annyit mondhatok, hogy Hallorsen nagyon derék fiú.

— Tudom, — mondta bűnbánó arccal Dinny — mondd meg, Adrian bácsi, hogy mit terveztek.

Adrian a fejét rázta.

— Ezt még ők maguk sem tudják pontosan megmondani. Előbb tudniok kell, hogy milyen körülmények között fogják elszállítani Hubertet. Csak annyit tudok, hogy Hallorsen bolíviai csontleletei Bolíviába mennek vissza, nem pedig az Egyesült Államokba. Azt is tudom, hogy egy nagyon különös, párnázott, szellőzőnyílással ellátott ládában fognak utazni. A láda most készül.

— A bolíviai csontok utaznak ebben a ládában?

— A másolataik. Azok is most készülnek.

Dinny feszült izgalommal nézett nagybátyjára.

— A másolatokat — mondta Adrian — készítő ember azt hiszi, hogy szibériai csontleleteket másol és azt sem tudja, hogy a munka Hallorsen számára készül. Pontosán lemértük a csontleleteket: százötvenkét fontot nyomnak, ami veszedelmesen közel jár egy élő ember testsúlyához. Hubert mennyit nyom?

— Körülbelül száznegyven fontot.

— Feltűnő.

— Folytasd, Adrian bácsi.

— Ennyit tudok, a továbbiakat már csak sejttem. Hallorsen magával viszi a ládában a csontmásolatokat, ugyanazon a hajón, amelyen Hubertet fogják szállítani. A legelső spanyol vagy portugál kikötőben Hallorsen elhagyja a hajót a ládával, melyben ekkor már a csontgyűjtemény helyett Hubert lesz. A csontmásolatokat előzőleg kiszedi a ládából és bedobja a tengerbe. A valódi csontok ebben a kikötőben fogják várni. Hubert kiszáll a ládából, felszáll egy repülőgépre és a ládába bekerülnek a valódi csontok. Itt kezdődik azután Jean és Alan szerepe. Ők viszik magukkal repülőgépen Hubertet... valószínűleg Törökországba, mint azt a kérésedből sejthetem. Mielőtt jöttél, éppen

azon gondolkoztam, hogy hová akarnak repülni. Hallorsent nem vehetik gyanuba a hatóságok, mert ládája tele lesz csontokkal. Azt fogják hinni, hogy Hubert a hajóról a tengerbe vetette magát. Egyesek talán hallani fogják a vízbedobott csontmások csattanását, és ez megerősíti majd ezt a beállítást. Az egész úgy túlzottan kalandosnak látszik.

— És ha a hajó nem köt ki Európában?

— Valahol okvetlenül ki kell kötnie, de ha ez mégsem történne meg, erre az esetre is van egy tervük, amit a hajón kell útközben végrehajtani. Az is lehet, hogy a ládatrűkköt Dél-Amerikában kísérlik meg. Ez volna talán a legbiztosabb módszer, csak éppen ebben az esetben nem lehetne repülőgépen megszöktetni.

— Mért vállal Hallorsen ekkora kockázatot?

— Ezt te kérded, Dinny?

— Ez túlsok . . . Nem . . . nem akarom, hogy ennyit kockáztasson.

— Ezenkívül valószínűleg az az érzés is vezérli, hogy tulajdonképpen ő rántotta be Hubertet ebbe a helyzetbe és ezért neki kell megmentenie. Ne felejtse el azt sem, hogy végtelenül energikus nemzethez tartozik, ahol az emberek hozzászoktak ahhoz, hogy egyedül szolgáltassanak maguknak igazságot. Egyébként bízhat benne, hogy nem az az ember, aki utólag ellenszolgáltatást kér a szolgálataiért. Különben is kétségbeesett versenyt folytat vetélytársával, a fiatal Tasburghgal, aki éppen annyira szerelmes beléd, mint ő. Ezért semmitől sem kell tartanod.

— De én egyiknek sem akarok a lekötözöttje lenni. Nem szabad, hogy erre sor kerüljön. Egyébként, mit gondolsz, Hubert beleegyezne ebbe?

— Azt hiszem, már bele is egyezett, — mondta komoran Adrian — különben kérte volna, hogy helyezzék óvadék ellenében szabadlábra. Attól kezdve, hogy a bolíviaiak ráteszik a kezüket, meg-

szűnik az a skrupulusa, hogy angol törvények ellen vétkezik. Azt hiszem, alaposan meggyőzheték arról, hogy a kockázat nem túlságosan nagy. Nagyon elkeseredett hangulatban lehet, és úgy látszik, mindenre hajlandó, csak hogy megmeneküljön. Ne felejtsd el, hogy valóban súlyos igazságtalanság érte, és ezenkívül fiatal házas.

— Igen — mondta suttogva Dinny. — És mi van veled, Adrian bácsi? Hogy állnak a te ügyeid?

Adrian változatlan nyugalommal felelt:

— Megfogadtam a tanácsodat. Elhatároztam, hogy elutazom, egyelőre azonban Hubert ügyétől függ a dolog.

36. FEJEZET.

Dinny még ez után a beszélgetés után sem tudta elhinni, hogy ilyesmi valóban megtörténhet. Olyan sok ilyen kalandról olvasott különböző regényekben, hogy nem tudta valóságnak elfogadni a tervet. Pedig nemcsak a regények szólnak ilyen kalandokról, hanem a történelemkönyvek és a vasárnapi lapok is. A vasárnapi lapok gondolata különös módon megnyugtatta és megerősítette abban az elhatározásában, hogy nem engedi, hogy Hubert ügye ezekbe a lapokba kerüljön. Mindamellet lelküismeretesen elküldte Jeannek a török nyelvtant és ha sir Lawrence nem volt otthon, a térképeket tanulmányozta nagybátyja dolgozószobájában. Azt is szorgalmasan számítgatta, hogy mikor indulnak és érkeznek délamerikai hajók.

Két nappal később Lawrence bácsi vacsora közben bejelentette, hogy «Walter» hazaérkezett. Valószínű, — mondta — hogy szabadsága után most egy darabig nem ér rá olyan aprósággal foglalkozni, mint amilyen Hubert ügye.

— Apróság! — kiáltott fel Dinny. — «Csak» Hubert életéről és a mi boldogságunkról van szó!

— Kedvesem, egy belügyminiszter napi munkájához tartozik, hogy rengeteg ember életéről és boldogságáról döntsön.

— Szörnyű foglalkozás lehet. Én gyűlölöm.

— Ez a különbség közted és a politikus között — mondta sir Lawrence. — A politikus éppen azt gyűlöli, ha nem foglalkozhat embertársai életével és boldogságával. Mondd, elkészült már Hubert naplója. Mindenesetre számítanunk kell arra is, hogy Walter esetleg mégis előveszi most az ügyet.

— Most nyomják, a levonatokat már át is néztem. Az előszó már készen van. Én nem olvastam, de Michael azt mondja, hogy szenzációs.

— Helyes. Blythe szenzációinak mindig bombasikerük szokott lenni. Bobbie majd értesít bennünket, ha Walter előveszi az ügyet.

— Ki az a Bobbie? — kérdezte lady Mont.

— Bobbie valóságos intézmény, drágám.

— Blore, figyelmeztessen, hogy írnom kell a juhászkutyakölyök ügyében.

— Igenis, mylady.

— Nem figyelted meg, Dinny, hogy azok a juhászkutyák, melyeknek alapszíne a fehér, olyanok, mintha valami isteni örület szállta volna meg őket. És mindegyiket Bobbienak hívják.

— A mi Bobbienkban valamivel kevesebb az isteni örület, ugye, Dinny?

— Mindig megtartja ígéretét, Lawrence bácsi?

— Igen. Bobbiera mindig számítani lehet.

— Szeretnék megnézni egy juhászkutya-versenyt — mondta lady Mont. — Nagyon okos állatok. Állítólag tudják, hogy melyik juhót nem szabad megharapniok. És amelletten milyen soványak. Az egész kutya csupa haj és ész. Hennek kettő van. Dinny, már régóta akartam veled beszélni a hajadról.

— Tessék, Em néni.

— Megőrizted a levágott hajadat?

— Meg.

— Jól tetted, csak ügyelj, hogy ne kerüljön ki a család birtokából. Még szükséged lehet rá. Azt mondják, hogy megint divat lesz ódivatúnak lenni. Tudod, az a bizonyos antik modern stílus.

Sir Lawrence felvonta egyik szemöldökét.

— Te mindig olyan voltál, Dinny. Éppen ezért akarlak lefestetni. Te képviseled azt, ami az angol típusban maradandó.

— Micsoda típus? — kérdezte lady Mont. — Dinny, te csak ne légy típus, a tipikus emberek nagyon unalmasak. Valaki egyszer Michaelre is azt mondta, hogy típus, én azonban ezt nem vettem észre.

— Mondd, Lawrence bácsi, miért nem festeted le helyettem Em nénit. Sokkal fiatalabb, mint én. Nem igaz, néni?

— Ne tiszteletlenkedj. Blore, kérem a Vichymet.

— Bobbie hány éves, Adrian bácsi?

— Senki sem tudja pontosan. Hatvan körül lehet. Ha meg akarnók állapítani a korát, ketté kellene vágni és megszámolni az évgyűrűit. Remélem, nem akarsz hozzá férjhezmenni, Dinny? Erről jut eszembe, Walter özvegy ember. Quakervért örökölt az őseitől, s ezenkívül megtért liberális. Az ilyen anyag gyúlékony.

— Dinnyért sokáig kell epekedni — jegyezte meg lady Mont.

— Elmehetek most, Em néni? Át akarok menni Michaeléhez.

— Mondd meg Fleurnek, hogy holnap reggel meglátogatom a kis Kitet. Vettem neki egy új játékot. Az a címe: parlament. Különböző állatok különböző pártokhoz tartoznak, mindegyik más-képpen visít és bög és mindegyik ügyetlenül viselkedik. A zebra a miniszterelnök, a tigris a pénzügyminiszter. Blore, hozasson egy taxit Dinny kisasszonynak.

Michael a Házban volt, csak Fleur volt otthon.

Elmondta, hogy Blythe előszavát már elküldték Bobbie Ferrarnak. Ami a bolíviaiakat illeti, a követ még nem jött vissza, a helyettesítésével megbízott attasé pedig megígérte, hogy hajlandó az ügyről magánbeszélgetést folytatni Bobbieval. Olyan udvarias volt, — mondta Fleur — hogy sejtelmem sincs, mi a szándéka. Attól félek, hogy semmi.

Dinny feszült izgalommal ment haza. Minden Bobbie Ferraron múlik. Ez az ember hatvan éves lehet, és annyi mindent látott már, hogy valószínűleg kiveszett belőle a rábeszélő, gyújtó lendület. De lehet, hogy ez szerencse. Lehet, hogy egy szentimentális fellépés elrontaná a dolgot. Talán hideg számításra van szükség, diplomatisztikus beszédre, mely célzást tesz bizonyos kellemetlen következményekre, és finoman utal a kedvező elintézés előnyeire. Dinnynek fogalma sem volt arról, hogy milyen módszerekkel lehet a Hatóság lelkét megfogni. Michael, Fleur és sir Lawrence néha úgy tettek, mintha tudnák, de Dinny véleménye szerint egyikük sem volt bölcsebb ezen a téren, mint ő maga. Egy hajszálon múlik minden, apró hangulatbeli árnyalatokon.

Lefeküdt és egész éjjel alig aludt.

Még egy napot töltött el hasonló hangulatban. Amikor a harmadik nap reggelén bélyegtelen, «Külügyminisztérium» feliratú borítékot talált asztalán, úgy érezte magát, mint a hajós, akinek vitorláit többnapos szélcsend után friss légáramlat dagasztja.

«Kedves Cherrell kisasszony!

Tegnap délután átadtam fivére naplóját a külügyminiszternek. Azt ígérte, hogy az éjszaka elolvassa. Ma délután hat órára kell felmennem hozzá. Amennyiben hat óra előtt tíz perccel feljönne értem a külügyminisztériumba, együtt mehetnénk el.

Őszinte tisztelője:

R. Ferrar.»

Végre! Még egy egész nap! Walter azóta már bizonyára elolvasta a naplót, talán már meg is hozta magában a döntést. A hivataloshangú levél hatása alatt úgy érezte magát, hogy részese egy összeesküvésnek és hallgatás a kötelessége. Érzése azt súgta, hogy senkinek se szóljon a dologról. Kerülni akart mindenkit a döntésig. Ilyen érzés lehet, ha az ember operációra készül. Sétára indult. Gyönyörű reggel volt. Nem tudta, hogy merre menjen. A Nemzeti Képtárra gondolt, aztán elvetette ezt a tervet, mert a festményeket csak úgy lehet élvezni, ha az ember rájuk összpontosítja a figyelmét. Eszébe jutott a westminsteri apátság és Millicent Pole, akit egyszer elvitt oda. Fleur azóta a lányt behozta mannekennek Frivollehez. Megvan! Benéz Frivollehez, megtekinti a téli modelleket és talán találkozik a lánnyal is. Nem szép dolog, ha az ember vásárlási szándék nélkül mutatgat magának ruhákat és hiába fárasztja a kiszolgáló személyzetet. Ha Hubertet felmentik, milyen belenyúl az erszényébe és vesz magának egy estélyi ruhát, még akkor is, ha rámege az egész havi apanázsa. Ez a tudat felbátorította és megindult a Bondstreet felé. Keresztültörte magát a lüktető forgalmú keskeny utcán és bement a Frivolle-házba.

— Erre, asszonyom — mondták neki, felvezették az emeletre és leültették. Kissé félrehajtott fejjel ült, mosolygott és kedveseket mondott a kiszolgálónőnek, mert eszébe jutott, hogy mit mondott egyszer egy kereskedőseged: «Nem is tudja nagysád, milyen más az, ha a vevő mosolyog és egy kis érdeklődést mutat. A legtöbb hölgygel olyan nehéz kijönni... bizony, bizony».

A modellek a legújabbak és a legdrágábbak voltak, és egyáltalában nem illettek Dinny egyéniségéhez, annak ellenére, hogy a kiszolgálónő örökké ezt ismételte: «Ez a ruha tökéletesen illik a nagyságos asszony alakjához és arcszínéhez».

Nem tudta, hogy árt-e vagy használ-e Millicent Polenak, ha utána kérdezősködik. Kiválasztott két ruhát és megkérte, hogy mannekenen mutassák be. Az első ruhában egy nagyon sovány, gögösteintetű, csinos arcocskájú, kiálló lapockájú lány jött be. A ruha fekete és fehér anyagból készült. A lány lassú léptekkel sétált végig a helyiségen. Kezét testének azon a helyén tartotta, ahol egyik csipőjének kellett volna lennie, szemével pedig, mintha a másikat kereste volna. Dinnynek különben sem tetszett a ruha, de a lány még csak fokozta nemtetszését. A másik ruhát, egy tengerzöld és ezüstszerű kreációt, ami Dinnynek nagyon tetszett (az árától eltekintve), Millicent Pole mutatta be. A lány hivatásos unalommal nézett maga elé, rá se nézett a vevőre, mintha azt mondaná: «Mit tudod te, mit jelent az, egész nap kombinében járni, és a rengeteg férjjelöltet távortartani». Mikor azonban megfordult, Dinnyre esett pillantása, aki rámosolygott. Hirtelen felragyogott az arca és szokott lassú lépteivel ismét végigment a helyiségen. Dinny felállt és odament a lányhoz, aki most megállott. Két uja közé fogta a ruha egyik ráncát, mintha az anyagot vizsgálná.

— Örülök, hogy viszontlátom — mondta a lánynak. A lány puha, virágszerű szája bájosan elmosolyodott. «Elragadó ez a lány», — gondolta Dinny — majd a kiszolgálónőhöz fordult:

— Ismerem Pole kisasszonyt. Pompásan áll rajta ez a ruha.

— Ó, ezt a ruhát egyenesen a nagyságos asszony számára szabták. Pole kisasszony nem elég karcsú hozzá. Tessék csak felpróbálni.

Dinny nem tudta, hogy ez bók volt-e vagy nem.

— Nem tudok dönteni, — mondta — azt hiszem, hogy nem tudom megfizetni ezt a ruhát.

— Nem baj, nagyságos asszony. Pole kisasszony vegye le a ruhát, majd ráadjuk a nagyságos asszonynak.

A lány kibújt a ruhából. «Most még elragadóbb, — gondolta Dinny — bár én is ilyen csinos lennék kombinében».

Közben levetköztették.

— Gyönyörű karcsú a nagyságos asszony — mondta az elárúsítónő.

— Mint egy piszkafa.

— Ó dehogy, azért elég hús is van a nagyságos asszonyon.

— Tökéletes alakja van — szólt közbe nagyon melegen a lány — előkelő jelenség.

Az elárúsítónő bekapcsolta a ruhát.

— Tökéletes, — mondta — itt talán egy kissé dúsan elomlik, de ezt könnyen megigazíthatjuk.

— Túl sok látszik ki a bőréből — mormolta Dinny.

— Az ilyen bőrt nem kell szégyelni, nagyságos asszony.

— Talán felpróbálhatná Pole kisasszony a másik ruhát is, azt a fehér=feketét.

Azért mondta ezt, mert tudta, hogy a lányt nem küldhetik le a ruháért kombinében. Egyedül akart vele maradni.

— Természetesen. Rögtön hozom. Foglalkozék addig a nagyságos asszonnyal, Pole kisasszony.

Amikor magukra maradtak, mind a ketten elmosolyodtak.

— No, Millie, hogy tetszik a manneken=élet.

— Nem egészen ilyennek képzeltem, kisasszony.

— Egyhangú, nem?

— Azt hiszem, semmi sem olyan, mint amilyennek képzeljük. Persze, lehetne rosszabb is.

— Azért jöttem, hogy magát lássam.

— Igazán? De azért, remélem, meg tetszik venni a ruhát, olyan, mintha csak a kisasszonyra szabták volna. Nagyon bájos benne a kisasszony.

— Vigyázzon, Millie, ha ilyen jól tud rábeszélni, áthelyezik az eladási osztályba.

— Ó, oda nem mennék. Ott folyton hazudni, meg hízelegni kell a vevőknek.

— Hol kell kikapcsolni ezt a ruhát.

— Itt. Nagyon praktikus : csak egy kapocs van. Egyedül is könnyen kikapcsolhatja. Olvastam a bátyjáról, kisasszony. Igazán szégyen=gyalázat!

— Igen — mondta Dinny és olyan mozdulatlanul állt fehéreneműjében, mint egy kőszobor. Aztán hirtelen megragadta a lány kezét. — Sok szerencsét, Millie.

— Sok szerencsét a kisasszonynak is.

Abban a pillanatban, amint elengedték egymás kezét, visszajött az elárúsítónő.

— Sajnálom, hogy feleslegesen fárasztottam, — mondta mosolyogva Dinny — de most már elhatároztam, hogy ezt a ruhát választom, ha meg tudom fizetni. Csak az ára borzalmas.

— Ne tessék azt hinni, nagyságos asszony. Valódi párisi modell. Majd beszélek Better úrral, talán tud valamit engedni. Ezt a ruhát önnek teremtettk. Pole kisasszony, keresse meg Better urat.

A lány kiment. Most a fekete=fehér ruha volt rajta.

Dinny ismét felvette ruháját.

— Sokáig maradnak meg önöknél a mannekenek?

— Nem igen. Nagyon fárasztó foglalkozás egész nap folyton öltözködni.

— Mi lesz belőlük?

— Valahogy csak férjhezmennek ... vagy így, vagy úgy.

Milyen finom! Nemsokára megjelent Better úr, egy karcsú, őszhajú, tökéletes modorú férfi és kijelentette, hogy mérsékelt árat fog számítani «őnagyságának». Még a mérsékelt ár is borzalmasan drága volt. Dinny azt mondta, hogy holnap választ ad és kiment a bágyadt novemberi napfényre. Még hat órát kell agyonütnie. Északkelet felé sétált a Meads irányába. Aggodalmát azzal

igyekezett csillapítani, hogy annak a sok járókelőnek, aki elmegy mellette, szintén megvannak a maga gondjai. Hétmillió ember él ebben a városban, és a maga módján mindegyik gondterhelt. Egyeseken meglátszik, másokon nem. Egy kirakat tükrében megnézte magát és megállapította, hogy azok közé tartozik, akiken nem látszik meg. Mégis szörnyen érezte magát! Az ember arca tulajdonképpen csak álarc. Elért az Oxford Streetre, megállt a járda szélén, várta, mikor mehet át. Mellette egy igásló lógatta csontos, fehérorrú fejét. Megsímogatta a ló nyakát, sajnálta, hogy nincs nála cukor. A ló ügyet sem vetett rá, a kocsis hasonlóképpen. Miért is törődnének vele? Évről=évre minden nap itt kocognak ebben a forgatagban, hol kocognak, hol megállnak, lassan, nehézkesen, mindig egyformán, reménytelenül, kilátástalanul, amíg végül mind a ketten kidőlnek. Akkor aztán eltakarítják őket. A rendőr fehérhajtókájú karja irányváltozást intett, a kocsis megrántotta a gyeplőt, a kocsi megindult. Autók hosszú sora követte. A rendőr ismét felemelte karját. Dinny átvágott az úttesten, elsétált a Tottenham Court Road sarkáig, ahol megint várakoznia kellett. Hová igyekszik az embereknek és kocsiknak ez a szédületesen nyüzsgő tömege, milyen titkos cél után törtet? Mi az ő életük? Egy tál étel, egy szippantás a cigarettából, egy pillantás az úgynevezett «életbe» valamelyik moziban, és a hosszú nap végén az ágy. Millióféle munkát végeznek becsülettel, vagy becsstelenül, csak azért, hogy egy kicsit ehessenek, álmodhassanak, alhassanak, és aztán másnap újra kezdjék az egészet. Dinny ott állt a járda szélén és torkonragadta az élet kérlelhetetlensége. Tompán felnyögött. Egy kövér ember így szólt hozzá :

— Bocsásson meg, kisasszony, csak nem léptem a lábára?

— Nem — mondta mosolyogva. A rendőr in=

tett, Dinny megint átvágott az úttesten. Befordult a Gower Streetre és gyorsan végigsietett a szomorú, kietlen utcán. «Már csak egy folyón kell átkelnem», dúdolta a régi dalt, aztán eljutott a Meadsbe, a nyomorúságos utcák, csatornák és gyermekek nagy labirintusába. Otthon találta nagybátyját és nagynénjét, akik éppen ebédhez készülődtek. Dinny is asztalhoz ült velük. Nyíltan beszélt velük a készülő «operációról», hiszen mind a ketten alaposan hozzászoktak az ilyen műtétekhez. Hilary ezt mondta :

— Az öreg Tasburghal együtt rávettük Bentworthot, hogy beszéljen a belügyminiszterrel. A «Földesúrtól» tegnap este a következő levelet kaptam : «Walter csak annyit mondott, hogy az ügyet szigorú tárgyilagossággal fogja elbírálni, tekintet nélkül unokaöcséd társadalmi állapotára. Társadalmi állapot! Micsoda kifejezés. Mindig mondtam, hogy ennek a fickónak a liberálisok közt kellett volna maradnia».

— Bárcsak tárgyilagosan ítélné meg az ügyet, — kiáltott fel Dinny — akkor Hubert megmenekülne. Utálom ezt a kacérkodást az úgynevezett demokráciáról. Ha egy soffőrről volna szó, megkegyelmezne neki, bizonyítékok híján.

— Ez a reakció régi előjogainkkal szemben, — mondta Hilary — és, mint minden reakció, ez is túlzott. Gyermekkoromban még joggal vádolták köreinket azzal, hogy előjogokat élveznek. Ma már megfordult a helyzet : a társadalmi rang megnehezíti az ember helyzetét a törvény előtt. De hiába, a középutat betartani a legnehezebb dolog : az ember szeretne mindenkivel szemben méltányos lenni, de nem tud.

— Mialatt ide jöttem, azon gondolkoztam, mi a célja annak, hogy te, Hubert, apa, Adrian bácsi és még sok más ezren becsülettel végzitek a munkátokat? Mi a célja ennek, egy darab kenyéren kívül?

— Kérdezd meg nagynénédet — mondta Hilary.

— Mondd meg, May néni, mi a célja?

— Nem tudom, Dinny. Engem úgy neveltek, hogy megvan ennek is a célja és ezért hiszek benne. Ha férjhez mennél és családod lenne, valószínűleg nem vetnéd fel ezt a kérdést.

— Tudtam, hogy May néni kitérő választ fog adni. Neked mi a véleményed, Hilary bácsi?

— Nem tudom, Dinny. Úgy van, amint a nagynénéd mondja: úgy élünk, ahogy neveltek bennünket, azt tesszük, amit megszoktunk. Ennyi az egész.

— Hubert azt írja naplójában, hogy ha másokkal szemben kíméletesek vagyunk, ezzel tulajdonképpen önmagunknak biztosítunk kíméletet. Igaz ez?

— Kissé túlságosan nyers megfogalmazás. Én inkább úgy mondanám, hogy valamennyiünk sorsa annyira összekapcsolódott, hogy aki a saját javára törekszik, annak éppen úgy vigyáznia kell a mások javára is.

— Érdeemes egyáltalában javakra törekedni?

— Azt akarod kérdezni, hogy érdemes-e egyáltalában élni?

— Igen.

— Az emberiség körülbelül ötszázezer éves, sőt Adrian szerint egymillió éves. Ez alatt az idő alatt óriási módon elszaporodott. Most figyelj ide. Elképzelhető, hogy az emberiség élete ilyen régóta tartana, rengeteg küzdelem és nyomorúság közepette, ha nem volna érdemes élni?

— Nem, ez nem valószínű — mondta elgondolkozva Dinny. — Az ember Londonban teljesen elveszti az ítélőképességét.

E pillanatban belépett a szobalány.

— Cameron úr van itt, tiszteletes úr.

— Vezesse be, Lucy. Ez az ember majd segítségével lesz, Dinny, hogy ismét visszanyerd ítélőképességedet. Ez az ember eleven hitvallás az élet

olthatatlan szeretete mellett. Keresztülment már minden betegségen, a mocsárlázát is beleértve, átélt három háborút, két földrengést, a világ minden táján végezte a legkülönbözőbb munkákat, most munkanélküli és azonkívül szívbeteg.

Cameron úr belépett a szobába. Alacsony, vézna, ötven év körüli, szürke, kelta szemű, őszbecsavarodó fekete hajú, kissé horgas orrú férfi volt. Egyik keze kötésben volt, mintha hüvelykujja kificamodott volna.

— Hallo, Cameron, — mondta Hilary és felállt — már megint verekedett?

— Tudja, tiszteletes úr, a környékemen néhány fickó borzalmasan bánik a lovakkal. Tegnap valószínű ütközetet vívtam az egyikkel. Nem tudom nézni, amikor agyonterhelt, szegény, derék, öreg lovat vernek.

— Remélem, jól ellátta a baját annak a csirkefogónak.

Cameron úr ráhunyorított.

— Jó, alaposan bevertem az orrát és közben kificamítottam a hüvelykujjamat. Azért jöttem, tiszteletes úr, hogy bejelentsem: állást kaptam az egyházközségnél. Nem nagy állás, de meg fogok élni.

— Nagyszerű. Nézze, Cameron, nagyon sajnálom, de feleségemmel együtt el kell mennem egy gyűlésre. Maradjon itt, igyék egy csésze kávé, és beszélgessen az unokahugommal. Meséljen neki Braziliáról.

Cameron úr bájosan rámosolygott Dinnyre.

A most következő óra gyorsan telt el és jó hatást tett Dinnyre. Cameron úr remek előadó volt. Elmondta jóformán az egész élettörténetét, ausztráliai gyermek éveitől kezdve. Elmondta, hogy tizenhat éves korában besorozták és részt vett a dél-afrikai bázisban. Elmondta, hogy mi minden ment keresztül a világháború után. Az idők folyamán minden bacillus megfordult már a szer-

vezetében. Dolga volt lovakkal, kínaiakkal, zulu-kafferekkal és brazíliaiakkal, eltörött a kulcs-csontja és a lába, belebetegedett egy gáztámasdásba és egy gránátnyomásba, de most teljesen jól van, csak «egészen csekély szívbántalma van» — magyarázta óvatosan. Arcáról lelkének derűje sugárzott. Mint előadásából kiderült, egyáltalában nem tartotta életét rendkívülinek.

Dinny számára e pillanatban Cameron úr olyan hasznos volt, mint a legjobb csillapítószer. Éppen ezért a lehető leghosszabbra nyújtotta beszélgetésüket. Cameron úr távozása után Dinny maga is elment és most már más szemmel nézte az utcák forgatagát. Félnégy volt, még mindig hátra volt két és fél órája. A Regent's Park felé sétált. A fákon már alig volt levél. A levegőt az elégetett lombok különös illata töltötte be. Dinny lassan ment a kékes, könnyű füstben, Cameron úrra gondolt, és dacolt a búskomorsággal. Milyen volt ennek az embernek az élete! És mennyi lelkes lendület van benne még most is, az élete végén! Elsétált a Long Water mellett, a húnyó napfény megcsillant a víz tükrén. Amikor Marleyboneba ért, eszébe jutott, hogy mielőtt felmegy a külügyminisztériumba, kissé rendbe kell hoznia magát. Bement a Harridge árúházba. Félöt volt. A pultok előtt tolongtak az emberek. Lassan barangolt az árúházban. Vett magának egy új púderpamacsot, megivott egy csésze teát, rendbehozta arcát, aztán keresztültört a tömegben, kiment az utcára. Még egy jó félóra. Gyalog folytatta útját, pedig már fáradt volt. Pontban háromnegyed hatkor átadta névjegyét a külügyminisztérium egy altisztjének. Bevezették egy várokszobába. Ebben a helyiségben nem volt tükör. Elővette púderdobozát és kis beporzott, kerek tükörben nézte meg magát. Úgy találta, hogy nem szép, és ezt sajnálta. Különben nem fontos, gondolta, hiszen nem találkozom

Walterrel, csak a háttérben ülök majd és várok. Mindig csak várok.

— Cherrell kisasszony.

Bobbie Ferrar állt az ajtóban. Szokott kifejezése ült az arcán. Törődik is ez az ember az üggyel! Mért is törődne?

Bobbie Ferrar megérintette kabátja belső zsebét.

— Nálam van az előszó. Mehetünk?

Útközben a chingfordi gyilkossági ügyről kezdett beszélni. Érdeklődött, hogy Dinny figyelemmel kísérte-e az ügyet. Nem, nem kísérte figyelemmel. Kár, mert az ügy teljesen tiszta és világos. Hirtelen hozzátette:

— A bolíviai nem meri vállalni a felelősséget, Cherrell kisasszony.

— Ó!

— Nem baj — mondta Bobbie Ferrar és arca mosolyra húzódott.

«Valódi fogak, nem hamisak, gondolta Dinny, néhányon látni az aranyplombát.»

Megérkeztek a belügyminisztérium épülete elé. Bementek. Egy altiszt felvezette őket a széles lépcsőkön. Egy folyosón át tágas, üres szobába jutottak, melynek végében tűz égett a kandallóban. Bobbie Ferrar széket húzott az asztalhoz.

— A *Graphicot* parancsolja, vagy ezt — mondta és kis kötetet vett elő oldalzsebéből.

— Mind a kettőt kérném — mondta bágyadtan Dinny. Maga elé tette a folyóiratot és a könyvecskét. A kis, piros könyv háborús versek gyűjteménye volt.

— Első kiadás, — mondta Bobbie Ferrar — most, ebéd után találtam egy könyvkereskedésben.

— Igen — mondta Dinny és leült.

Kinyílt egy ajtó, egy fej benézett.

— Ferrar úr, a belügyminiszter várja önt.

Bobbie Ferrar ránézett Dinnyre. «Fel a fejfel»

morogta a foga között, azután kihúzta magát és bement a miniszter szobájába.

Dinny sohasem érezte még magát annyira egyedül, mint itt, ebben a nagy várószobában. Örült, hogy egyedül van, félt attól a pillanattól, amikor ez az egyedüllét megszűnik. Kinyitotta a kis kötetet, egy strófára esett a pillantása :

Szép falragasz közölte, ó,
Hogy hol, mennyiért kapható
Múláb, műkar és műkönyök.
Kicsi, magas, sovány, zömök,
Testhezálló művégtagok.
Az, aki a fronton hagyott
Egy=két lábat, egy=két kezét,
Díjmentesen kap ehelyett
Újat . . . E percben egy cserkészleány — — —

A tűz hirtelen pattogó hangot hallatott, egy szikra kirepült a kandallóból. Dinny szomorúan figyelte a kis szikra halálát a szőnyegen. Elolvasott még néhány verset, de nem értette, hogy mit olvas. Becsukta a kis könyvet, kinyitotta a «Graphic»-ot. Elejétől végig átlapozta, de nem is figyelte, hogy mit ábrázolnak a képek. Úgy érezte, mintha a szíve egyre nagyobb mélységekbe süllyedne. Ez az érzés teljesen betöltötte, semmire sem tudott figyelni. Azon töprengett, hogy mi rosszabb : ha a saját operációkra várunk, vagy valamelyik szeretettünkére. Arra a meggyőződésre jutott, hogy az utóbbi a rosszabb. Az volt az érzése, hogy már órák óta ül egyedül ebben a szobában. Mikor is ment be Bobbie Ferrar a miniszterhez? Ó, még csak félhét! Hátralökte székét és felállt. A falakon Viktória=korabeli államférfiak képmásai függtek. Egyik képtől a másikhoz ment, mintha valamenyenien ugyanazt az államférfit ábrázolnák, pofaszakállának különböző fejlődési fokaiban. Visszaült helyére, székét egészen közelhúzta az asztalhoz, rákönyökölt az asztal lapjára, állát a kezére

támasztotta. Ez az összezsugorodott helyzet kissé megnyugtatta. Milyen szerencse, hogy Hubert nem tudja, hogy most döntenek a sorsáról, nem kell végigkínlódnia ezt a szörnyű várakozást. Jeanre és Alanre gondolt, és egész szívéből remélte, hogy felkészültek a legrosszabbra. Percről-percre biztosabban érezte, hogy a döntés kedveszötlen lesz. Valami különös dermedtség vett rajta erőt. Bobbie Ferrar soha többé nem jön ki a miniszter szobájából... Soha, soha! Jobb is, hogy nem jön, mert csak a halálos ítéletet hozhatja magával. Végül karját elnyújtotta az asztalon és ráhajtotta homlokát. Nem tudta, hogy mennyi ideig borult így az asztalra, furcsa kábulatban. Arra riadt fel, hogy valaki a torkát köszörüli mögötte. Hátrafordult.

Nem Bobbie Ferrar állt előtte, hanem egy magas, vörösesképű, borotváltarcú férfi, kakastaréjszerűen hátrafésült ezüstös hajjal. Kissé szétvetett lábakkal állt a kandalló előtt, hátrakulcsolt kezét kabátja szárnya alá dugta. Tágranyílt, világosszürke szemmel bámult Dinnyre. Ajkát kissé szétnyitotta, mintha éppen beszélni akarna. Dinny annyira megriadt, hogy nem is tudott felkelni. Csak ült a széken és visszabámult a férfire.

— Maradjon csak ülve, Cherrell kisasszony — mondta a férfi és elhárító mozdulattal kihúzta kabátja szárnya alól a kezét. Dinny ülve maradt. Boldog volt, hogy nem kell felállnia, mert különben nagyon reszketett volna.

— Ferrar azt mondja, hogy ön rendezte sajtó alá fivére naplóját.

Dinny lehajtotta fejét. — Mélyeket lélekzeni — vezényelt magának.

— A kinyomtatott szöveg azonos az eredetivel?

— Igen.

— Teljesen?

— Igen. Nem változtattam meg, és nem hagytam ki egyetlen betűt sem.

Mereven nézte a férfi arcát. Nem látott belőle mást, mint csillogó, kerek szemét és kissé előreálló alsó ajkát. Az volt az érzése, hogy most az Istennel áll szemtől szembe. Megborzongott erre a furcsa gondolatra, és ajka kétségbeesett kis mo= solyra húzódott.

— Még egy kérdésem van, Cherrell kisasszony.

— Kérem — sóhajtott alig hallhatóan Dinny.

— A napló melyik részét írta fivére vissza= térése után?

Dinny elképedt, fájdalmasan érintette ez a gya= nusítás.

— Egy sort sem! Egy sort sem! Az utolsó betűig odakint írta. — Most végre felállott.

— Ha szabad érdeklődnöm, honnan tudja ön ezt?

— A bátyám . . . — csak most eszmélt rá, hogy semmi bizonyítéka nincs Hubert szaván kívül. — A bátyám mondta.

— Az ő szava önnek szentírás?

Dinnyben még mindig volt annyi humorérzék, hogy ne jöjjön dühbe. Lehajtotta a fejét.

— Igen, szentírás. Fivérem katona és . . .

Elakadt a szava. Nézte a miniszter gőgösen előreálló alsó ajkát és utálta magát, amiért ilyen frázist mondott.

— Kétségkívül, kétségkívül — mondta a mi= niszter. — Remélem, tisztában van azzal, hogy milyen fontos ez a kérdés.

— Megvan az eredeti kézirat . . . — nyögte Dinny — (ó, mért nem hozta magával) — abból tisztán kiderül . . . tudniillik nagyon piszkosak, gyűröttek a lapok . . . de azért bármikor rendelkezésre áll. Hozzam el . . .?

A miniszter ismét elhárító mozdulatot tett.

— Nem szükséges. Nagyon szereti a fivérét, Cherrell kisasszony?

Dinny ajka megremegett.

— Rendkívül. Valamennyien nagyon szeretjük.

— Mint hallom, nemrég nősült.

— Igen, nemrég nősült.

— Megsebesült a háborúban?

— Igen, átlőtték a ballábát.

— Egyik karján sem sebesült meg?

Megint ez a gyanúsító tűszúrás.

— Nem.

Az egytagú szó úgy hangzott, mint egy lövés. Némán néztek egymásra egy fél percig... egy percig. A könyörgés, a felháborodás összefüggés-telen szavai akartak Dinny ajkára tolulni, de ő keményen összeszorította ajkát és még a kezével is eltakarta. A miniszter bólintott.

— Köszönöm, Cherrell kisasszony, köszönöm.

A miniszter kissé oldalra hajtotta fejét, megfordult és, mintha tálcán vinné a fejét, visszament a szobájába. Mikor eltűnt, Dinny kezeibe temette arcát. «Mit tettem? Magamra haragítottam?» Keze idegesen végigfutott az arcán, egész testén, majd lehanyatlott és ökölbe szorult. Egész testében remegve nézett a bezárult ajtóra. Így mult el egy perc. Az ajtó ismét kinyílt, Bobbie Ferrar lépett a szobába. Megvillantak fogai. Bólintott, becsukta maga mögött az ajtót és így szólt:

— Minden rendben van.

Dinny az ablakhoz támoltygott. Már sötét volt, de ha nem lett volna sötét, akkor sem látott volna. Minden rendben van! Minden rendben van! Csuklójával dörzsölgette a szemét, megfordult és a sötétben bizonytalanul kinyújtotta mindkét kezét.

Senki se ragadta meg. Dinny csak egy hangot hallott:

— Igazán nagyon örülök.

— Már attól félttem, hogy elrontottam a dolgot.

Dinny most már látta Bobbie Ferrar szemét, mely olyan kerek volt, mint egy kölyökkutyáé.

— Már előzőleg meghozta a döntést, különben nem beszélt volna önnel, Cherrell kisasszony. Vég=eredményben nem is olyan megrögzötten kemény ember. Ma délben beszélt az ügyről az illetékes bíróval. Ez sokat lendített az ügyön.

«Tehát hiába gyötrődtem», gondolta Dinny.

— Megmutatta neki az előszót, Ferrar úr?

— Nem volt rá szükség és ez szerencse, mert lehet, hogy éppen ellenkező hatást tett volna, mint amit vártunk tőle. Tulajdonképpen a bírónak köszönhetjük az eredményt. De ön is nagyon jó hatást tett rá. Azt mondta önről, hogy kristálytiszt.

— Ó.

Bobbie Ferrar felvette az asztalról a kis piros könyvet, szeretettel végigsimította pillantásával, aztán zsebetette.

Kint a Whitehallon Dinny mélyet lélekzett, beszívta magába a novemberi ködöt és az volt az érzése, mintha valami régen, kétségbeesetten megkívánt ital üdítene fel.

— Bemegyek a legelső postahivatalba — mondta. Ugye, a miniszter most már nem fogja megmászni elhatározását?

— Szavát adta. Bátyját még ma este szabadlábra helyezik.

— Ó, Ferrar úr! — Hirtelen könnyek szöktek a szemébe. Elfordult, hogy elrejtse könnyeit. Mire visszafordult, Bobbie Ferrar már eltűnt.

37. FEJEZET.

A postahivatalból sürgönyözött apjának és Jeannek, telefonált Fleurnek, Adriannek és Hilarynek. Aztán taxiba ült és a Mount Streetre hajtatott. Benyitott nagybátyja dolgozószobájába. Sir Lawrence a tűz mellett ült, kezében könyv volt, melyet nem olvasott. Felpillantott.

— Mi újság, Dinny?

— Hubert szabad!

— Ez a te műved.

— Bobbie Ferrar azt mondja, hogy a bíró műve. Én majdnem elrontottam a dolgot.

— Csengess.

Dinny csengetett.

— Blore, kéretem lady Montot.

— Jó újság van, Blore, — mondta Dinny — Hubert úr kiszabadul.

— Köszönöm, kisasszony. Fogadtam rá, hatot négy ellen.

— Hogyan ünnepeljük ezt meg, Dinny?

— Le kell mennem Condafordba, Lawrence bácsi.

— Előbb megvacsorázunk. Be fogszi rúgni. Mi van Huberttel? Érte megy valaki?

— Adrian bácsi azt mondja, hogy jobb lesz, ha én nem megyek. Ő megy érte. Hubert természetesen a lakására megy és ott marad, amíg Jean meg nem érkezik.

Sir Lawrence ravaszul ránézett.

— Honnan fog iderepülni?

— Brüsszelből.

— Szóval ez volt a hadműveleti központ. Ezeknek a hadműveleteknek a lezárulása majdnem annyira megnyugtató, mint Hubert szabadulása. Az ilyen kalandos tervek manapság nem igen járnak sikerrel.

— Lehet, hogy ez sikerült volna — mondta Dinny. Most, hogy már nem volt szükség a szökötés terveire, kevésbé fantasztikusnak látta. — Á, Em néni, milyen szép ez a pongyola.

— Éppen öltözködtem. Blore négy fontot nyert a fogadáson. Dinny, csókolj meg. Csókolj meg a nagybátyádat is. Nagyon finoman tudsz csókolni, lendület van benne. Ha most pezsgőt iszom, holnapra megbetegszem.

— Okvetlenül pezsgőt kell innod, néni?

— Igen. Dinny, ígérd meg, hogy meg fogod csókolni azt a fiatalembert.

— Mondd, Em néni, te jutalékot kapsz a csók= jaim után?

— El kell ismerned, hogy ki akarta szabadítani Hubertet a fogságból. Az esperes elmondta, hogy egy napon repülőgépen megérkezett valami titok= zatos helyről. Szakállt viselt, magával vitt egy szeszmérleget és két könyvet Portugáliáról. Áltá= lában mindig Portugáliába szöknek az emberek. Az esperes most bizonyára fellelékzik, egészen le= fogyott a sok gondtól. Igazán meg kell csókolnod azt a fiatalembert.

— Egy csók ma már nem jelent semmit, néni. Az előbb majdnem megcsókoltam Bobbie Ferrart, de még idejében megneszelte a dolgot.

— Nem lehet Dinny idejét csókolódzással le= foglalni — mondta sir Lawrence. — Ülnie kell a miniatűr=festő számára. Holnap felkeres Conda= fordban a fiatal festő.

— Nagybátyádnak ez a bogara, Dinny. Höl= gyeket gyűjt. Pedig ma már nincsenek is többé hölgyek. Ez a fajta kiveszett. Ma már valameny= nyien csak nőtények vagyunk.

Dinny a legkésőbbi esti vonattal indult Conda= fordba. Előzőleg alaposan beboroztatták. Most ál= matag, boldog hangulatban ült a vasúti szakasz= ban, hálás volt mindenért: a kocsi mozgásáért és az ablakok mellett elsuhanó holdfényes homályért. Olyan boldog volt, hogy időnkint el=elmosolyo= dott. Hubert szabad! Condaford megmenekült. Szülei megint nyugodtak. Jean boldog. Alan kar= rierje nem forog többé kockán. Harmadosztályú kocsiban ült. Útitársai azzal a hol nyílt, hol rejtett csodálkozással néztek rá, amit idegen emberek túlságosan boldog mosolya szokott kelteni minden adófizető lelkében. Azt találgatták, hogy a hölgy részeg=e, gyengeelméjű=e, vagy egyszerűen csak szerelmes? Az is lehet, hogy egyszerre mind a három. Jóindulatú részvétellel nézett vissza, mert

látta rajtuk, hogy nem úsznak a boldogságban. Gyorsan elmúlt az utazás másfél órája. Amikor a gyengén világított pályaudvaron kiszállt, már nem volt olyan álmos, mint indulásnál, jókedve azonban nem csökkent. Sürgönyében elfelejtette megemlíteni, hogy Condafordba érkezik. Ezért az állomáson hagyta poggyászát és gyalog indult hazafelé. A főúton ment. Ez hosszabb út volt ugyan, de ő most sétálni akart, és tele akarta szívni tüdejét a hazai levegővel. Az éjszakai homályban szokás szerint titokzatosaknak látszottak a tárgyak. Az volt az érzése, hogy sohasem látta még azokat a házakat, sövényeket és fákat, melyek mellett elhaladt. Kis erdőn keresztül vezetett az útja. Vakító reflektorfénnyel egy autó robogott végig az úton. A fény egy menyétre esett, mely az utolsó pillanatban futott keresztül az úton. A furcsa kis állat felpúpozott háta olyan volt, mint valami csigaház. A hídon Dinny egy pillanatra megállt, lenézett a keskeny, kanyargó kis folyóra. Sokszázéves ez a híd, majdnem olyan régi, mint a kastély legrégibb részei, de még mindig erőteljes. Mindjárt a híd után következett a kastély kapuja. Ha a kis folyó a nagyon esős években megáradt, vize egészen az egykori sánc=árok bokraiig emelkedett. Dinny belökte a kis kaput és az út fűvel benőtt szélén, rododendron=bokrok között közeledett a ház homlokzatához, mely tulajdonképpen a hátulsó frontja volt. Hosszú, alacsony és sötét volt ez a homlokzat. Nem számítottak Dinny érkezésére. Éjfélre járt már az idő. Dinny elhatározta, hogy óvatosan körüljárja a házat. Kísértetiesen hatottak a holdfényben a fák, a bokrok és az ódon, szürke kastély. Végigment a tiszafák alatt, melyek rövid árnyékot vetettek a kert mélyebben fekvő részére. Eljutott a kastély másik oldalára, a pázsitos részre. Mélyeket lélezett, ide=oda nézett, szeme szinte beszívta azt egész helyet, melyhez gyermekkori

emlékei fűzték. A holdsugár kísértet-fénye hullott az ablakokra és a magnoliák fényes leveleire. Titkok rejtőztek a ház kőarca mögött. Gyönyörű! Csak egy ablak volt világos: apja dolgozószobájának ablaka. Furcsa, hogy már lefeküdtek ilyen nagy öröm után. A pázsitról a terraszra lopakodott és a félig félrehúzott függöny nyílásán keresztül benézett a szobába. A tábornok íróasztala mellett ült. Papirok feküdtek előtte. Térde közé szorított kézzel, lehajtott fejjel ült. Dinny elnézte apja beesett halántékát, haját, mely a halántékok fölött az utóbbi időben erősen megöszült, összeszorított ajkát, arcának csaknem megvert kifejezését. Úgy ült ott, mint aki csendes türelemmel készül a legnagyobb szerencsétlenségre. Dinny Lawrenceéknál az amerikai polgárháborúról olvasott valamit. Elképzelte, hogy éppen így ülhetett a szobájában valamelyik öreg déli tábornok Lee fegyverletételének előestéjén. Hirtelen arra gondolt, hogy talán valamilyen véletlen folytán még nem kapták meg a sürgönyét. Megzörgette az ablakot. Apja felémelte a fejét. Arca hamuszürke volt a holdfényben. Úgy látszott, mintha félreértene Dinny hirtelen megjelenését és attól tartana, hogy bekövetkezett a katasztrófa. Kinyitotta az ablakot. Dinny behajolt és apja vállára tette a fejét.

— Apuskám! Nem kaptátok meg a sürgönyömet? Minden rendben van, Hubert szabad.

A tábornok megragadta Dinny csuklóját. Arca kipirult, összeszorított ajka felengedett. Mintha egy pillanat alatt tíz évet fiatalodott volna.

— Ez... ez biztos, Dinny?

Dinny bólintott. Mosolygott, de szemében könnyek csillogtak.

— Istenem! Ez aztán a jó hír! Gyere be. Rögtön felmegyek és megmondom anyádnak.

Mire Dinny beért a szobába, apja már eltűnt.

Ez a szoba sikeresen ellenállt Dinny és anyja

esztétikai törekvéseinek, hogy egy kis hangulatot vigyenek belé. Megtartotta hivatszerű ridegségét. Dinny mosolyogva nézte a szoba különböző tárgyait, melyek valamennyien az esztétikai törekvések kudarcát hirdették. Újságok, katonai könyvek, régi fényképek, indiai és délafrikai emléktárgyak, kedvenc lovának régistílű képe, a birtok térképe, annak a párducnak a bőre, mely egykor megsebesítette a tábornokot, két kitömött rókafej. «Apa most megint boldog, — gondolta Dinny — hála Istennek.»

Eszébe jutott, hogy szülei talán szeretnének magukra maradni örömmükkel. Ezért lábujjhegyen felment Clare szobájába. A családnak ez az élénk tagja aludt. Egyik pizsamás karja a takarón hevert. Arcát másik keze fejére tette. «Ne zavarjuk meg a Szépség álmát.» Visszavonult a szobájába. Megállott a nyitott ablaknál és a csaknem teljesen csupasz szilfák ágai között a lassan emelkedő holdfényes mezőkre és erdőkre nézett. Ott állt az ablaknál és igyekezett nemhinni Istenben. Csúnya, kicsinyes volna most, amikor a dolgok jóra fordultak, erősebben hinni Istenben, mint akkor, mikor a helyzet tragikus volt. Mint ahogy csúnya és kicsinyes, ha csak akkor imádkozunk Istenhez, amikor nagy bajban vagyunk, különben pedig megfeledkezünk róla. De hát utóvégre az Isten kifürkészhetetlen örök szellem, nem pedig jóságos apa, akit az ember könnyen kiismer. Legjobb nem gondolni az egészre. Most itthon van, biztos révbe ért a vihar után: ez a fontos. Megtántorodott, olyan álmos volt, hogy félig már aludt is. Ágyát nem vetették meg. Ledobta magáról cipőjét, ruháját, fűzőjét, felvett egy régi, vastag pongyolát, és a dunyha alá bújt. Két perc múlva már mélyen aludt, de ajkán még mindig ott ült állandó mosolya...

Másnap reggel táviratot kaptak Huberttől, aki

értesítette őket, hogy Jeannel együtt megérkezik vacsorára.

— «Az ifjú várúr hazatér arájával» — mormolta magában Dinny. — Szerencsére későn jönnek, apa, és ezért nem kell hízott borjút leölni, ami tékozló fiúk hazatérésekor általában szokásos. Egyébként felkészültetek az ünnepélyes fogadtatásra?

— Van még két üveg 1865=ös Chambertinem. A dédapádé volt. Ezt isszuk meg. Régi konyakunk is van.

— Anyuskám, Hubert nagyon szereti a szalonkát és a fánkot. Tudnál hazai osztrigát szerezni? Nagyon szereti az osztrigát is.

— Majd szerzek, Dinny.

— És gombát is — tette hozzá Clare.

— Attól félek, anyuskám, hogy be kell szaladgálnod e miatt az egész országot.

Lady Cherrell mosolygott. Egészen fiatalos volt ma.

— Ebben a szép időben jólesik a vadászat — mondta mosolyogva a tábornok. — Nincs kedved vadászni jönni, Clare? Találkozunk tizenegykor a Wyvel=keresztnél.

— Remek.

Dinny az istállóhoz kísérte apját és Claret, megvárta, amíg elmennek, aztán a kutyákkal sétálgatott. A hosszú, kínzó várakozás után boldoggá tette az a tudat, hogy most már nincs mitől tartania. Ezért nem is bántotta az a tény, hogy Hubert helyzete e pillanatban ugyanolyan, mint két hónappal ezelőtt volt — amikor még nagyon bánkodott miatta. Ami Hubert karrierjét illeti, helyzete egy cseppet sem javult azóta, sőt annyiból súlyosbodott, hogy most már nő ember. Dinny tisztában volt ezzel, de lelke mégis tele volt boldogsággal. Ez is azt bizonyítja, hogy Einsteinnek van igaza: minden csak relatív.

A kert domboldali része felé sétált és a «Lin=

colnshirei vadász»-t dúdolta. Hirtelen motorkerék-pár-berregésre lett figyelmes. Porköpenyes, biciklisapkás férfi intett feléje. Egy rododondron-bokorba tolta kerékpárját, aztán levetette porköpenyét és megindult Dinny felé.

Persze, hiszen ez Alan. Tudta, hogy Alan nyomban megkéri a kezét. Ma igazán semmi sem akadályozhatja meg ebben. Ha legalább megvalósította volna vakmerő tervét, akkor most nem kérhetné meg, mert nem volna illő jutalmat kérni egy önfeláldozó szolgálatért. Így azonban...

«Talán — gondolta Dinny — még megvan a szakálla és ez vissza fogja tartani a leánykéréstől.» Sajnos azonban, amikor a fiatalember közelebb jött, látta, hogy szakállának helye féhéren csillan ki napbarnított arcából.

Alan mindkét kezét kinyújtotta feléje. Dinny megszorította kezét. Így álltak egy percig s egymásra néztek.

— No, fiatalember, — mondta végül Dinny — most meséljen. Halálosan aggódtunk maga miatt.

— Ülünk itt le, Dinny.

— Jó, csak ügyeljen Scaramouchra, folyton itt lebzsel a lába ügyében, a maga lába pedig nagy.

— Nem is olyan nagy. Dinny, elnézem az arcát, olyan...

— Kissé megviseltebb, mint máskor, ennyi az egész — mondta Dinny. — Mindent tudok Hal-lorsenről, a bolíviai csontleletekről, a párnázott ládáról és arról a tervről, hogy Hubertet a hajón a csontok helyébe csempézik.

— Micsoda?

— Mi sem estünk a fejünk lágyára, Alan. Magának mi lett volna a szerepe ebben az ügyben? Mért növesztett szakállt? Nem ülhetek a csupasz körre, rá kell valamit tennünk.

— Nem lehetnék én az a valami?

— Semmiesetre sem. Inkább tegye oda a köpenyét. Úgy.

— Nos, — mondta Alan és kedvetlenül nézte cipője orrát — ha kíváncsi, elmondok mindent. Határozott terveink még nem voltak, mert minden azon múlt, hogy milyen körülmények között szállították volna el Hubertet. Több terv merült fel. Ha a hajó Spanyolországban vagy Portugáliában kikötött volna, akkor megcsináltuk volna azt a ládatrúkköt. Abban állapodtunk meg, hogy Hallorsen a hajón utazik, én pedig Jeannel együtt a kikötőben várok rá a valódi csontokkal. Jean vezette volna a repülőgépet — született pilóta — és Törökországba szöktünk volna.

— Igen, — mondta Dinny — ezt mi is kitaláltuk.

— Hogyan?

— Ne törődjék vele. Halljuk a másik tervet.

— Nehezebb lett volna a dolog abban az esetben, ha a hajó nem köt ki Európában. Ebben az esetben hamis sürgönyt küldtünk volna a Hubertet szállító őröknek a southamptoni pályaudvarra. Felteszteltük hatóságuk nevében azt sürgönyöztük volna, hogy amint a vonattal a kikötőbe érnek, nyomban vigyék Hubertet a rendőrségre és ott várják be a további utasításokat. Ha aztán taxiban a rendőrségre igyekeztek volna, Hallorsen és én összeütköztünk volna a kocsival. Én autóval, Hallorsen motorbiciklivel rohant volna neki a kocsijuknak. A nagy zűrzavarban Hubertet átcsempésztük volna az én autómbe. Rögtön elrobogtam volna vele a készenálló repülőgéphez és aztán elrepültünk volna.

— Hm, — mondta Dinny — az ilyesmi nagyon hatásos filmen, de az életben egy kissé valószínűtlenül hangzik.

— Nem dolgoztuk ki részletesen ezt a tervet. Inkább a másakra számítottunk.

— A pénz teljesen elfogyott?

— Nem. Körülbelül kétszázat költöttünk. A repülőgépet el fogjuk adni.

Dinny mélyen felsóhajtott. Ránézett a fiúra.

— Örüljön, hogy ilyen símán megúsza a dolgot. Alan elmosolyodott.

— Igen. Annál is inkább, mert ha szöknünk kellett volna, sokáig nem találkozhattam volna magával. Ma feltétlenül be kell vonulnom. Mondja, Dinny, nem akar a . . .

— A távollét meglágyítja a szíveket — mondta szelíden Dinny. — Ha legközelebb visszajön, majd komolyan gondolkozom a dologról.

— Csak egy csókot, Dinny. Lehet?

— Tessék — mondta Dinny és feléje fordította arcát. «Ilyenkor — gondolta — szokták az embert szenvedélyesen szájoncsókolni. Alan nem így csókol meg. Úgy látszik, tisztel engem.»

Felállott.

— Menjünk most, kedvesem. Hálásan köszönöm mindazt, amire szerencsére nem került sor. Minden lehető el fogok követni, hogy a jövőben kevésbbé szűzies legyek.

Alan szomorúan nézett rá, mintha megbánta volna előbbi tiszteletudó tartózkodását, aztán viszonozta mosolyát. Motorbiciklijének zakatolása néhány pillanat múlva beleveszett a reggeli csendbe, melyet csak néha tört meg a szellő sóhajtása.

Dinny még mindig mosolygott, mikor bement a házba. Kedves fiú! Egy kis idő kellene! A megbánásra még a mai élet gyors üteme is enged egy kis időt.

Korán és keveset ebédeltek. Lady Cherrell ebéd után útrakelt, hogy beszerezze az ünnepi vacsorához szükséges jó falatokat. A Ford-kocsin ment el, melyet az inas vezetett. Dinny éppen a kertbe készült, hogy néhány árva novemberi virágot szedjen, amikor névjegyet hoztak be.

NEIL WINTNEY

FERDINAND STUDIO

ORCHARD STREET
CHELSEA

«Jaj, — gondolta — itt az a fiatalember, akit Lawrence bácsi küldött a nyakamra. Hol van az az úr, Amy?»

— A hallban várakozik, kisasszony.

— Kéretem a szalonba. Rögtön jövök.

Levette kertészkeztyűjét, lettete kosarát, púderdobozának tükrében megnézte orrát, aztán az erkélyajtón át bement a szalonba. Meglepő látvány tárult eléje. A «fiatalember» egy széken ült, festékdobozzal az oldalán. Sűrű, ősz haja volt, gomblyukából fekete szalagon monokli lógott. Amikor a «fiatalember» felemelkedett helyéről, Dinny megállapította, hogy legalább hatvan éves lehet. A festő így szólt:

— Cherrell kisasszony? Nagybátyja, sir Lawrence Mont megbízott, hogy megfesse az ön miniatűr arcképét.

— Tudom, — mondta Dinny — én azt hittem, hogy...

Nem fejezte be a mondatot. Utóvégre Lawrence bácsi mindig tréfás ember volt. Az is lehet, hogy ő ezt a kort tartja az ifjúság virágának.

A «fiatalember» barátságos vörös arcába illesztette monokliját, és kék szeme vizsga pillantással nézte Dinnyt. Félrehajtotta fejét és azt mondta:

— Ha meg tudom csinálni a vázlatot és kapatok néhány fényképet, akkor nem fogom önt sokáig kínozni. Ez a világoskék ruha remek színhatást ad. A háttér az ég lesz az ablakon át. Nem túlságosan kék, van benne egy fehér árnyalat, mint általában az angol égben. Talán fogjunk hozzá, amíg még jó a világítás.

Miközben tovább beszélt, megkezdte munkájának előkészületeit.

— Sir Lawrence az angol hölgy eszményképét akarja megfestetni. Mély belső kultúra, mely nem tolul a felszínre. Tessék egy kissé oldalt fordulni. Köszönöm... az orra...

— Tudom, — mondta Dinny — az orrom reménytelen.

— Dehogy, dehogy, nagyon bájos orr. Úgy tudom, hogy sir Lawrence a típusgyűjteményébe akarja sorozni ezt a képet. Én már kettőt festettem a számára. Tessék egy kissé lenézni. Nem, nem úgy. Most nézzen rám. Á! Remek fogak.

— Egyelőre még valódiak.

— Ez a mosoly kitűnő, Cherrell kisasszony. Ki fejezi azt a kis fölényes humort, amire szükségünk van. Nem túlsok és mégis éppen elég.

— Állandóan három uncia humortartalmú mosolyra van szüksége?

— Nem, nem, kedves kisasszony, nem kell erőltetni a dolgot, jön az magától. Tessék most háromnegyed profilba fordulni. Úgy... a haj vonala... gyönyörű színe van a hajának.

— Fénye nem túlsok, de mégis elég, ugye?

A «fiatalember» nem felelt. Rendkívüli figyelemmel kezdett rajzolni. Apró jegyzeteket is írt a papír szélére. Dinny felhúzott szemöldökkel, mozdulatlanul ült. A festő időnkint felpillantott és elragadtatott mosollyal mondogatta:

— Úgy, úgy, úgy, már látom, már látom.

Vajjon mit láthat? Az áldozat hirtelen nagyon ideges lett és összekulcsolta kezét.

— Emelje fel a kezét, Cherrell kisasszony. Most nem jó, most túl madonnaszerű. Ez nem harmonizál azzal a kis koboldhangulattal, ami a hajából árad. Most nézzen rám... Úgy.

— Barátságos arcot vágjak?

— Nem kell túlbarátságosnak lennie... Úgy. Igazi angol tekintet, őszinte, de tartózkodó. Most a nyakhajlás... Kissé ívelt a nyak... Úgy... Olyan, mint egy őznyak... Valami különös ki fejezése van ennek a nyaknak... Nem az ijedséget... inkább a büszkeséget fejezi ki.

Megint rajzolni kezdett, elmerülten jegyezgetett, mintha valami távoli világ venné körül.

Dinny így szólt magában: «Ha Lawrence bácsinak öntudatos arckifejezésre van szüksége, akkor meg is fogja kapni».

A «fiatalember» abbahagyta a munkát, hátralepett, egészen oldalt hajtotta a fejét, koncentrált figyelem sugárzott a monoklijából.

— Most még csak az arckifejezés kell.

— Parancsolja, hogy üres tekintettel bámuljak magam elé?

— Ejnye! — kiáltott a «fiatalember». — Mélyebb arckifejezésre van szükségem. Játshatom valamit a zongorán néhány percig?

— Természetesen. Sajnos, a zongora nincs a legjobb állapotban, mert régóta nem játszottak rajta.

— Nem baj.

A festő leült a zongorához, kinyitotta, rálehel a billentyűkre, aztán játszani kezdett. Erőteltjesen, finoman, jól játszott. Dinny a zongora hajlásában állott, hallgatta a zenét, mely hamarosan teljesen rabul ejtette. Bach valamelyik műve lehetett, de Dinny nem tudta, hogy melyik. Elragadó, hűvös, gyönyörű dallam volt, újra és újra ismétlődött, egyhangúan, de mégis olyan megragadóan, amire csak Bach képes.

— Egy Bach-korál zongorakivonata. — A «fiatalember» monoklija ismét a billentyűk fölé hajolt.

— Isteni. A fül a szférák zenéjét hallja, a láb pedig a virágos mezőket tapossa — mormolta Dinny.

A «fiatalember» becsukta a zongorát és felállt.

— Megvan az arckifejezés, amire szükségem van, ez az!

— Ó, — mondta Dinny — ennyi az egész?

Vége.

A

KÜLFÖLDI REGÉNYÍRÓK

ÚJABB KÖTETEI:

	Fűzve	Kötve
ANDERSON: A sötét nevetés	5.50	8.—
ARLEN: Lily Christine.....	4.—	5.50
BENNETT: Vasúti baleset	3.—	4.50
BONTEMPELLI: Világszép asszony		
Adria.....	2.60	4.10
BORDEAUX: Akik az élettől félnek	5.50	8.—
BORGESE: Élők és holtak. (Két kötet).....	5.40	8.40
DEEPING: Sorrell és fia. (Két kötet).....	6.—	9.—
DELEDDA: Jó lelkek	5.—	7.—
DUVERNOIS: Edgar	3.50	5.—
HUGHES: Szélvihar Jamaikában	3.—	4.50
JALOUX: A jégmadár	4.50	7.—
KENNEDY: A család bolondja. (Két kötet).....	5.40	8.40
KIPLING: Három katona	5.50	8.—
LAGERLÖF: A generális gyűrűje. —		
Egy udvarház története	5.—	7.—
SINCLAIR LEWIS: A fő-utca. (Két kötet).....	9.—	13.—
MORAND: Az élő Buddha	5.—	7.—
Világ bajnokok	3.—	4.50
ROCCA: Az orkán. (Két kötet)	5.40	8.40
ROSNY: Bűnös asszonyok.....	3.—	4.50
STEVENSON: A ballantraei földesúr	4.50	6.50
WALPOLE: Egy vöröshajú ember		
arcképe	3.20	4.70

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár